DUKE
UNIVERSITY
LIBRARY

Treasure Room

William Charles Smith
from
Fanny Rowley Smith.
Nov. 21. 1875

8/23/29
Fee Fund
fr.
Japdee R. Commin
$6.36
Gilbert

EMBLEMATA,

ET ALIQVOT NVMMI ANTIQVI OPERIS, IOAN. SAMBVCI TIRNAVIENSIS PANNONII.

ALTERA EDITIO.

Cum emendatione & auctario copioſo ipſius auctoris.

ANTVERPIAE,
EX OFFICINA CHR. PLANTINI. M. D. LXVI.
CVM PRIVILEGIO.

135295

Os,oculos pictor Sambuci reddidit,aptum
Ingenij munus fingere ſolus amat.

IOANNES CRATO MEDICVS IMPERATORIS

Me pictura tenet, retinet grauitate poëma:
Libera Sambuci ſic tenet arte liber.

Tr. R. S 187EM

QVOD EMBLEMATVM, QVÆ ferè κ̀τ πάρεργον operibus, pro materiæ locique ratione, ornamenti atque varietatis cauſſa inſeruntur, genera ſint tria, notum eſt. Quorum exemplo quæ præſertim ad morum doctrinam pertinent, figuris quibuſdam, poëtarum vt modo delectent, magiſque accendãt, obduci vera, inuoluique ſolent, vt ὡς ἐν τύπῳ notæ, ac ſigna ὁριστικὰ ſint, καὶ κατανοητικά. Nam τὸ ἐμβάλλειν inijcere, ac proponere aliquid obſcurius, quod explicationẽ, atque cogitationem requirat; etiã Græcis ſignificat; ſed ſine dubitatione, aut interrogatione meliùs fiunt, ac problematis obſcuriora, & dilemmatis, ænigmatis apertiora vidẽtur.

SYMBOLA autẽ ſeu παράσημα, ipſæ rerũ picturæ, ac imagines dici, quaſi teſſeræ, veriùs poſſunt: cognata hæc tamen, & vix, vt εἰκὼν, καὶ μεταφορὰ, diſſidẽt. Ac etſi hæc vt problemata vniuerſa conſtitui poſſunt: trium tamen præcipuè ſunt generũ, quomodò & ipſorũ expoſitio, & intelligentia. Nam & de moribus, & natura, & hiſtorica, fabuloſaq;, διὰ χαρακτηρισμῶν, καὶ συνθημάτων cõmodè fingũtur: ſed imprimis vitã, vt hiſtoriæ, volo erudiant, vt quẽadmodũ illæ ſunt Philoſophia εἰδωλοποιός, ita hæc in oculos notis quibuſdã incurrãt, animũq; auditoris agũto, quod nõ ſecus, quàm Poëſis τὸ σύνολον τὰ λήμματα μίμησίς ἐστι. Itaq; tecta, arguta, iocũda, & variè ſignificãtia ſint, mutuoq; illa tria genera vim, figuraſq; impertiãtur. Ipſa rerum ſimulacra ſi vulgaria

 ſunt,

135295

ſunt,abditum innuant ſenſum,obſcuriora,non tamen κακόζηλα, aut κακόπλαςα, aut ἀπίθανα (cuiuſmodi vel in Virgilio & Homero diligẽtia conquiras,& Ariſtophane, qui nubes inducit loquentes) doceant apertiùs, dum analoga ſint. Interpretatio verò,vt fabularum,triplex adhiberi poteſt,eædem quippe ſedes, atq; loci vtriuſque ſunt. Siquidem & μυθικῶς & ῥητορικῶς & φυσιολογικῶς quo & ἀλληγορήματα pertinent, expoſitionem admittunt: etſi nõ omnia tam latè pateãt,quóq; ſunt anguſtiora,hòc magis delectant,iudicioque & ſapientia nituntur,vt epitheſes poëtarum propriæ,& aptæ, velut σφραγῖδες, & συγκαλύμματα, vt Phalereus appellat.

NON ſatis ergo vident, quid Emblema ſit,qui quaſuis ſententias,hiſtorias, fabulas vulgò tritas, vmbris figurarum,res eodem exprimentibus modo,aut quodlibet heroum dictum lemmate informatum,emblema exiſtimant. Quis enim hoc pacto non poëtarum γνώμας, fabulas, exempla hiſtoriarum omnia,prouerbia, apophthegmata non ſuffigurarit? Vt ſi ſemiputatam vitem, pro negligenti patrefamilias: muſcam contra elephantem, pro temeritate: laterem lotum, pro inani labore: Curtij votum,Horatij factum pro fortitudine, & quæ huius generis de Valerio,& alijs circunferuntur,adducam;niſi aliquo adiuncto diſſimulentur, & εἰρωνικὰ ſint, quis miretur,aut laudem tribuat? Quare ſelecta, & ὀγκώδη erunt, nec minus, quàm cæcæ,& ſingulares Ægyptiorum, & Pythagoreorum illæ notæ mentem exerceant:ſed nec multitudine figurarum,pictoriſque magis artificio,quàm

pote-

poteſtate has res metimur. Quamobrem in omnibus ſit aliquantum verſatus, qui aptè παραδοξότερα comminiſci velit atque in rerũ natura quorumuis formam, cauſſas, proprietates, ac ipſam denique εἰδωλοποιηκὴν teneat, ſi legi, atque poſteritatem conſequi iuſtam ſtudet, neceſſe eſt: nec ſit ſtomachus, qui non quiddam, quod ſapiat, inueniat.

CÆTERVM quid hoc in genere argumenti adhuc quidam præſtiterint, non meum eſt pronunciare. nec parum præſtiterint oportet, quòd quidam totos quadraginta annos ſua cudant, coquant, denique extrudant: nec diligentiam vitupero, πόνου γὰρ χωρὶς οὐδὲν εὐτυχεῖ: ac ſcio Platonẽ octuageſimo ætatis anno ſuos dialogos non depoſuiſſe: ſed iſta dico, vt τούτων ἡμετέρων ὠκυτόκων dies ferè totidem cum illorum annis conferam, meiſq; incultis, & ineptis veniam impetrem benignam. Agnoſco enim quædam eſſe vulgaria, ſed aliter tamen expoſita, nec omnino diffido ex hoc numero aliquot fore inſignia, & luce, memoriaque digna, ſi amicorum me iudicium non fallit. Audiam igitur priùs quid alij de hoc meo ſubito conſilio, præproperoque fœtu ſentiant. quòd ſi mihi bilem mouerint, vel animum his collaudatis addiderint, meliora his, & grauiora quæ in manibus habeo abſoluam. Conſtitui enim, quæ imitatione inter Homerum & Virgilium conueniunt ὑποτετυπωμένα, multa Athenæi, plura Philoſtrati, & Pauſaniæ, vnà cũ poſticis vetuſtorum nummorum partibus, lapillis variè inſignibus, interpretatione non ingrata, cum bonis, & harum rerum ſtudioſis breui communicare. Intereà hæc, lector, fidei pignoriſque nomine

 habeto,

habeto,ac vt citiùs reliqua prodeãt,cum venia laudato. Quòd verò aliqua clariſſimorum virorum nomina addiderim,non ambitiosè factum putes: nec enim hos noui ſolùm,qui omnem adhuc ætatem apud exteros traduxi:ſed vt pro meritis, memoriaq́;,& opinione de me publicè,ſcriptiſq́;eorũ teſtata,gratiam hac ſaltem occaſione aliquam haberem,id verò ſpectaui, ac deinceps epiſtolis varijs,mutuiſq́; & in obſeruationibus meis, vel erga mortuos quàm plurimos σὺν θεῷ cumulatiùs idem pręſtabo.Vale,Gandaui Kalen.Ianuarijs,anno ſalutis omnium. M. D. LXIV.

MAXIMILIANO II.

IMPERATORI AVGVSTO, GERMANIæ, Hungariæ, Bohemiæ, Dalmatiæ, Croatiæque Regi optimo, Archiduci Auſtriæ, Duci Burgundiæ, Comiti Tyrolis, &c. Domino ſuo clementiſſimo.

QVIS tibi tam iuueni diuinos fundit honores,
Auſisq; immenſis compleuit pectora, Regum
Maxime? non leuiter tribuit mortalibus iſta
Munera, qui cælum, ac terras Deus ordine torquet.
Nam volucris latè totum fama intulit Orbem,
Te triplici inſignem diademate, dotibus auctum.
Te ſibi Roma parens legum, imperijq; Latini
Conſcia nunc Dominum legit, nomenq; decusq;
Addidit Auguſti, & titulos, renouatq; triumphos.

 Cæſa-

Cæſareas laudes cumulat præſaga futuri.
Te quoque Pannoniæ fines tot cladibus vſque
Afflictæ, Regem poſcunt, donantúe corona:
Vt Geticis tandem releuetur cædibus, atque
Nutu reſpirare tuo queat, hoſtibus obſit,
Quæ toties luxit crudeli funere, paſsim
Tot riuis auxit longinquum ſanguinis Iſtrum.
Cincta iugis Regem arboreis quoque Boemia dudum
Obtinet, in decus, ac vires reditura priores.
Hæc pariter pro te certant, tua iura verentur
Regna, ducem in caſus ſperant tot fortibus omnes
Viribus intrepidè ruiturum, priſtina cunctis
Vt reuoces populis ſubitò decora, aurea ſecla:
Sub te vt pax coëat terrarum, iudice ſolo, &
Vindice te vigeant, totus lætetur & Orbis.
Tu regere imperium poteſis, diſcordia ceſſet
Relligionis amore tui: te auctore ſecundum
Quiſque Deum numen veneretur, adoret idemq́;.
Hæc optant ſani, prædicit conſcia fati
Turba, ſimul gaudet fama immortaliter auctum.
Indole iam prima docuit moderamen Iberi,
Et necis auerſæ exemplum venaticus error
Quam capiti ſacro intentabat, quid valiturum
Ingenium, ac vires eſſent: fore te caput orbis,
Delicias hominum, quem cuncti ſemper amarent,
Et puro canerent certatim pectore vates.
Ergo Deus ſummo tibi munera donat Olympo,
Ille regit, fouet, imperioq́; ornauit amœno.
Nam Iouis eſt ales triplex diadema miniſtrans,
Quæ inter præcipuum eſt Romanum, quod Dea veſtit
Cuſtos, nam Lupa nutriuit miſerata gemellos
Vberibus fratres, & Romæ præbuit orſus.

Hæc

H æc oleæ ramum dextra, pacemq́; reuinctam
D efert, ac vigili cura iubet omnia ſerues.
S unt fluuij Hungariæ ſeptem tua ſceptra verentes,
Q ui ſibi prouideas orant, curſuq; perenni
R itè monent curarum molem incumbere Regis
N unc humeris, te ſollicitum debere caducis
P artibus obijcere ex animo, ſaluamq́; tueri.
H æc vult, ac petit arma gerens, nec læta puella.
P arte alia eſt domitrix Virtus, leo duxq́; ferarum
C andidus, hunc Boëmi ſubmittunt Maxmiliane,
I mperio, fortem ingeminant, dominumq́; ſalutant,
S ed breuibus repetam ſpes quæ patriã tenet ægram.
D epoſita ac toties miſerè concuſſa reſurget
P annonia, exitijq́; modum te Rege futurum
S perat, conſtitues Bizantij firma trophæa.
D eſinet impietas, te Cæſare purus iniquè
P oſthabituſq; Deûm cultus, probitasq́; redibit.
D iffugient nimbi, ſublatis nubibus aër
I n medio cunctis ſplendeſcet, te feret vnum
I n terris Regem populus, compage ſoluta
C orporis, ad Superûm ſedes, ſtellasq́; reuiſes,
O rnabisq́; aliquod ſidus, propriumq́; dicabis.
I am tu Magnorum decus, & Rex maxime Regum,
P aucula quæ mitto placida ſimul accipe fronte,
Q uoq́; fauore ſoles minimum cumulato clientem
S ambucum: meritò tanti qui incenſus amore
P rincipis, hæc offert domino non digna potenti.
S ed mitem noui, facilem expertusq́; ſubinde,
O ro, clementi aſpicias munuſcula vultu,
Q uæ luſi nuper, poſtponens ſeria nugis:
G andaui in clara generoſis ciuibus vrbe,
H oſpitio celebri, ſeceſſu & ſemper amico.

Suſcipe dum maiora paro, tua facta tubaq́;,
Et pleno memorem virtutes gutture ſummas.
Vndique nam curo, laudi quod ſeruiat olim,
Non vllis ego, quod poſſum, nec ſumptibus, Heros,
Nec grauibus parco, nec cedo laboribus vſquam
Aut terra, aut pelago, mihi bibliotheca paratur
Dum exigua, & veteres numos, & marmora cogo;
Vt valeam ingenti prodeſſe clientulus, atque
Illuſtrem patriæ res geſtas, commemor æui.
Quidquid erit ſtudium quod colligit, optime Princeps,
Subijciam rediens ego tantæ numinis auræ.
Quæ, precor, aſpiret cœptis, & littore ſiſtat.
Viue, vale Heſperij, Eoi & mirentur, amentq́;.

T. M. Clientulus minimus
Sambucus.

Memor

Memor vtriuſque fortunæ.

QVEIS peperit dignas olim victoria laudes,
Solenni pompa hos excipiebat amor.
Roma ſuos voluit Capitolia celſa ſubire,
Atque triumphantes concelebrare Duces.
Currus at appenſum crotalon tulit, atque flagellum,
Poßit hic aduerſæ ſortis vt eſſe memor.
Bulla etiam collo βουλῆς, rerumq; ſalubre,
Quæque cauere decet, ſymbolon vtile erat.
Tres quoque Alexander nolas, ſæuumq; Leonem
Geſtabat, ne eſſet ſtrenuus abſque metu.
Quàm facilè in luctus mutat fortuna triumphos,
Et victor ſerui conditione venit?
Fortunæ eſto memor ſemper fortuna in vtraque,
Non facilè eſt æqua commoda mente pati.

Con-

Conſcientia integra, laurus.

PRONA *virens cælum ſpecto, nec fulmina terrent,*
Ob ſcelus excelſa quæ iacit arce pater.
Quin etiam folijs crepito, Daphnemq́; peruſta
Nomino, quam domini ſollicitauit amor.
Conſcia ſic munit virtus, & labe remota
Conditio ſuperis grata, virensq́; diu eſt.
Haud voces hominum metuit, non ignea tela,
Qui niueo mentem cinxit amore ſuam:
Non hanc Eumenidum furor, aut agitabit iniquè
Triſtis, & inſonti non adeunda domus.
Candidus hoc etiam ſenio confectus inerti
Nos monet, vt preſſo gutture cantat olor.
Purus congreditur ſociæ, mox perluit vnda,
Et cano mores ritè colore refert.
Pœnitet illicitæ quem vitæ, & conſcius error
Non premit, æternis concinit ille modis.

Vera amicitia.

E T *cælo & terra manibus cor vtrinque tenetur,*
E xterna nunquam quæ dirimuntur ope.
E ſt in amicitia ſuauis concordia rerum:
N ec potis eſt fictos, aut violenta pati.
N am virtute coit, ſimulat nec enormia lucra,
H æc vbi deficiunt, debita nulla fides.
N ullus amor durat, nulli comitantur honores,
E t quamuis cauſſæ diſſoluère leues.
S ed nec in humanis conſenſus firmat amicos,
S int opus æterna relligione pares.
Q uis ſua committat Turcis, quo fœdere tutus,
Q ui diuerſa colit Numina, fingit idem?

Quæ

Quæ proſunt non temeranda.

VTILE *quod vitæ eſt ſemper honores,*
Et meritas laudes ritè meretur.
Nec leuiter cuiuis proijciendum.
Quæ ſacra ſunt porcis non ea curæ.
Nec precium norunt quid valituræ
Sunt ſegetes; tantùm beſtiæ opimam
Saginam cumulant, ventris onusq;.
Ergo ſues rectè ſacrificabat
Frugiferæ quondam grata vetuſtas,
Semper & à bobus continuit ſe
Agricolis, quorum maximus vſus.

Nil

Nil omni parte ſecurum.

ALIGEROS *Ibis colubros auertit ab oris.*
Tetrior ex ouo ſed baſiliſcus adeſt.
Hanc adeò Aegyptus coluit, ſibi præſidiumq;
Delegit contra lethifera Aethyopum.
Nil eſt perpetuum, nil omni parte beatum:
Et venit vtilitas concomitata malo.
Si prohibet longè quæ triſtia fata minantur,
Adijcit è proprio non leuiora ſinu.
Vera ſalus cælo: hîc nullius & integer vſus.
Iſtic non ceſſat ver, viget omne decus.

In copia minor error.

CALLIDA verrit humum longa vulpecula cauda,
Irriſit nimium ſimia ἄπυγος onus.
Subijcit at vulpes prolixè turpia malle
Abdere, quàm nudas ſemper habere nates.
Cauſſa fuit melior vulpis: ſupereſſe quod ornat,
Et prodeſt, ſatius quàm caruiſſe nimis.
Prodigus in vitio minùs eſt, quàm prorſus auarus,
Virtutis potius congruit ille modo.

Malum

Malum interdum ſimili arcendum.

QVÆ mutatio, quæ viciſsitudo
Rerum & mixtio? frigus en calorem
Gignit, humidaq; igne ſicciora
Nobis è pelago feruntur. ingens
Amorum Dea Cypris extitiſſe
Vndis dicitur, hæc Iouem, poloq;
Quotquot numina, vertit in furores:
Gnati tot properis, foco ſubinde
Accenſis leuiter ſuis ſagittis.
Num tale Africa prodidiſſe monſtrum
Quiuit? ſi ſoboles poteſt aquarum
Tantum, quid facient foci perennes?
Quænam frigora ſopient peruſtum
Cor, & membra liquore temperabunt?
Sed nunc conſilium patet roganti,

Exortum vnde malum eſt, leuationem
Quæras, hæc medicina tot periclis
Multos atque ſiti leuauit olim.
Ignis nam perimit, ſe editq́; tandem,
Quando pabula non habet ſuprema.
Amores igitur regas amore,
Flammas & facibus neces ſeueras.
Sic ortam Venerem mari fatebor,
Et contraria noxijs fugari.

Cur Venus è ſpuma?

Sunt bilis atræ flamina,
Quæ nos cient Venerem, ſed in breuiſsimam.
Sic bulla gignit Cypridem;
Breuis eſt enim cupidinis ſuauitas.
Vel ſalſa, quòd ſalacia,
Vel quòd venuſtum, ac elegans ſalſum vocant.

Superfluum inutile.
Ad Vitum Rechnicz.

DIVITIAS *reputo veras quas exigit vſus,*
Et ſortem inſignem, quam dat habere Deus.
Porrigit en quantam bos laſſus pondere linguam,
E linguis nulla eſt ſed crocodile tibi.
Eſt gruibus, cygnis, anſer tibi care, πελάργοις
Collum, non ſitiens an opus ales habet?
Cuique ſuum tribuit varium qui condidit Orbem,
Quiq; dedit totum, parte deeſſe nequit.

Quæ ſequimur fugimus, noſque fugiunt.
Ad Philip. Apianum.

QVID ſemper querimur deeſſe nobis?
Cur nunquam ſatiat fames perennis?
Haud res nos fugiunt; loco ſolemus
Ipſi cedere ſed fugaciore.
Mors nos arripit antè quàm lucremur
Tantum quod cupimus, Deum & precamur.
Vel ſi rem fateare confitendam,
Res & nos fugimus ſimul fugaces.
Ne ſint diuitiæ tibi dolori:
Ac veram ſtatuas beatitatem
Firmis rebus, in aſperaq́ꝫ vita.

Vniuer-

Vniuerſus ſtatus, ἡ λαοκρατία.

FORMICAS homines factas dixere poëtæ,
Senſus ineſt aliquis, prouida cura mouet.
Sed ſine iudicio concurrunt lege ſolutæ:
Et glomerat montes paruula turba ſuos.
Commouet has quiduis trepidas, Duce, Rege carentq́;:
Ordo tenet nullus, ſollicitatq́; furor.
Has turbant ſonitus, apibus dum ruſticus aptam
Conſtituit ſedem, & conuocat alueolis.
Quum coëunt ciues ſine legibus, imperiumq́;
Omnibus æquale eſt; ius, gladiusq́; ſilent.
Et niſi ſeditio populum vexatq́; tumultus;
Præmia nulla bonis, libera pœna malis.
Vt tempeſtates turbo præludit arenis,
Horum conditio mobilis, atque ſtatus.
Hos fuge, tranquillas ſi quæris figere ſedes,
Nempe nihil firmi res popularis habet.

Fortuna Duce.

Ad Hieron. VVolſium.

SVNT *binæ hic ciſtæ, quarum tenet altera plumbum,*
Auro ſed grauis eſt altera; neutra patet.
Optio ſi fallat, plumbum vt pro diuite cæcus
Arripias auro: quis tibi cauſſa mali eſt?
Hinc quibus ingenium eſt, multos fortuna retardat,
Non dignisq; refert præmia iniqua viris.
In domino non eſt ſemper ditare fideles,
Culpa, nec immeritos tot cumulaſſe bonis.
Nam quos fata premunt, metas contingere fixas,
Et miſera nequeunt ſe releuare mora.
Sed neque Fortuna *eſt quidquam, niſi opinio vana,*
Quam merito ſpernis, vincis & ingenio.

Pietatis vis.

MAIOR ſit pietas ſanguinis, atque amor
Fratrum, quàm imperij, diuitis & Tagi.
Illis hæc etenim præmia ſeruiunt,
Et dignis decorant laudibus aſſeclas.
Virtutes opibus quis neget omnibus
Præſtare, & ſuperas inferioribus
Auras eſſe magis numine laudeq;
Completas, niſi ſit cæcus, & impius?
Lycurgus voluit tradere poſthumo
Fratris ſceptra, ſibi debita protinus.
Sed duxit ſatius ſubdita legibus
Firmanda, imperij quàm eſſe caput ſui.

Plus quàm Diomedis & Glauci permutatio.

Ad Paſchaſium Hamelium.

NVPER *Aſtrologus ſatis peritus*
Iuſſus nomine Principis videre
Cælum, mox pluuias fore, ac tonitru
Dixit: ſic remoratus eſt volentem
Venatum proficiſcier iuuentam.
Sed cùm nec pluuiæ, minùs tonitru
Veniſſet, properant foras ſubinde,
Mendacemq; adeò increpant Magiſtrum.
Princeps in reditu videns arantem
Qui raſtris minuebat & cylindro
Glebas, num pluuias breui futuras
Putaret, rogat. ille mox petenti:
Viginti nihil his ait diebus.

E uentus quoque dicta comprobauit.
P rinceps Aſtrologi ſui cylindros
I nſtrumentaq́;, queis ſolebat aſtra
M etiri, rapit, & dedit ferenda
V ati ruricolæ domum: iubetq́;
V iciſsim iſtius hic ferat cylindrum
P ro aſtris, raſtraq́; ſedulò colenda.

Quæ ante pedes.

QVÆ gallina ſibi concredita viderat oua
Exſorbet, nullo pignore ſpemq́ leuat.
Hæc ſibi non alijs inſeruit, nulla futuri
Cura, minus ſenſum poſteritatis habet.
Hoc vicium eſt multis, qui nullo parta labore
Conſumunt, reliqui temporis immemores.
Vbera quæ ſugunt vaccæ mulctris proprium & lac
Præripiunt, cur his pabula læta feras?
At nos non ſolùm nobis, ſed viuimus ortu
Noſtris, & patriæ, ſæcula quosque ferent.

Mole-

Moleſtia vana.

Michaëli Sophiano ſuo.

MYRMECIDEM *nemo potuit ſuperare moleſto*
Inuiſoq́ opere, at commoda parua tulit.
Quadriiugos tenui currus forma, arteq́ finxit,
Quos alis tegeres paruula muſca tuis.
Quiq́ apis alarum minimo ſub tegmine vela
Abdidit infandum, ſed leue fecit opus.
Quid iuuat artifici tantùm valuiſſe labore,
Ni proſint, oculos effugiantq́ tuos?

Nimi-

Nimium ſapere.

COMINVS *aduerſum qui ſpectat lumine Phœbum,*
Nititur & radijs vincere, cæcus abit.
Vane quid affectas cæleſtibus addere lucem,
Ardentemq; oculis ſollicitare Deum?
Sola poteſt magni hoc ales præſtare Tonantis,
Hæc quoque viſum acuit, non ſuperare ſolet.
Alta nimis linque, & donata ſorte beatum
Te dic, quodq; velis eſſe, fuiſſe puta.
Non benè conueniunt Phaëton tibi regna ſuprema,
Icarus optatis decidit atque polis.

Οὐ χρὴ παννύχιον εὕδειν,&c.

EXERCITVS *curam gerens ſomno leuis*
Eſt nec profundè dormiens:
Negotioſus ſemper, & paratior
Ad arma primus prodiens.
Victorias celebres tulit Macedo vigil,
Laudes, trophæa maxima.
Sopore nunquam paſſus eſt ſe comprimi:
Sed altera globus manu
Detentus, æreum incidebat vaſculum,
Quiete mox ſe colligens.
De Iulio fertur minus nec Cæſare,
Ad ſingulas vigili vices.

Conſi-

Conſilium.

Nil firmum ſine lege ſtetit, ſtudijsq́; verendis
Conſilio pacem, bellaq́; iuſta rege.
Quod ſine iudicio prudenti, & ſuſcipis arte,
Fœdera ſint, moueas ſeu quoque bella, perit.
Militiæ doctrina valet, ſanctusq́; Senatus,
Atque domum tuta conditione tenet.
En breuis à rixis concordia, diſsidiumq́;
Fit longum è ſocio pectore, ni caueas.
Attica conceſsit belli ſua ſceptra Pericli,
Tyrtæo, & Sophocli ſic quoque Sparta Duci.
Pax melior cunctis, te copia poſcit amœnam,
Tu reparas animos, te ſine mœret ager.
Ergo ſeceſſus Cadmi, cultæq́; ſorores
Et viuant quoſquos litera docta fouet.

Cauſſæ

Cauſſæ inueſtigandæ.

M A C H I N A *cur obelo fundetur quæris amice,*
Et velit inuerſa conſpicier facie?
In promptu cauſſa eſt, ſe celſa cacumina propter
Factam, parte tamen ſed meliore premi.
Nemo ſuſtineat quid molem penſat ab imo,
Et mouet hic tantùm conſpiciendus apex.
Vera hæc ſi ignoras, ſunt fundamenta laborum,
Hiſq́; vetuſtatis poſt decus attribue.
Non formæ ſolùm nos, & ſpectacula vulgò
Commoueant, cauſſas ſed quoque ſcire velis.

Impor-

Importuna adulatio.

MAGNVS *Alexander patulum qui ſubdidit Orbem,*
Vt natus eſſe crederetur è polo:
Illius effigiem inſignem picturus Apelles,
Addidit adulator triſulca fulmina.
Sed nimium fuit hoc, & res ſuſpecta modeſtos
Habuit reprenſores negotij leuis.
Lyſippus plaſtes qui Regem duxerat ære,
Haſtam decere nam magis Reges ait.
Iulius exceptus victor, non Regis honores,
Vult imperatoris ſed vſque nomina.
Fulmina mortales terrent, ſunt fulmina cælo.
Benignius Reges agunt, & Principes.
Conuenit his ægis, præſtans & Palladis haſta,
Inſigne verùm herois iſtud inclyti.

Vtili-

Vtilitatis ergo, limax.

*D*VM *latitans domiporta vagor, menſasq; paratu*
Orno, vel in venerem luxurioſa vocor:
Omnes certatim redimunt, me colligit vſus,
Delitijs nequeo tum exaturare famem.
Depoſui quando concham, (quæ grata voluntas)
Proteror, aut riſu ſæpe reuoluor humi.
Donec profueris, ſe quilibet addit amicum:
Caſibus aduerſis mox violatur honos.

Moderata conditio.

Ad Andream Sbardellatum Epiſcopum.

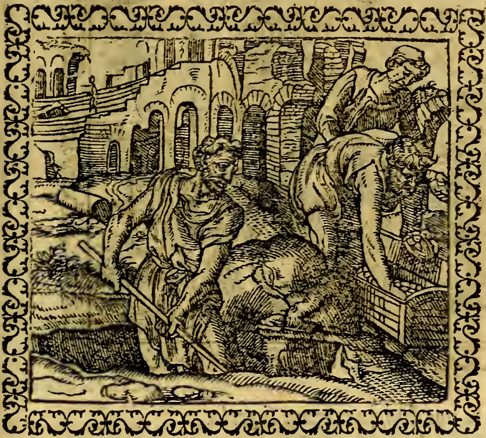

QVÆ volat aërios montes, ſuper ardua tecta
Findit, & ancipiti fertur, abitq́ via.
Nunc ſublime petit, medium nunc aduolat oris,
Et Iouis imperio digna videtur auis.
Præ ſenio, morbis, aut litibus altera nuda
Nititur, & ſuperas tentat adire plagas.
Sed fruſtrà tentat, licet hæc onerantibus alis
Libera ſit, quamuis illa minusq́ leuis.
Alatus potis eſt nubes, æquareúe cælum,
Implumis nuſquam ſed Iouis ales abit.
Non leuitas tollit, nec onus nos deprimit omnes,
In medio tutum conditionis opus.

Benignitas

Benignitas.

Ad Georg. Draſcouith. Epiſcopum Quinquecclesienſ.

QVANTO *plus terræ effoditur, ſcrobs creſcit hiatu:*
Et tumulus maior prominet indicio.
Diuitias alijs ſi quis communicat amplas,
Non fit pauperior, ſtatq; benigna manus.
Diſpereant quorum numi pro numine habentur,
Viciniſq; negant omine fontis aquas.
In tenebris cur non capiat ſibi lumen egenus,
Num fit flamma minor? num quoque terra ſatis?
Κοινὰ φίλων *dicas ſi Crœſi ingentia tractes,*
Aut bona Pactoli, poßideasúe Tagum.

Subitæ diuitiæ obliuioſæ.

CVM nos diuitiæ erigunt ſuperbæ,
Et fortuna beat vel otioſos,
Obliuiſcimur impij Deorum,
Nec ſors adiuuat indigos ſodales.
Aræ thure vacant, foco & decenti,
Nec ventura animus videre cæcus
Dignatur, tumidi aut maris procellas.
Securi nimium ſed in profundam
Labuntur foueam, grauesq; pœnas.
Si fortuna igitur fouet ſecunda,
Illam diſcito temperare mente;
Vt prorſus dubiam, & rota volucrem:
Sic poſthac leuiùs feres nouercam.

Sobriè

Sobriè potandum.

MONSTRA *alit Aegyptus, Niloq́ latentia paſſim*
Sunt mala, non tutum vt ſit poſuiſſe ſitim.
Id canis expertus, ſimul vt ſitis vrget amara,
Non properat gelidis mergere guttur aquis:
Sed leuiter fauces adhibet, lambitq́ cauendo,
Noxia ne potans amne venena trahat.
A multo refugit potu, & tetigiſſe paludes
Sufficit, hoc vitam ſuſtinet ille modo.
Fœdius hic peccant ſine qui diſcrimine ſemper
Implentur cyathis, brutaq́ ſe efficiunt.
Ingenium euertunt, rixis agitantur iniquis,
Forma refert homines, ſed rationis egent.

Ars deluditur arte.

INSIDIAS *Nili Varus dum tendit inanes,*
Et metuit prædam ſe fore rana, cauet.
Quippe ſtatim accurrens, vbi copia arundinis extat,
Dentibus acciſam præripit, ore tenet.
Sic prenſam à Varo prædam tranſuerſa tuetur
Cannula, ſic inhians luditur arte fames.
Haud igitur veterem repetit limoſa querelam;
Decipit & magnos infima turba viros.

Sors

Sors audaces iuuat.

Vt ira ſegnes interim leuis ciet,
Audentius ruant in hoſtes vt ſuos:
Sic ſors mouet minus feroces impete,
Vt promptius fortes magis ſe deterant,
Quis Hectori ſe opponere ingenti ſtudet?
Haud Neſtor annis obſitus, lingua potens,
Nec inclytus Græcorum Achilles optimus,
Qui tot trucidarat ſibi hoſtes obuios:
Aiax ſed eſt cùm lectus inferior, ſtatim
Armatus effert in ſuperbum ſe Hectora,
Nec cedit, ambo donec æſtu ſint pares,
Vterque feſſus ſymbolum alteri & daret.

Minuit præſentia famam.

N ix ſtat inacceſſo quæ montis vertice, nullis
S int licèt vrgentes, funditur à radijs.
V t valeant vires, iuſto eſt opus interuallo;
F itq́ repercuſſus fortior vſque calor.
Q uid, quod in humanis minuit præſentia famam,
P rofuit obſcuro ac delituiſſe loco?
P rodidit ignaros audacia, quóſue φιλαύτυς
D icimus, at timidis nec licet eſſe nimis.
M ulti quos ſtudium, & commendat Pallas amica,
D um tacuere vigent, publica ſcripta premunt.

Laus

Laus in fine.

LAVDEM *tulit non qui incipit, aut mouet*
Inſigne opus, nam quilibet id poteſt:
Finem ſed imponit ſupremum,
Hic meritos referet triumphos.
Vlyſſem Homerus ſic πολίπορθον, *&*
Victorem, Achillem nec vocitat grauem.
Aiax licèt ſit ſtrenuusq́;,
Non tamen hos dedit illi honores.
Exercitum vnus nam inſuperabilem
Turbabit, at qui compoſuit Deus
Eſt ſolus, hic nam ſæuientes
Imperio moderatur æquo.

Res humanæ in ſummo, declinant.

IN medio librat Phœbus dum lumina cælo,
Diſſoluit radijs, quæ cecidere niues.
Cùm res humanæ in ſummo ſtant, ſæpè liqueſcunt:
Et nihil æternum, quod rapit atra dies.
Nil iuuat ingentes habitare palatia Reges,
Conditio miſeros hæc eademq; manet.
Mors æquat cunctos, opibus nec parcit in horam,
Verbaq; dum volitant, ocyus illa venit.
Heu, leuiter ventus pellit nos omnis inermes,
Concidimus citiùs quàm leuat aura roſas.

Re-

Remedium tempeſtiuum ſit.

QVÆ nocitura putas cohibe, nam occaſio calua eſt,
Seroq; præuiſis ſæpe feneſtra patet.
Per rimam inſeruit quando caput anguis hiantem,
Quid prohibet caudam quin etiam ille trahat?
Præcipuè à tergo ſi inſtes, noceaſq; cauendo,
Et primis addas partibus auxilium.
Occurras ſubitò, tardè medicina paratur,
Cùm paries ardet proximus, vſta ruunt.

Sus

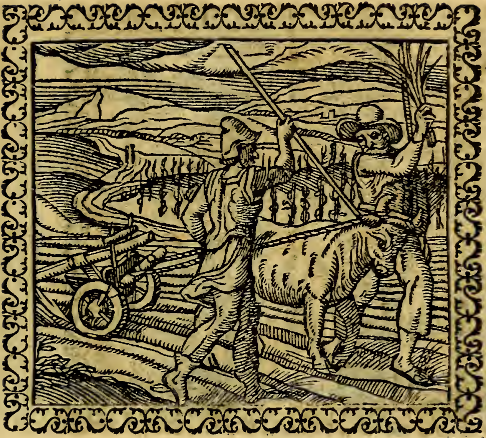
Sus lutulenta ſequitur.

V N C T I S *trahuntur qui culinis, aut penu,*
Veniunt libenter ad paratas & dapes;
Mores heri, & vocantis hos opus ſequi.
Blandis adulator modis nam paſcitur,
Conſuetus & libidinum ſuauibus
Coire cœtibus: videntur haud ſecus
Agere, ſues quàm qui domum emptas promouent,
Pedibus ligatas: nam ſimul veſtigia
Coguntur hinc & inde per cœnum, lutum, &
Quaſcunque per vias vocantur conſequi.
Si vis probatus eſſe, amato quæ bona,
Et pura: non mendacijs beabere.

Semper

Semper ignauus.

BVFFALVS à ſtimulo nequicquam motus acuto,
Lentus ad Agricolæ verbere pergit opus.
Indocilis ſemper denſa cute ſpernit habenas,
Et præter molem nil παχύδερμος habet.
Quem vis ingenij præſtans, ſtudiumq́, laborq́
Deficiunt, num quid crebra flagella iuuant?
Cochlea ſit greſſu malo, quàm penniger ales,
Quem cogas, leporem aut fuſte ſequare, canis.
Mitigat haud vllum tempus quæ prandia lambit
Muſcam, nec minus ac ſemper hirundo fera eſt.

Poëtica

Poëtica ad Dionyſium Lambinum.

QVIDVIS cùm recitem, conſecter ſeria, ludos:
Nil eſt tamen proprium, imitor ſed omnia.
Et veris ſoleo ficta, his miſcere viciſſim
Vera, vt queam pulchra eſſe ſerio, & iocis.
Nec, quod propoſui, narro ordine, verba, figuræ
Sunt liberæ nobis magis, quàm cæteris.
Non mihi materia aut pannus, deeſt vnica forma,
Veſtisq́; ſingularis, induor tamen.
Ars ſed enim maior variæ aptam nectere veſtem:
Videor iners, ſed artificioſiſſima.
Non mea ſum, fingor, cæleſtis ſpiritus intus
Agit, nec omni quod velim ſum tempore.

Πολυ-

Πολυπραγμοσύνη.

SIMIA dum laqueos imitari ſtulta doloſos
Inſtat, ſe inſidijs concipit illa ſuis.
Singula qui inquirit ſine cauſſa, turpiter errat,
Et πολυπραγμοσύνη ſe in ſua damna vocat.
Quid iuuat excipere hos illos, confingere velle,
Ac leuiter nugis prandia opima ſequi?
Magna licèt tulerint interdum munera curæ,
Immodicæ fatuis ſed nocuere magis.
Sutoris nocuit quoque ſimia ſtulta tabernæ,
Præcidit propriam, ficta ſequuta, gulam.
Quæ tua conditio poſcit, moderare libenter:
Dumq; iuuas alios, ſit tibi cura tui.

Diuitiæ inutiles.

QVÆ celebris fama cunctorum per volat ora
Eſt Platanus Xerxis, nulla cicada latet.
Aurea quid proſunt, ſi non pandantur in vſum,
Atque ferant miſeris ſubſidiumq́; malis?
Non ego delitias reputo, nec munera rara
Condita ſint, imis ſi lateantq́; locis.
Ex opibus tantis cur nolim parte ſodalem,
Et notum cana iure leuare fide?
Heu ſtultos, qui ſe inuiſos fecere negando;
Magnus enim qui dat, ſi capit inde nihil.
Viſcera ſi terræ ſcruteris copia quanta
Se offeret, indignè quàm premit omne ſpecus?

Docti

Docti ignauos reprehendunt.

INTERPRES *Diuum Latonam ad ſicca fluenta*
Corripit, ac victam cedere poſſe monet.
Armis nam exuerat Iuno, lachrymoſa querelam
Dedecus ad magnum pertuleratq; Iouem.
Mercurius valet ingenio, mandata per auras
Dum memor eloquio nuntiat vſque potens.
Immemor at contra Dianæ obliuio nomen
Indidit, humida enim & frigiditate leuis.
Quod vero ad Xanthum fuerit lis orta, docemur,
Sit potior mixtis humiditate calor.
Spiritus è tenui fomento naſcitur, humor
Algidus aſt prohibet, vel remoratur eos.
In cunctis etiam ſuperet vis ignea, vitam
Hæc largitur enim, non ſine temperie.

D In

In ſecundis conſiſtere laudabile quoque.

ORPHEVS *lyra valebat,*
Olor ſacerq́ ſemper
Fuit, ſuaue cantans.
Poſt hunc bonusq́ Homerus,
Philomela cui dicata eſt,
Tanquam loco ſecundo.
Sed rectiùs ſecundum
Illi locum dediſſent:
Nam vt Pſittacus meretur
Primas, loquax ſecundas
Pica, iſte vincit illum.
Hoc Symbolum referri
Ad eos poteſt, gradum qui
Laudemq́ non tenere
Primam queunt: ſed inde
Virtute mox ſequentem.

Προδοσέταιρος exoſus.

Cæcus amor nunquam ratio quid dictet honeſtá,
Et quid conueniat, quid noceatq́;, videt.
Sed ruit, ac fertur, pronum illætabile fatum
Donec corripiat, perdat & omne genus.
Quid Niſo imperium rapuit, Minoaq́; regem
Auxit, quàm natæ conſceleratus amor?
Impia quid lucri tulit, an Cretenſis amore,
Tot curis tandem feſſa, potita fuit?
Hoſtem qui patriæ fouet, atque libidinis ergò
Omnia poſtponit, ſpretus vbique iacet.
Qua ſpe ſoletur metuentes proditor hoſtes,
Quem cuperet nunquam ſe genuiſſe parens?

Induſtria naturam corrigit.

T AM *rude & incultum nihil eſt, induſtria poſsit*
Naturæ vitium quin poliÿſſe, labor.
Inuentam caſu cochleam, temereq́ iacentem
Inſtruxit neruis nuntius ille Deûm.
Informem citharam excoluit: nunc gaudia mille,
Et reddit dulces pectine mota ſonos.
Cur igitur quereris, naturam & fingis ineptam?
Nonne tibi ratio eſt? muta loquuntur, abi.
Ritè fit è concha teſtudo, ſeruit vtrinque:
In venerem hæc digitis, ſæpiùs illa gula.

Dolus

Dolus ineuitabilis.

QVAMVIS centum oculos habeas, totidemq; miniſtros,
A ſpecie veri fallimur, arsq; capit.
Fraudibus obſcuras poteris remouere latebras,
Nilq; adeo firmum quin violare queas.
Quàm vigil eſt Argus? ſepelitur carmine blando,
Callidus ingreditur pectora Mercurius.
Quis ſibi ab inſidijs caueat, ſi fraude tegantur?
Non ficta quantum præſtat amicus ope.
Sed tales (mirum) paucos hæc protulit ætas:
Quiſque ſibi viuit, cuncta regitq; dolus.
Dic ſimul occiſum cuſtodem, nam ſolet oſor,
Sint oculi ignauûm quotlibet, eſſe Deus.
Denique ſegnitie mota, & torpore reciſo,
Aeternis certat gloria ſideribus.
Inde ſuam ornauit caudam Iunonius ales,
Perpetuus triſti ſplendor ab enſe venit.

Ridicula ambitio.

QVID *non ambitio perſuadet dedita vanis,*
Dum ex leuibus certum captat inepta decus?
Annon ex auium cantu, quas gutture nomen
Fingere conſuerat, notior eſſe cupit.
His igitur tandem miſſis vt ſpargere in Orbe
Nomen heri poſſent, atque ſonare procul:
Priſtina continuò repetebant carmina ſyluis,
Annonis & votum docta feſellit auis.
Ficedulas etiam religatas pertrahit eſca,
Stamina ſi rumpant, libera rura petunt.
In leuibus quæſo firmam ne ponito laudem:
Sola fugit virtus triſtia fata rogi.

Cur

Cur ſues cancris veſcantur.

SVS capitis curat grauiorem ſæpè dolorem,
Dum cancros, fluuijs qui generantur, edit.
Collige verborum quæ ſit ſententia paucis,
Singula nam proſunt moribus apta bonis.
Qui vitijs ſeſe dedunt, & praua ſequuntur,
Ad frugem nunquam mens niſi verſa redit.
Eſt opus inflectat vitam contrarius ordo,
Atque gradus retrò, quomodò cancer, eant.
Hæc medicina leuat lutulentos nectare morbos,
Conſilio vt liqueat pœnituiſſe mali.

Vſus libri, non lectio prudentes facit.

Ad Fuluium Vrſinum ſuum.

NON *doceo ſemper, non eſt cur ſæpè reuiſas,*
Lectorum memorem pagina noſtra facit.
Poſsidet ingentem numerum qui vendit auarus,
Doctior at nunquam bibliopola fuit.
Perpetuò ſi nos verſes, relegasq́ſ ſeuerus,
Si non vtaris, contineasúe memor:
Nunquam proficies, periјt labor, atque lucerna.
Officij hoc noſtri vt te moneamus erat.
Id quoniam rectè noras doctiſsime Fului,
Imprimis veteres te erudiere libri.
Horum tu numerum inſignem rarumq́; tueris,
Ingenio multos reſtituisq́; libros.
Id quoque delectat Sambucum, & tota vetuſtas:
Proſimus quibus eſt copia ſorte minor.

Vel

Vel minima offendunt.

PARVÆ etiam cauſſæ magnos in damna vocarunt,
Scrupulus inceptum nónne móratur iter?
Ingens è Ponto piſcis defertur in Iſtrum,
Huſonem vulgò Pannonis ora vócat.
Paruulus aduerſo nare hunc quoque flumine cogit
Sturiolus, noſtras hoc cumulatq; dapes.
Quàm leuiter præda potitur piſcator amœna,
Dulcibus æquoreas dum Huſo relinquit aquas.
Sic furem, longis artem qui exercuit annis,
Mica ſalis meritam cógit adire crucem.

Varij hominum ſenſus.

Ad Franciſcum Forgaz Epiſcop. Var.

QVÆDAM *anus in ſacrum portabat crania collem,*
Oſsibus humanis ne minuatur honos.
Sed titubans ægris pedibus cùm verticem adiret,
Concidit, ac varium crania verſat iter.
Illa videns labi diuerſè cuncta retrorſum,
Quodq́ adeò diſcors ſemita ferret onus:
Quid mirum ſi tot ſenſus, quot in orbe figuræ
Sunt, ait, in viuis, num oſsibus vna via eſt?
Nonne iecur Tityi reſtat, ſubitoq́ renaſcens
Exercet variè quæ laniabat, auem?
Sic dum nos tellus indutos mole dolorum
Detinet, ancipiti mens vaga fertur equo.

Teme-

Temeraria ignorantia.

Ad Bartholom. Marlianum.

M VSCÆ *ſunt temerariæ,& moleſtæ,*
L ambunt prandia,nec mouentur actæ.
H as vt fortis,& inclytus repellit,
N ec ſuffert; ita literas colentes
C onſtanter ſtudijs,loquacitatem,
I gnaros,temerarioſq; vitant,
A udaces temere mouere quiduis,
A ureſq; obruere elegantiores.
C eruus cornibus abdidit relictis
S e,maremq; piget,magè eſt pudicus.
S ic quos expoliunt nouem ſorores,
E t florent ſolida eruditione:
H os ſanos videas,parum & loquaces,
N ec nugas modò venditare inanes.

Peri-

Periculum in promptu.

Sæpe malum expertus tacta torpedine conto eſt
Piſcator, rigidam dum trahit ille manum.
Sit licet in fundo piſcis, nec corpora tangat,
Per quod contiguum eſt frigore, ſæuit iners.
Sic latitans leuiter, prædam quoque cogit arenis,
Dum reliquos piſces illa rigere facit.
Fatales veniunt caſus, ſperataq́ nunquam
Damna, licèt caueas, effugiasq́ procul.
Nil ſine fraude agitur: quauis latet anguis in herba,
Nec metuenda ſolent impediiſſe magis.

Inte-

Interiora vide.

FORMA *tibi præſtans, oculi cum ſidere certant,*
Atque habitat toto corpore pulchra Venus.
Sed vitijs animus, mens vndique, corpore toto
Atque ſinus pleni, mixta venena latent.
Eſt manus ad cædem prompta, ad periuria lingua,
Lumina, frons meretrix, nec pede tutus ades.
Quàm malè Mercurius dotes cum Cypride iunxit,
ὥςε καλȣ̃ μήλȣ nil color intus habet.
Ergo puer multum ſoli ne fide colori:
Ni probat hunc virtus, quî mihi pulcher eris?

Virtus

Virtus vnita valet.

Ad Principes Vngariæ.

N I L *mare corrumpit, ſalſum à putredine tutum eſt,*
Multaq́ perpetuis motibus acta, vigent.
S i tamen in foſſas deriues, atque paludes,
V im patitur; dotes nec tenet inde ſuas.
D ulcibus amittit vires nitriq́ vapores
E xhalant, quoties mutat origo noui.
P lus vnita poteſt virtus, diſperſa labaſcit,
A tque ſuo durant qualibet apta loco.
P ignore commutat ſuaui tranſlata veneno
P erſicus, & tutis carpitur illa gulis.
F luctibus in medijs patriæ tot cladibus actæ
C oncordi proceres ſubueniatis ope.

Nec

Nec vos exoſæ mentes, propriæq́; ſalutis
Oblitæ exagitent, & nota turpis alat.
Huniadis memores, ac Regis quæſo Mathiæ
Eſtote, ad quorum nomina Turca tremit.
Diuerſum ne vos ſtudium diſiungat iniquè,
Colligat in patriæ vos amor vnus opem.

Impe-

Imperatoris virtutes.

QVÆ ratio belli ſit, qua virtute Ducemq́;
Inſtructum cupiam, ſi præſtet fortibus auſis,
Ni piget, en breuibus declarat ſymbolon iſtud.
Conſilio celerem decet, eloquióue potentem
Eſſe Ducem, vt caueat, tardos, Martisq́; peroſos
Exacuat, regat, inflectat ſermone ſuaui.
Cùm proprium eſt paret arma, nocet cunctatio vana,
Infractusq́; animo reliquis præcurrat in hoſtem.
Anguibus & ſtudium pacis, fœdusq́; notatur.
Nil tamen hæc proſunt, vacua eſtq́; ſcientia belli,
Si fortuna nocet, pulchros confundat & orſus.
Abſit auarities, dominetur nulla cupido,
Principis vt ſequier poßit veſtigia miles,
Quem videat proprijs parentem legibus vſque.
Hunc fore victorem credas, dignisq́; triumphis
Imperioq́; ferentem æui venientis honores.

Phyſicæ

Phyſicæ ac Metaphyſicæ differentia.
Ad Carolum Vtenhouium.

NATVRÆ *multa eſt cognatio mobilis, atque*
Prodijt æternis, illaq́; noſſe monet.
Eſt etenim fœtus veluti genitricis amicæ,
Sed patitur, ſoluit tempus edaxq́; breuem.
Quidquid enim regitur, proprio nec nititur ortu,
Compoſitis abeunt partibus, atque iacent.
Illa ſed excelſa manet, & ſtat ſede perennis,
Temporis ac nullis motibus obijcitur.
Ocia amat, mentem paſcit, non vtilis omni,
Huius tu ſobolem ſed cole præcipuam.
Vtq́; ſolent τ' ἤδη vitam cumulare benignè,
Τοῖς μετὰ ſic φυσικοῖς præfero ego φυσικήν.
Illa tibi effigies monſtrabit dextra, manusq́;
Accipitre aërio prouida templa Deûm.

Altera pars grauis eſt elementis atque caducis,
Et Veſtæ templo quæ tibi Terra ſiet.
Attamen his potior cunctis ſit relligionis
Semper honos, mentem dirigat illa tuam.

Dum

Dum potes viue.

Ad Achillem Bochium, tanquàm parentem, de ſepia.

SEPIOLAM *dum venatur piſcator auarus,*
Hac ludit fuco prompta liquore manus.
Obſcuri latices ſic condunt, cernere tectam vt
Atramenta vetent, abdita tuta natet.
Sic quibus in promptu modus eſt defendere vitam,
Cur non effugiunt, ſeq́; tuentur ope?
Donec qui cælo hanc animam demiſit ab alto
Nos vocet, ac tenebras mutat honore graues.
Diſplicet immatura Deo mors, nulla poteſtas
In vitam, ſupera quod datur arce, tibi.
Polypus euadit, vario dum ad ſaxa colore
Se induit, atque alias iniicit vſque moras.
Tu qui præſtiteris tantum, poßisq́;, libenter
Ingenij nobis des monimenta tui.

Generoſis DD. Marco & Ioanni Fuggeris fratribus.

L I L I A Fuggeris donans certiſſimus autor,
H æc, ait, æternùm non modò vere tuli.
Q uidquid & addiderit virtus, tempusq; ſerenum,
C ompoſitis ſit idem ius, ſit honosq; volo.
S pes fuit, hanc cumulant virtus, & fama perennis,
A rma domus propria hæc nobilitatis habet.
D iuitias virgo dedit, haud temerarius error
F ortunæ, idq; docet largior vſus opum.
N am quibus hæ cauſis veniunt, commercia digna
O rſibus, & laudis nomen habere ſolent.
V iuite concordes linguarum dotibus aucti,
C reſcite multiplici ſemper honore pares.
I nuideat nemo, noceat minus oſor iniquus:
A ſſiduos meritis veſper, & ortus amet.

De

De obliuione & ferula Baccho dicata.

Odi memorem compotorem.

O DI *ſympoſij memorem, dubiæ & ſimul*
Litis: nam calices volo, verbaq́ libera,
Ludos atque iocos niue pectora candida.
Baccho rectè igitur veteres Ferulam dicant,
Oblitumq́ cor, vt penitus ſileant, ſuos
Aut læſi ſocios leuiter modo puniant.

Spes certa.

PASSIM *mortales ſpe ſeducuntur inani,*
Luditur & vanis non temeranda fides.
Quid magis eſt ouis dubium, ſint candida quamuis,
Nónne mouent ſtomachum, damnaq; ſæpe ferunt?
Si Gallina tamen genitali his incubet igni,
Ac foueat præſens ſubdita dona calor,
Certius an quidquam pullis, & fœnore viuo?
In tutis igitur ſpemq; decusq; loca.

Epi-

Epidemiæ potior cauſſa.

Ad Ioan. Baptiſtam Rozarium.

TETRAM *nimis deſcribit, ac luem grauem*
Graiugenûm proceres trahentem amarulenter, &
Exercitum in dies magis voracibus
Faucibus, atque odio prementem Homerus optimus.
Apollo nam infeſtus ſuis radijs poteſt
Inficere aërias plagas, nocere plurimùm.
Eſt medicus & ſimul ſolet depellere
Noxia, cùm libuit, ſalutis auctor integer.
Sed quod cadebant beſtiæ primùm ſolo,
Tardius atque homines ſenſere tabem poſt malam,
Erectior quia ambulat, nec ſpiritus
Peſtiferos ſubitò traxere terræ in intima.
Cælo hæc Achiuis pœna digne venerat,
Dum nimium cupidi videntur vltionibus.
Sed nos Deum precemur, auertat malum hoc,
Et meritos grauius, monere leniter velit.

Mens immota manet.

DICITVR *interna vi Magnes ferra mouere:*
Perpetuò nautas dirigere inq; viam.
Semper enim ſtellam firmè aſpicit ille polarem.
Indicat hac horas, nos varieq; monet.
Mens vtinam in cælum nobis immota maneret,
Nec ſubito dubijs fluctuet illa malis.
Pax coëat tandem, Chriſte, vnum claudat ouile,
Lisq; tui verbi iam dirimatur ope.
Da, ſitiens anima excelſas ſic appetat arces:
Fontis vt ortiui ceruus anhelus aquas.

Iniuria grauis eſt omnibus.

Ad Hadrianum Gulielmum Neapolitanum.

D V M *mollis, bibula & ſcopulis auellitur vdis*
Spongia, vim veluti ſentiat illa, tremit.
Quo magis eſt viuis iniuria, viſq́ dolenda,
Hinc odium, cædes, vltio mœſta, furor.
Vel leuiter contra nitenti verba minantur,
Et ceßiſſe parum dedecus eſſe putant.
Haurit at vt patiens, multa hanc diſtendit & vnda,
Triſtia non meritò ſic toleranda bonis.
Iuſtus erit vindex cunctorum crimina quærens,
Se huius qui patitur ſuſtineat monitis.
Reddet pro factis quantumlibet ille modeſtis,
Impia iudicio fex peritura Dei eſt.
Nilominus ſtudeo benè de quocunque mereri,
Officio vincam ſic ſtimulum inuidiæ.

Deum velle, non cogere.

Ad Ioan. Auratum.

QVIDQVID *ineſt nobis, venit altis ſedibus, omne*
Teq́; iuuat, gratus ſi modò ſuſcipias.
Nam velut è cælo ſi pendeat ætheris hamus,
Si fugis, auerſo non trahet eſca loco.
Scire libet verùm, è nihilo qui cuncta creauit,
Os homini, & mentem cernat vt aſtra dedit.
Hanc alijs ſobolem præfert, æterna tueri
Atque velit ſemper iuſſa paterna ſequi.
Præmia proponit largus, pœnasq́; luendas,
Non beat inuitos, lenta ſed vſque mouet.
Ni propria, & nobis ignota mente legantur
Felices, & quos Tartara dira vorent.
At nos, ſumme pater, tua ſit quæcunq́; voluntas,
Cœleſti immeritos ſede locato, precor.

Æſcu-

Æſculapius.

Ad Volfgangum Lazium polyhiſtorem.

QVÆ cernis Medici referunt inſignia veri.
Noctua, cum baculo ſerpens, dextraq; ſalutis
Effigies, pullus, prolixa & barba, galerus.
Hæc Aſclepiadi tribuebat docta vetuſtas.
Vim medicinarum teneat, moderetur & arte.
Sitq; valetudo ante oculos, non ſordida lucra,
Hinc vigil & norit caſus prædicere morbi.
Eſt ſacra gallina, vt victum præſcribat amicum,
Et ſucco tenerum, vires vt conferat ægro.
Γλαὺξ monet & fieri grauiores nocte dolores.
Ac licèt imberbi fingatur Apolline natus,
Ipſe gerat barbam, iuuenis nunquam auſit adire,
Suſcipere ægroti aut curam, ne lædat ineptè.
Dicitur imberbi natus quoque barbiger, ortum
Vt ſubita morbum credat mutarier hora.

Ergo

Ergo prouideat, fugiat ne occaſio ſegnem,
C urrit enim hæc præceps, momento & perdidit ægrum.
P ileus inſignis quia morte eliberat atra.
H æc ſciat Hippocrati cupiens iurare magiſtro.
H æc adeò Lazi cuſtodis, clara Vienna
A rtis Apollineæ decus vt te prædicet, ornet,
E t ſeſe tanto ſecurum iactet alumno.

Ne-

Neminem ſors continet ſua.

Ad ſe ipſe.

NEMO *ſua potis eſt contentus viuere ſorte,*
Alterius ſemper fortunam laudat abundè.
Illiusq́ locum petit, ac lucrarier optat.
Cæcum odium proprij, quid non mortalia cogit
Pectora? quas curas præter rem vna ingerit hora?
Mercator leuibus tentatus fortè periclis,
Miles, ait, potior: cur non mage caſtra ſequamur?
Belli pertæſus nummoſas prædicat arcas,
Agricolam docti, quos magna negotia vexant,
Gramineas iactantq́ caſas, victumq́ modeſtum.
Hi contrà læſi, cùm iurgia dira fatigant,
Vel cælo ſegetes tanguntur, mœnibus omnes
Felices clamant, & iugera parua queruntur.
Quod ſi cæleſtes illorum vota, phreneſim
Audirent, rueret ſubitò in contraria vulgus.

I idem eadem reprobant, properis mutantur & horis.
S ed Deus omnipotens deceat quid quemque parauit:
N ec furor, aut ſtultus leges dijs ponere quærat.
N aturam paucis reficis, nec diues egeno
P lus habet: excruciat qui ſe mercator ad Indos,
N on adeò fruitur partis, nec præmia grata,
S int maiora licèt, quàm cura domeſtica portat.
P ignore ſylueſtris mites ſuperat quoque pomos.
C aprificus cumulat ficus, non illa ſapore
S ed tamen has æquat, cultus quas educat hortus.
T u, quodcunque venit diuino munere, lauda,
C ræſus an Irus eris non te coquat: omnia præter
Q uàm pietas Chriſti, vaneſcent puluere in auras.

Gene-

Generoſa veſtigia.

Ad Iulium Comitem à Salmis.

P E N N A *aquilæ non fert alias, corrodit edendo,*
Et nocet admixtis è propiore loco.
Quis neget alitibus diuinæ munera ſortis
Non eadem, & variè diſtribuiſſe Deum.
Ante ſolet tempus teneros depellere nido
Pullos, & fortes protinus illa facit.
Aduerſum cogit ſolem quoque ſollicitare
Luminibus, lachrymæ ne temerè officiant.
Quo quid nobilius, veſtigia parte tuetur:
Naturam retinent relliquiæúe parem.
Sic quos commendat genus alto à ſanguine Regum,
Conſpicitur, ſignum & nobilitatis habent.
Fortis equi proles denſo ſic puluere gaudet,
Degener haud aquilas vlla columba tulit.
Sic atauos, proauosq́ tuos imitaris & ornas,
Iuli Salmorum ſuſpiciende Comes.

Amo

Amor dubius.

A MOR *venuſtis imminet,*
V enuſtiores ſeparat,
S ecutus haud ſemper capit.
C iens cietur mutuò,
M oratur & ſpe ſubdola.
A maror hoc ſuauior,
E t nullus eſt amarior.
H abens habetur lubricus,
Q uantum addit aufert flammulæ,
C or alterat ſæpe & die.
V t follis eſt in flamine,
N on dat priùs, ni acceperit.
M ora eſt amor ſolubilis,
In ſpe timorem copulans,
In gaudio fallacibus
L udens, inanes ebrians,

Plenos

P lenos leui vacuans modo,
V igens calore frigidus,
P ræter nihil dans ſpem & metum.
N udum caue puellulum,
N am vulnerat ſæuiſſimè,
S ed curat haud tutiſſimè.
M ellitus & ſubblandulus
S ubegit omnes cælites.
I, pòſt tribuas cupidini
I ncertior certiſſima
D olore qui torquet graui,
Grauem tamen nec ſenſeris:
V irtutis aſt amor ſibi
C onſtat, nec aufert præmia.
O rnans ſuos laboribus,
M emoriam nec immemor
F raudans, beatis aggregat.
Sollicitet hic nos poſteà,
S equamur, & ſequentibus
A nnis ſecuturum decus.

Dulce venenum.

DVM coit in ſuauem mas vſum, vipera hiulco,
Si non vana fides, excipit ore caput.
Pòſt vbi ſe ſatiant, & conſuetudine longa
Impleuere, viri præſecat ore caput.
Luxus ſuaue malum, non ſentis, paſcit edendo,
Cumq́; bonis vitam ſuſtulit ante diem.
Quid mihi poſt mortem natorum illa vltio prodeſt,
Quod matrem nixus corripuêre nece?

Nullus

Nullus dolus contra caſum.

Ad Stephanum Gentilem, nobilem Genuenſem.

QVIS *non miretur noua quæ ſpectacula nuper*
Danubio ſunt viſa ſoluto?
Bruma gelu pingues latè compreſſerat agros,
Plauſtra vehebanturq́; per Iſtrum.
Accidit ad Regenſpurgum, quæ libera floret
Imperio vrbs, vt vulpis oberrans
Per glaciem & ludens concreto tergore aquarum
Deciperetur, & vda veniret.
Forte etenim frigus, medio dum Phœbus in axe
Verſat equos, diſſoluitur vnà,
Inpartesq́; abijt glacies, vulpecula præceps
Corripitur, fruſtoq́; reſidet.

Atque ea dum metuit liquidum contingere flumen,
Hoc iter inſolitumq́; natare,
Per medium fertur glacie alueum, donec anhela
Vendobonæ capiatur in oris.
Iam dic, quæ caſus contra vigilantia proſit,
Quis dolus hæc caueatq́; futura?

Empta

Empta dolore voluptas.

STELLATAM *oſtentat caudam Iunonius ales,*
Sed natibus monſtrum cælat, ineſtq; vorax.
Ducitur à tergo vinctus qui paſcit edacem,
Quicquid erat lucri prodidit inq; feram.
Cui meretrix forma placet, vtq; colatur ineſcat,
Perpetuò ad turpes cogeris eſſe nates.
Has alis, & ſemper veneraris donec abundas:
Pauperior cùm ſis, pellit amica foras.
Heus fuge ſcorta procul, nocet empta dolore voluptas.
E venere & Baccho, ſemina mortis eunt.

Neceſſitas dociles facit.

Ad Ioan. Panithy, ſororium.

NECESSITAS *quid non docet, fames ſimul?*
Natura ſæpè his nam ſolet mutarier.
Formare vocem Pſittacus conſueuerat,
Hero & ſalutem dicere, ac moleſtias
Lenire Cæſaris: loqui neceßitas
Coëgit & Crœſi parentis filium.
Auiculas cernis ſitim vt leuant ſuam,
Trahendo quas appendis vrnulas aqua,
Clauſum penuq; roſtro vt inquirant ſuo.
His diſce tu prudentius loco, & foro
Seruire, cui ratio eſt, ſagaxq; dictio.

Sera

Sera parſimonia.

S EMPER *eris pauper reditus ſi ſumptibus æques,*
Et larga dones munera cuique manu.
Enumera cenſus, ſubduc ratione ſuperſit
An multum, lapſo & menſe quid addideris.
Tempore prouideas, vacua ne ſede morere:
Marſupio reſtet quantula ſumma vide.
Ne ſenium, morbi, duris & rebus egeſtas
Quando vrgent, ludat fundus inanis herum.
Nec tamen inſideas partis, non craſtina verſes
Sollicitè: fructus ſit mediocris opum.

Sapientia inſipiens.

Arnoldo Arlenio ſuo.

A CEREBRO *ſenſus manant in corporis artus,*
Sed tamen exhibiti muneris auctor eget.
Quod mouet eſt expers motus, mirabile dictu,
Viuidus & vacua ſpiritus arce datur.
Haud ſecus ac cotis ferrum, licèt ipſa ſecandi
Exors, communit, donat acumen hebes.
Qui ſua diſtribuunt, alijsq́; cauere videntur,
Cur ſapere hos dicas? re ſine nomen habent.
Proximus eſto tibi, vicinum deinde iuuato:
Sic potes alterna commoditate frui.
Ne cuiuis credas: mores Arnolde vetuſtos
Cum libris fruſtra quærimus Orbe leui.

Tem-

Tempore cuncta mitiora.

PRÆTERIENS *quidam vites, nondumq́; calore*
Maturum arripiens guſtat, damnatq́; racemum.
Quinetiam pedibus contriuit, nullus vt inde
Auſtero imbueret ſucco ſua labra viator.
Iudicium prauum eſt hominum, nec tempora norunt
Expectare, minùs cupiunt ſubijſſe labores.
Ardua ſunt aditu primò, quæ pulchra fatemur,
Tempore ſed fiunt opera, & pòſt mitia cuncta.
Sed refugit penitus botrum formoſa puella,
Caſta & ἄοινος *enim, ſidus nec palmiti amicum eſt.*

Verſura inextricabilis.

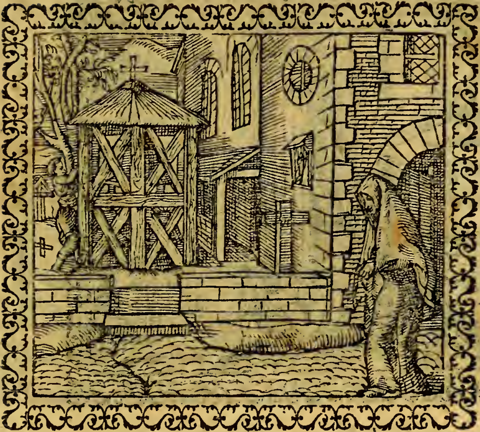

VERSVRAM *facio, quod ſoluo debeo ſemper,*
Promouet & quantum pes, tenet alter item.
Nomina conficiens mihi non, ſed lucror amicis;
Pro me, proq́ aliјs angor, vtrunque nocet.
Alterius qui vult opulentior eſſe crumena,
Non ſua connumerat, pars ea maior abit.
Quanto eſſet ſatius curarum demere partem,
Ac tenui, modò ſit commoda, veſte tegi?
Quid mihi ſi plumis alienis induor, intus
Nil proprium quod ſit poſtmodò poßideam?
Turgida nunc Phœbe lucet, nunc indiga prorſus
Fit: nam quod monſtrat, fratris ab orbe tulit.

Mutua

Mutua & Coniuncta.

Ad Franciſc. Robortellum.

ÆREA *quæ turri auditur campana, monetq́;*
Ad ſacra conueniant vir mulierq́; Deûm.
Non à ſe reboat, piſtillo tacta ſonabat,
Hæc operam tradunt mutua, vimq́; ſibi.
Quis ſapiens dici poterit, ſi ſenſa voluntas
Exprimere, & docta neſciat arte loqui?
Dat ſine mente ſonum vacuo qui pectore verba
Fundit, & ingenium quod caret eloquio.
Nec minus exiguam ſtudium ſine diuite vena
Fert laudem, rude nam quid tulit ingenium?
Hæc tu præclarè iungis, cum laude doceſq́;;
Te ſchola miratur, te Venetiq́; colunt.

Otium ſortem expectat.

C O L L E *molendinum paruo ſtatuêre parentes,*
Ventus vt exagitet, farra terantq́; mola.
Omnibus vt vitam auxilijs ars protegat, ornetq́;,
Opprimat incautos ne diuturna fames.
Aſt ratio melior quùm ſuppetit vnda perennis,
Flabraq́; dum deſunt, ne rota ceſſet iners.
Ventiſona ignauis ſimiles, quibus otia cordi,
Dum ſortem ſperant, ingenioq́; vacant.

Mixtus

Mixtus ſtatus οὐκ ἄνευ ἄρχοντος πρώτου.

FLORILEGÆ quod apes faciunt æſtate vagantes,
Illarum mixtas more ſequamur opes.
Hæ regesq; Ducesq; colunt, his ſemina mentis
Aeternæ, & parent legibus, arma cient.
Obſeruant proceres, & queis meliora videntur,
Vnanimes cunctis ritè præeſſe volunt.
Nil ſine conſilio Princeps, reliquusúe ſenatus
Suſcipit, ingeſtum ſicq; tuentur opus.
Exercent Martem, ſunt his ſimulacra quietis,
Ignauos pellunt, præmia dantq; bonis.
Has tibi proponas: niſi ſit pietate Monarcha,
Qui ſine re tantum nomen habere velit.
Ipſeq; non minùs ac alij ſua iuſſa capeſſit,
In quibus eſt æquum, & publica damna cauet.
Talem ſi quiſquam ſperat, tu Maxime Cæſar
Es Fernande, tuus Maxmilianus erit.

Non dolo, ſed virtute.

BERGÆ (eſt oppidulum mari propinquum
Ad pingues patet vnde iter Zelandos)
Nuper ſimiola edidit notandum
Exemplum, ſimul & dolo iocoſum.
Nam cùm caſtaneas foco ſepultas
Vidiſſet, cinerem inſtitit mouere:
Prunas ſed metuens, ſtatim catelli
Stertentis pede ſurripit coacto.
Res eſt digna fide recentiori.
Laus eſt alterius malo cauere,
Sed fraus eſt alij dolo nocere.
Fraudes nectere qui ſolent malignè,
Quærunt commoda ſic malis bonorum.
Delirant quoque Reguli, Ducesq́;
Sed pœnam luit innocens popellus,
Huius ſanguine diuidunt furores.

Stulti-

Stultitiam patiuntur opes.

M V L T I *quos opibus Deus beauit,*
A ut Fortuna, ſolent leues abuti
I n res prodigialiter nocentes.
V t queis ingenium foret benignum,
E t doctas ſequier velint camœnas,
I n faſtus abeant, opes morentur,
N ulli vt conſuluiſſe, nec iuuare
D ignentur premit vt bonos egeſtas.
N ollem diuitiæ mihi darentur
I ſtæ, queîs decus, & perenniores
L audes impediuntur, ac mouentur.
Q uare ſtultitiam pati venuſtus
V ates dixit opes, nec expetendas,
F ortunatus eris, ſed haud beatus.

Partium

Partium τῆς οἰκουμένης ſymbola.
Ad Hubertum Goltzium antiquarium.

EST regio quæuis climate certo
Aëre diſtincta, & commoditate.
Qualibet haud quiduis terra feretq́ue.
Africa monſtroſa eſt ſemper habendo
Antea quod nemo viderat vſquam.
Fert Aſia immanes frigidiore
Nempe ſolo apros, & nimbigera vrſos:
Sed reliquas vincit viribus omnes
Belua, quam Europæ temperat aër.
Taurus vt eſt fortis, bufalus vnà.
Ergo ſit Europæ taurus alumnus,
Africæ at index ſit tecta Chimæra.
Sint Aſiæ immites vrſus, aperq́ue.

Quibus

Quibus Reſpublica conſeruetur.

N O N *ſatis eſt Regum titulos, inſigne, coronam,*
A tque Magiſtratus gerere, vt Reſpublica firma
S tet, maneant leges, pulchris ac rebus abundet,
A rtibus efficitur, quæ & non vulgaria dicas.
N empe ſuos redamet ciues, patris induat artus,
P ræſentemq́; ſtatum foueat, nec mutet iniquè.
L egibus, vt reliqui, proprijs & pareat author.
P rotegat inſontes, vitioſos pellat abuſus,
H oſtibus occurrat, valeat ſubiecta tueri,
V nde ſit, accipiat: quid enim imperium ſine neruis?
P ræcipuè ſtudeat cultum retinere Deorum,
I nde ſuis promptè, atque alijs tribuiſſe benignè
Q uod decet, atque æquum iuris præferre rigori.

Q ui moderantur onus, prudentes, quàm ſapientes
S int magis, exemplis dignos teſtentur honores.
L aus virtutis enim non ſcire, ſed actibus, vſu
E t præſtare: decus ſequitur, ſic páxue perennis
R ectorem, ac ciues longum ſeruantur in æuum.

In morte vita.

Ad Paulum Manutium &c.

QVI vigiles ſtudijs noctes egere, dieſq;
Parcere non oculis, nec voluere ſibi:
Hos celebres lato nomen diſſeminat orbe,
Ac ſimul in cælum fata ſuprema vehunt.
Mortua non mors eſt, quæ etiam poſt funera viuit:
Hoc decus à Muſis, præmia tanta ferunt.
Id cute nudatum caput, & tuba, vitra libelli,
Hora refert, laurus, nuntia fama, globus.
Iſta ferè Brugis, Viues Lodouice, ſepulchro
Addita ſunt veſtro ſymbola marmoreo.

Præcocia non diuturna·

PRÆCOQVA ſi carpas, & quæ matura colore
Non benè ſunt, hora ſpes alit exigua.
Nempe cadunt fluida, atque ſua putredine lucem
Momento ſimul hæc, interitumq́ vident.
Bechion id medicos docuit, quod flore ſuperbo
Ante diem emiſſo caule ſtatimq́ perit:
Vt multis dubium anceps commouerit herba,
Hæc duo num ſoleat pignora ferre ſibi.
Floribus haud tuta eſt properans quoque amygdalus ipſa,
Gloria nam præceps vix triduana viget.
Humida naturæ ſubito vis carpitur igni,
Et viduus ſeſe conficit ipſe calor.

Partes

Partes hominis.

PRÆCIPVAS *noſtri partes tribuere vetuſti*
Diis, quorum ambigua vertitur ordo via.
Linguam Mercurio, cuius facundia pacem
Nunciat, & Diuûm bella minatur ope.
Splenem Saturno, tetra nam bile ſeneſcit,
Triſtibus & vitam ſuſtinet ille modis.
Iupiter aſt hepar proprium depoſcit, amoris
Namq; putabatur fons, & origo noui.
Sanguinis eſt cupidus Mauors in prælia ducens,
Cor, cerebrum Phœbi quippe calore vigent.
Sed ſtomachus Lunæ, quia debilis, humidiorq;
Renes & generis membra cupido fouet.

Ambitio.

QVOS leuis ambitio inflauit, populiq́; fauorem
Muneribus captant, gloria vana ſubeſt.
Hosq́; vtri pleno aſſimiles, ventoq́; tumenti,
Nam arbitrium vulgi ſemper inane ſonat.
Qui tribui veram ſibi laudem quærit, ineptos
Contemnat plauſus, iudicioq́; regat.
Virtus æternùm celebrat, pietasq́; tuetur:
Laus & laudatis eſt placuiſſe viris.

Muſarum, ex antiquis numis Q. Pomponij, veræ effigies, & etymologica vis ex Virgilio.

Ad Hannibalem Cruceium.

CLIO *geſta canens tranſactis tempora reddit.*
Melpomene tragico proclamat mœſta boatu.
Comica laſciuo gaudet ſermone Thalia.
Dulciloquos calamos Euterpe flatibus vrget.
Terpſichore affectus citharis mouet, imperat, auget.
Plectra gerens Erato ſaltat pede, carmine, vultu.
Carmina Calliope libris heroica mandat.
Vranie cæli motus ſcrutatur, & aſtra.
Signat cuncta manu, loquitur Polyhimnia geſtu.
Mentis Apollineæ vis hæc mouet vndique Muſas:
In medio reſidens complectitur omnia Phœbus.

Caſus interdum naturam ſupplet.

D I C I T E *mortales ſi quid mirabile dictu*
Vidiſtis, vel viſuros vos creditis vnquàm.
Multa ferunt caſus, naturæ impletur & ordo,
Quo ſit cunque modo. Porcam venatibus vrgens
Quidam conſequitur, transfigit cuſpide acuta.
Vulnere de medio labuntur pignora, onuſtam
Interimens matrem fœtus eliberat aluo.
Atque ita quod nixu vix effeciſſet anhelo,
Porca ſuam ſobolem dat caſu mortua viuam.
Sic genitus fertur materno funere Bacchus,
Sit licet ille bimater, at hi gemina quoque fætus
Eduntur matre, & grauida, & qui perforat haſta.
Sic pariter lucem perdit ſus, datq; ſoluta.
Vbera ſic dolitura Atalantæ præbuit vrſa:
Lethiferum & caſu mox commoda portat vtriq;.

In

In ſponſalia Ioannis Ambij Angli, & Albę Rolleæ D. Arnoldi Medici Gandauenſis filiæ.

ANGLICA *progenies, & nobile pignus auorum,*
Ergò fidem dextræ virgo pudica dedit?
Flectere tu noſti ingenuam virtute puellam,
Vinciat æternùm vt pronuba Iuno pares?
Gratulor, ac cœptis precor omnia læta ſecundis.
Creſcat amor ſocius, vos geminetq́ꝫ Deo.
Fœdere connubij ſtabiles ſimul æthere ſeruet
Author, & optatum concelebretur opus.
Chriſte, precor iam nunc ſine amico vota valere,
Lætitiæq́ꝫ notent nubila nulla diem.
Copula vera Deûm flamma confirmet eadem,
Natorum ac ſerie gaudia veſtra beet.

Cernis vt hac tæda ſint proſpera cuncta iugali,
 Ortus & occaſus præuia ſigna vehant?
Quid vaga ſic iunenes torquent tua munera Cypri?
 Legitimo præſtat nónne nepote frui?
Adſit hymen, hymenæe veni, ſymphonia concors
 Exhilaret cœtum, plectraq; pulſa lyræ.
Sis genero felix Arnolde, tuumq; vocato
 Phœbum, vt eat natæ mitis alumna ſoror.
Pura fides, amor & caſtus, prudentia iungit
 Concordes, retinet cura, tuetur honos.
Hybernum violas ſi tempus, & arida nobis
 Iam flores tellus ferret, amata darem:
Nec roſa, nec myrthus deeſſent, non laurus odora:
 Nunc tibi quod poſſum mittere munus, habe.

Μισάνθρωπος Τίμων.

Ad Hierony. Cardanum.

O DERAT *hic cunctos, nec ſe, nec amabat amicos,*
Μισῶν ἀνθρώπους nomina digna gerens.
Hoc vitium, & morbus de bili naſcitur atra,
Anxiat hæc, curas ſuppeditatq; graues.
Quapropter cecidiſſe piro, fregiſſeq; crura
Fertur, & auxilium non petiiſſe malo.
Suauibus à ſociis, & conſuetudine dulci
Qui ſe ſubducunt, vulnera ſæua ferunt.
Conditio hæc miſera eſt, triſtes ſuſpiria ducunt,
Cumq; nihil cauſæ eſt, occubuiſſe velint.
At tu dum poteris, noto ſociere ſodali,
Subleuet vt preſſum, corq; dolore vacet.
Quos nulla attingunt prorſus commercia, grato
Atque ſodalitio, ſubſidiiſq; carent:

Aut

Aut Dij ſunt proprij, aut falſus peruertit inanes
Senſus, vt hos ſtolidos, vanaq́; corda putes.
Tu verò tandem nobis dialectica ſponte
Donata, in lucem mittito, ſi memor es.

Volu-

Voluptas ærumnoſa.

QVI nimis exercet venatus, ac ſine fine
Haurit opes patrias, prodigit inq; canes:
Tantus amor vani, tantus furor vſque recurſat,
Induat vt celeris cornua bina feræ.
Accidit Actæon tibi, qui cornutus ab ortu,
A canibus proprijs dilaceratus eras.
Quàm multos hodie, quos paſcit odora canum vis,
Venandi ſtudium conficit atque vorat.
Seria ne ludis poſtponas, commoda damnis,
Quod ſupereſt rerum ſic vt egenus habe.
Sæpe etiam propria qui interdum vxore relicta
Deperit externas corniger iſta luit.

Con-

Conſuetudo praua.

REBVS in humanis præpoſtera opinio vulgi eſt,
  Ac ſequitur morem, quem ſemel obtinuit.
Scindit enim panem ferro: quid mollius illo?
  Dentibus at duras frangit ab ore nuces.
Iſta quidem, fateor, ſunt conſuetudine facta:
  Si tamen excutias, quid niſi ſtultitia eſt?
Noxia paulatim repunt, nec protinus omne
  Funditur in læſo corpore virus atrox.

Inſignia Mercurij quid?

Ad Adrianum Turnebum.

H Æ C *inſignia nuncij Deorum*
S unt, quem Maia tulit, citum & volucrem.
E ſt caduceus anguiger, crumena,
C ancer & lyra, veſpa, gallus, alæ,
H ircus & canis. hæc notent quid audi:
P romptus ingenio ſatis, memorq́; eſt.
P rudentem eloquio, vagum, ſagacem
E t furem, vigilem, ille fraudulentum
D at rebus temerarium, ac ſeueris.
H ircus vim eloquij monet ſtupendam:
S erpentes, lyra, pacis atque alumnum:
N e damnis cumulet canis loquelam:
R eddat, eſt trutina, vt ſuum cuique:
E ſt ferrum, inſidias necemq́; vitet:
Cauſſis eloquio locus, foroq́;:
Punitur gladio ſcelus, nefasq́;.

Con-

Concors vt lyra, veritatis eius
Verba vt conſona ſint, loquantur apta.
Hæc Atlantiadis feruntur ortu
Natis munera parte non petenda.
His mercator habens opus fruatur.
Credo Mercurium præeſſe multis:
Namq; hæc ſymbola habent ſuos ſequaces,
Et poſſunt ſtudijs ſimul dicari,
Quod Turnebe facis, tuos monesq;.

Vita

Vita irrequieta.
Ad Ioan. Tonner I.C.

I N D I A *fert apodes, quas tantùm ſuſtinet aër,*
N uſquam conſidunt, perpetuò error agit.
P arturiunt intra ventrem, ſi credere fas eſt,
I ngens diuini muneris iſtud opus.
H ic certent miras vates euoluere cauſas,
N e ſileant, σοφίαν qui profitentur, habent.
Q ui requiete caret, curis nec edacibus vnquam
P roficit, hunc auibus dic ſimilem eſſe nouis.

Temporis iactura.

Ad pilulam.

PARVVLA *cur fallis iuuenes tua ſigna ſecutos?*
An reficis vires, munera númue refers?
Retia dum volucrem faciunt, an viribus vſa
Tu proprijs extra limina ſalua fugis?
Mox inuenta places, iterumq́ redempta moueris,
Ac ſolita toties isq́ redisq́ via.
Aegris haud verita es certam ſpondere ſalutem,
Qua ſanos priuas, inq́ furore noces.
Exhauris numos, aliena laude triumphas,
Conueniunt nugæ, fictaq́ verba tibi.
Non hæc lex olim pilulæ, nec abuſibus iſtis
Caupo tuam implebant atria trita manum.
Aut igitur ſumptus minuas, & tempora multis
Reſtitue, aut nunquam ſufferat aura leuem.

Dij cœpta ſecundant.

In terram pila quæ iacitur conniſa reſultat,
Et leuat in medium ſe aëra, prona redit.
Excipit hanc denſis quæ apparet nubibus apta,
In cælum & rapiunt conſcia vota manus.
In Superis quiſquis ſolitus ſpem ponere curæ
Audeat, en cœptis protinus aſtra fauent.

Simul & ſemel.

QVÆRITVR, *& tantum iactatur lite perenni,*
Vtrum prius fuerit, grauis
Incus, an duro qui verbere malleus illum
Fatigat. Hanc diſcordiam,
Nobis, quod cauſſas ignorat, prodit ineptum
Vulgus, nec audit candidos.
Quippe Deus menti noſtræ ſimul indidit vſus,
Poſcebat illa cùm duo.
Omnia momento potuit perfecta creare,
Dedit & ſimul minutula.
Non ſpacium, aut tempus tum partibus interceßit,
Cor, hepar item copulat.
Ne nimis hæc igitur curarum ſeparet ardor,
Nos ſuperet hæc opinio.

Tempe-

Tempeſtiua proſunt.

Errico Memmio.

EXVVIVM *Thirus deponit quolibet anno,*
Induitur pellem mox iterumq; nouam.
Hunc ſi perſequeris, qua ſe ſolet exuere hora;
Pellis, non manibus præda petita venit.
Atque ita fruſtratus longas remeabis ad ædes,
Beſtia theriacis nulla venena dabit.
Vtile qui ſequitur, diſcernat tempora, cauſas:
Anni mille negant, hora quod vna tulit.
Quidque ſuum poſcit tempus, ſunt munera Veris,
Autumni, atque Hyemis, ſit vicibusq; calor.
Colchica Ver, Aeſtas ſegetes, Autumne racemos
Das, vrensq; typhas Bruma regignit aquis.

Interdum requieſcendum.

Ad Petrum Ligorium.

EST *cunctis requies tribuenda, nec omnibus labores*
Horis ſunt repetendi, animus ſimul ocio leuandus.
Sic pingues oleæ ſua pignora non ferunt quotannis,
Alternis ſed, & arua noualia per vices quieſcunt.
Nil durare poteſt ſine commoditatibus remiſſis.
Arcum ſi nimium, ſubitoq́ velis, diuq́ tenſum,
Frangetur, feret haud alias volucres, dein ſagittas.
Laxes nec nimium tamen, ocia plurimum nocere
Quippe ſolent, faciuntq́ habiles minus vſibus ſeueris.
Ergo eſt optima temperies, mediumq́ vtrinq́ ductum.

Nul-

Nullum malum ſolum: vel,
Vno bono ſublato, mille exiſtunt.

HERCVLEIS *quanquam manibus fortiſſima quæque*
Monſtra, truces, domitæ atque occubuere feræ:
Nil tamen inuictum toties vexauit vt hydra,
Cuius ab abſciſſo vertice creuit opus.
Quoq́ magis peſtem iugulat, capita vndique collo
Aucta renaſcuntur, cædeq́ monſtra valent.
Haud ſecus indignè quos iactant fata, malorum
Augeſcit numerus, vim cumulatq́ dies.
Vno ſi expediant miſeri ſe, mille recurrunt
Damna, labore nouo priſtinus eſtq́ minor.
De illis hoc quoque dic, quos inuida ſuſtulit ætas:
Vno omnes cupiunt pro Cicerone loqui.
Vel quos exercent lites, ac iudicis ira:
Vna vbi finita eſt cauſſa, decem redeunt.

Neglecta vireſcunt.

Ad Hadrian. Iunium, medicum clariſsimum.

Vt ſcandit muros hedera, & latè petit altum,
Sit neglecta licet, nulla manuſq; colat:
Sic multos videas odium quos preßit iniquè,
Virtutem in primo conſtituiſſe gradu.
Tandem ſponte virent, alit & prudentia dignos,
Vt ſerpens hederam non ſinit, inq; habitat.
Ingenij ſemper florebis laude per orbem,
Sis licet Harlemi, tuq; latêre velis.
Largius effundet ſubitò ſe gratia Regum:
O'υκ ἐιρῶνα volet plena fouere manus.
Inuida quid cogis pia pectora ferre voluntas?
Num reficis pulſa tu probitate ſitim?
Nónne magis crucias te ipſam dum rebus opimis
Macrior alterius fis, necat eſuries?
Obſcurum hæc eadem momum, clathriſq; remotum,
Te ſequiturq; ſimul Zoile pœna grauis.

Gram-

Grammat. Dial. Rhetor. Hiſtoriæ differentia.

Ad Carolum Sigonium.

SVNT *tres præſtantes diuerſa veſte Puellæ,*
Nituntur hæ puellula vt crepidine.
Simplex hiſtoria eſt, lux, cuſtos temporis, atque
Veri parens, quæ gloriam tribuit bonis.
Gratia non ducit, proprijs affectibus obſtat:
Nil iudicans, alios reliquit iudices.
Ordine ſimpliciter geritur quod narrat ab ouo,
Hanc ponè Rhetorica eſt ſequens loquacior.
Quæ coram recitat fœcundas iudice lites,
Veſtita longo ſyrmate atque obambulat.
Et ſtudet effıcto lucrari ſchemate cauſſas,
Dum ſe venuſtis venditat coloribus.
Quòd manibus tantum planis, longa & petit haſta:
Premendo nil vrgens ſuauiter liget.

Aſpera, non habitu ſequitur Dialectica culto,
Sagaciter verum eruens puteo abditum.
Cominus adgreditur, victum & complexibus arctat,
Nunquam remittere iure de ſuo volens.
Nam pungit, laqueo & captat, ratione regitq́;,
Trux vinculo illigat potenter anxio.
Aſsimilata fuit variè quoque lumine Phœbi,
His ſed parum iuuabere abſque grammatis.
Illa etenim ſolidi ſunt fundamenta laboris,
Grammaticæ iners ſtatuet nihil perenniter.
Hiſtoria vt canis alatus, Rhetorq́; Chimæra,
Sit Sphynx Logos, Virgo hæc tenens columnaq́;.

Pul-

Pulchritudo vincit.

Ex Anacreonte.

NATVRA *cornua addidit*
Tauro, vngulas equiſue,
Curſu lepus perennis,
Dentes patent Leonis,
Piſces natare iuſſit,
Valent aues volatu.
Nil fœminæ reſtabat.
Conceſſit at loco horum
Formam, placere poſſit
Qua, vincere & ſeueros
Ignes, acuta tela.
Tantum poteſt venuſtas.

Tardè

Tardè venere bubulci.

TARDVS Strepſiades fuerat miſer ad dolos notandos,
Queis poßit eluſiſſe creditores.
His nam debuerat iuuenis magis artibus vacare,
Denſis nec iſta nubibus ſcrutari.
Res ſi digna foret ſtudijs, labor omnibus locatur
Aetatibus rectè, nec improbarem.
Sed fraudesq; dolosq; ſenem meditari ineptius nil,
Ridetur, & fit fabula impotenter.
Dulces ergo ſciat fatuus benè moribus dicare
Dum tempus, ætas apta fertq;, natos.

Im-

Imprudens facinus.

INSIDIIS *captat mures, ſequiturq́ nocentes*
Triticeo felis pellat vt à cumulo.
Fecit at interdum furem maleſuada Cupido,
Murmure ſed furtum prodidit ipſe ſuum.
Non minus ingenio vicium, quàm recta teguntur:
In cruce ſupplicium non benè cautus habet.
Illicitæ & quamuis lateant nos ſæpè rapinæ,
Serior at duplici pœna dolenda venit.

To-

Tolerantia.

FORTIS in aduerſis animo non frangitur alto:
Sed contra ſemper promptius ire parat.
Creſcit, & obdurat, iuuat indulgere labori,
Paſcitur hic læſis, vincula nulla timet:
Aureus vt folijs & lento vimine ramus
Auulſus ſimili pignore, fronde redit.
Non minor & mens fit varijs exercita curis,
Quóue magis demis, copia maior erit.
Augeſcunt, non franguntur diuina labore:
Res hominum abſumit, perficit illa labor.

Perſei fabula.

P E R S E V S *Gorgonis abſcidiſſe fertur*
P alladis clypeo caput tremendum,
E quo & præcipiti procul tuliſſe.
Q ui ſe delitijs libidinoſis
D icarunt, gelidi rigent ſopore,
Membra & humidiora pituita
F acta pòſt ſtudijs parùm Mineruæ
S unt apti, ac remorantur aptiores.
H æc tu ſubſidio fauentis almæ
V incès Palladis anxio, & labore,
D octrinamq́; plagas feret per omnes,
E t ſparget decus eruditionis
L atè alatus equus, vehet perenne
F ama nomen & orbe, poſteriſq́;.
S tratam Mæonides quoque à Minerua

Pro-

Prodidit Venerem, ac humi volutam.
Hæc ſunt perſica quæ tulit Mycenis
Pignus perpetuum ſui relinquens.
Vel ſic: res benè fortiterq́ꝫ geſtæ
Scriptores pariunt bonos, aluntq́ꝫ.

Phyſica & Ethica.

Ioan. Aicholtz medico.

N ATVRA *exercet tectis indagine rebus*
M entem, ne cuiuis cognita mox pateat.
N empe parens ſeſe veſtiuit nubibus atris,
S ollicita vt fœtus cuncta requirat ope.
I d ſtudium præſtat, vigil & ſolertia tandem:
S it quadruplex mundi quódue reuelat opus.
H uius alumna ſed eſt praxis, mandata capeſſens
N otitiæ, ac licitis vſibus apta nitet.
S ocratis hæc placuit ſtudio: quid enim ſine rectis
P rofuit exemplis ille φίλος σοφίας?
H æc ſterilem nutrit Platanum, dat mitia poma
A ltera, queis oculos aridum & os reficis.
V iuimus in dubijs, breuis eſt & vita, ſodalis,
O ccupet hanc prudens vtilitate moram.

In ſpe fortitudo.

CORNVA qui tendit, volucres iráq; ſagittas
  Mittere in aduerſum nititur exitium:
Altera pars ægrè cedit, duriſſima chorda eſt,
  Laxa nec infractum ſternere tela queunt.
Aſſiſtens quidam è ſocijs animum addidit auſis,
  Et monet arcum vti totum in ſua vota trahat.
Perfer & obdura, reliqua dum parte ſequatur,
  Ille ait, hoc facinus, munera digna feret.
Commoda qui cupiunt cunctorum, audentq; nefandum
  Corripere, inuexit quod mala turba, ſcelus:
Auxilio adiuti diuino cepta remittunt
  Haud leuiter, quamuis præpediatur opus.
Et mora nil animos frangit, ſed firmat in omnes
  Euentus: tales quid meruere Duces?

Iudicium Paridis.

PRIAMIDES *iuuenis, quo non præſtantior alter,*
Qui tenuit magni Troica ſceptra ſenis:
Pallados & Veneris formæ, Iunonis & olim
Arbiter electus, talia verba tulit.
Quamuis magna potes Iuno, coniunxq́ue, ſororq́ue
Illius excelſi qui iuga ſumma tenet:
Non tamen his moueor, curæ mihi non tua dona:
Haud referes formæ præmia digna tuæ.
Fruſtra tu certare paras quoque Pallas amata,
Ingenij quamuis gloria magna tui.
Namq́ue Venus Cytheræa placet, calor oſsibus ardet,
Munera iudicio nunc feret illa meo.
Hoc igitur capias malum, quæ ſuauia reddis
Pectora, quæq́ue potes flectere cuncta Venus.
In grauibus mihi ſola dabis ſolatia curis,
Te nihil in tanto firmius orbe colam.

Exegeſis.

Eſt adeò Stygijs mens noſtra immerſa tenebris,
Vt non quæ bona ſint, quæ mala deſpiciat.
Noxia quæque premunt homines caligine cæcos,
Iudicioq; perit plurima turba ſuo.
At reputes quæſo Paridis tu ſemper amores,
Cautius vt viuas, nec tua damna velis.

Dum

Dum viuo proſum.

En quercus carie, & fulmine perdita,
Trunco conſpicior ſemper inutili:
At non ſedula quicquam
Imis negligo partibus.
Nam dum vita mihi, ſenſus & infimus
Nutrimenta ſinit contrahere vndique,
Nunquam deſero ſuetum
Alendi officium meum.
Proſum trunca, nouis frondibus, augeo
Veſtros ruricolæ continuo ac focos.
Quod poſſum, licèt ægra,
Vobis vertice largior.
Vellent ſi pariter nempè laboribus
Dum viuunt homines ſollicitudine, &
Hæc mortalia, vires
Infimæ licet, exequi:

Longè eſſet melior rebus in arduis
Cunctorum ratio, proſpero & æthere
Noſtris afforet auſis
Alto qui ſedet æthere.

Apta

Apta recipiunt.

Carolo Cluſio.

R O B O R A *quò puteis, fluuioq́ diutius inſunt,*
Ad lapidum magis hoc diriguere modum.
Paucis id natura dedit contraria lignis,
Cætera dumq́ natant, humida facta putrent.
Multis malua grauis, quos vix teſtacea lædunt,
Mæſta cothurnici nilq́ cicuta nocet.
In medico non eſt ſemper ſanetur vt æger,
Formaq́ naturam ſuſcipientis habet.
Therſites nunquam in varium mutatur Vlyſſem,
Margites nec adit fortis Achillis opus.
Pſittacus eſt docilis, bos lentus, pegaſus acer:
Quolibet è trunco fac mihi Mercurium.

Felicitas indigna, vel ſuperflua.

SPONTE *vomunt celſa dominis ſuper arbore molles*
Serica vermiculi, creſcere cuncta putes.
Non alitur folijs, nec fotu, ſed ſine cura
Tam leue quod cernis pendulus vrget opus.
Has cuperem meſſes, hæc gloria ruris adeſſet,
Mox ego ditarer, millia multa darem.
Hæc fortunatis nimium ſed contigit arbos,
Cùm grauat ignauos cura paterna bonis.
Vel ſors quos tabulis hæredes grata ſupremis
Scribit, auetq́ ſuo mortuus eſſe loco.
Mî ſatis eſt aliquid duro peperiſſe labore:
Prædia quæ veniunt ſorte, pericla vehunt.

Con-

Conſcia conditio.

E ST *homines inter proprium diſcrimen honoris,*
Hic herus imperitat, ſeruus at ille iacet.
Hanc natura tulit legem mortalibus æquam,
Ingenio magnos vt colat inferior.
Et metus, occulta & cohibet reuerentia ſeruos,
His offenſa dolet, nec temerant dominos.
Quoſque Scythæ reduces armis ſuperare nequibant,
Fuſtes, lora fugant, verberibusq; domant.
Sic volucres aquilam, quadrupes timet vſque leonem.
Maieſtas animis ingerit obſequium.

Curis tabeſcimus omnes.

Ad Ioan. Hartungum, &c.

VESVIVS *ardentes dum moles ſpirat in auras,*
Faucibus accurrens Plinius obſtupuit.
Dumq́; nimis cauſſas ſcrutatur, fortè vorago,
Et circum exuſti corripuere loci.
Debuerat mortis Siculi memor eſſe poëtæ,
Qui dedit Aetneis frigida membra focis,
Incidit heu quantus, propius ſpectacula rerum!
Dumq́; fidem quærit, materiam ipſe fouet.
Num hic quoque Cyclopes formabant, Iuppiter, arma,
Ignibus, aut incus verbere quaſſa ſonat?
Error quiſque ſuus, nimium quos cura laceßit,
Et niſi conſumit ſollicitudo bonos.

Pri-

Priuatum lucrum damnum publicum.

Si membris hominum forent
Senſus, & regerent ingenio ſua,
Hæc vt pars cuperet fame
Nutrimenta alij ſubtrahere obuia,
Exareſceret & prior:
Nonne hac impietate, atque cupidine
Noceret proprijs quoque?
Sic tantum ſua qui ſollicitant nimis,
Nil communibus & ſtudent:
Poſtremò in laqueum fraudibus ac dolo
Deſerta patria ruent.
Priuatis igitur ſit modus, vt queat
Vicinus quoque viuere.

Ma-

Mathiæ Coruini Symbolum.

Symbolo Ioan. Regis auctum.

*V*T *lupa non proprios, alienos ſed quoque fœtus*
Vbere nutriuit, Roma, tibi vnde duces:
Sic rex Mathias Hunnorum maximus auctor
Dum ſuperat cunctos, ingenioſa fouet.
Huius ad imperium concurſus totius Orbis
Et fuit inuicto principe dignus honos.
Vndique cogebat veterum monimenta, ſuperſtes
Quo foret auctorum fama, decensq́ labor.
Contudit indomitos vel ſolo nomine Thracas,
Et pauidos multo ſanguine fudit humi.
Pannoniæ infeſtæ quis non metuebat habenas?
Tum Venetum ſupplex factus & ipſe leo eſt.
Gryphe nec inferior ſacer & tunc coruus Apollo
Eſt habitus, preſſo gutture ſuauè canens.
O vtinam in regnum qui ſucceſſere, triumphos
Conciperent animo, claraq́ facta ducis:

Sæua

Sæua ſed internis ceſſet diſcordia rebus,
Et proceres concors ſenſus in arma vocet.
Quod niſi iam fiat te Maxmiliane tenente
Iura, ſalus nulla eſt poſt reditura die.
Qui memor illius Geticum moliris in hoſtem
Arma, nec impenſis bibliotheca minor.
Quæ propter laudes repetet bene grata vetuſtas,
Nec minor inceptis gloria ſemper erit.

Alte-

Alterius indigens perpetua ope.

Adamo Fumanno.

A L T E R I V S *ſemper vigili qui cogitur vti*
Conſilio, & monitis, rebus nec proſpicit vltrò,
Hunc ſimilem pinnæ dixit laudanda vetuſtas.
Nanq; illa eſuriens conchas diſtendit biantes,
Piſciculum vtpote ſit, prædam & cumulare natantum.
Verùm ignara nihil ſentit, nec claudit habendo
Eſcas, ni moneat roſtro cancellus acuto,
Comprimat vt ſubitò prædam communiter aptam.
Optimus eſt proprijs qui rebus prouidet ipſe,
Nec temnendus erit, ſi audit quos poſcit amicos.
Exoſum cunctis fugias, qui ſpernit vtrumque.

Fidei

Fidei canum exemplum.

S IT *quanta odori vis canis,*
Et quæ fides erga ſuos
Heros, monere quos vides
Poſſunt mei canes duo,
Bombo cui nomen dedi,
Matri & Madel ſimillima.
Hi me ſequuntur per mare,
Terras per, & cunctos locos.
Lutetia hos frequens tulit,
Videre Romam neſcij,
Νεάν τε καὶ καλὴν πόλιν,
Et Teutonæ terræ procul
Partem quæ habetur optima.
Belgas peragrarunt ſimul,
Ducentur & ſpero breui
Dulcem in vocantem & patriam.
Merentur hi famam canes.
Senſus ineſſe cur neges
His beſtijs ſequacibus?

Pretioſum quod vtile.

Ad Achillem Maphæum.

M V L T A *ſolent homines precio dignarier alto*
Rara, quòd & longis aduehat vnda locis.
Vana ſuperſtitio, communi dignaq; riſu,
Hoc rarum cornu ſed probat vtilitas.
Nam quibus eſt animus poclis miſcere venena,
Omne malum præſens hæc medicina vetat.
Regum theſauros ornat, preciumq; rependit:
Hi ſumptus laudem non meruere leuem.

Tirna-

Tirnauiæ patriæ meæ arma.

VRBS eſt Pannonicis fama inclyta, libera regnis,
   Tirnauiam vulgus nomine, reqꝫ vocat:
Bela etenim Regum ditiſſimus vndique cinxit
   Mœnibus, ac denſam turribus excoluit.
Hæc me produxit, lucemqꝫ videre ſerenam,
   Vitalesqꝫ hauſtus dulcis alumna dedit.
Huic rota pro inſigni, cæleſtis vtrinque tuetur
   Nuncius, & Chriſto præſide tuta manet.
Vtqꝫ nihil certum in noſtris ſine numine rebus,
   Sic rota, ni firmes, voluitur inſtabilis.
Hactenus hæc contra ſæuiſſima fata Getarum,
   Fortiter hoſtiles ſe oppoſuitqꝫ manus.
Meſſibus, & diues Baccho, mercator abundat,
   Armis iure potens, clara Deûmqꝫ metu.
Hanc ſaluam longos tueatur Chriſtus in annos,
   Turcicus hic furor & diminuatur honos.

Heroës diuini.

E ST *Ducibus præſto Diuûm præſentia, cuius*
C onſilio,& nutu proſperiora gerunt.
N on ruit imprudens aduerſos ſemper in hoſtes,
S ed cauet, occultis & manifeſta notat.
A eneas quoties vmbris ſubducitur, inq́z
Prælia ſeruatur, dum ſua fata ſinunt:
A rdua res cautè geritur, tibi, Turne, fugacem
I d facit Aeneam, at Iuppiter hoſtis erat.

Stu-

Studium & labor vincit.

Ioan. Baptiſtæ Pignæ Ferrar.

EST *vas quod capitur, ritè iuuans auriculis ſuis:*
Anſam ſed cupiunt ſolliciti prendere dexteram
Fortes, atque alacres quos remouent nulla pericula.
Læuam ſed pueri, deſidioſi, ingenio ac pigri
Prenſant, atque ſenes qui fugiunt ſæpe moleſtias.
Res cunctæ duplici, verà fides, aggredimur modo.
Nam quos ardor agit, vel ſtimulis laudis, habent manus
Promptas, queisq́ velint adÿciunt ſeriò non leues.
Pertæſi ſtudÿ, quóſue labor durior opprimit,
Anſam non ſuperant, & fugiunt ſollicitudines.
Victores igitur quos pepulit non labor, aut onus
Fortes vtilitas quippe manet, dedecus & pigros.
Alphonſus meritò præcipuis te ornat honoribus,
Secretisq́ ſuis præpoſuit Pigna negotÿs.
Sed tu Pïeriam propterea ne abiicito lyram,
Quæ te tot cumulat muneribus, contulit hoc decus.

Voluptatis triumphus.

QVI *currus trahitur ceu domitis equis,*
Et quo grata voluptas ſedet, & penes
Illam quas comites ſemper habet ſuas,
Naturam illius innuunt.
Eſt duplex etenim, ſuauis, & improba,
Monſtrat læua manus commoda quæ vehat
Hæc, quæ dextra ferat cernis & obuiam.
Albo hæc, illa nigro eſt equo.
Læuam vina, venus, ſæpe etiam dolor,
Et facti comes eſt quem quoque pœnitet.
Saltantem ſtimulo promouet, & puer
Cæcus curat equum nigrum.
Sed caſtæ ſocij ſunt bona publica,
Virtutes celebres, gloria, candidi

Lenit

Lenti auriga, & equi concomitans honor.
Dotes appoſitas habent.
Tu quicunque ſapis, delige dexteram,
Ac læuam fugito: præmia ſunt enim
Aeterna illius, aſt huius ab omnibus
Deteſtanda bono, & pio.

Dulcia cum amaris.

EST vetus, & cunctis iactata parœmia vulgò,
In damnis aliquid ſemper adeſſe boni.
Id quoque teſtatur ſeries æterna globorum,
Binos namq; malos qui moderetur adeſt.
Hanc quoque temperiem ſuauiſsima Muſica ſeruat,
Lenior vt voces condiat vna graues.
Ordo Planetarum quibus eſt, & cognita virtus,
Hæc norunt, præſens atque figura monet.

Planetæ.

Annis triginta Saturnus conficit Orbem.
Iuppiter aſſequitur biſſenis, Marsq́; duobus.
Sol vno tercentis quadraginta diebus
Mercurius, Cytheræa nouem cupit addier iſtis.
At vaga ſigniferum Luna omni menſe pererrat.

Tori-

Tori reuerentia.

TANTA *fuit multis ſacri reuerentia lecti,*
Vt dicas nullo concubuiſſe toro.
Nam poſt ſomniferæ ſurgentes munia noctis,
Mane recens preſſos obuoluere locos:
Indicio ne eſſent veſtigia corporis, atque
Connubio reliquis maior adeſſet honos.
Candaules pereat forma deceptus amatæ
Coniugis, audet enim proſtituiſſe Gygi.
Quantò nos, gerimus qui Chriſti nomina, caſtos
Atque verecundos conuenit eſſe magis?

Frontis nulla fides.

Achilli Statio Luſitano.

CVNCTIS *Deus creauit*
Quæcunque terra & vndis,
Signum dedit, pateret
Natura ſingulorum vt.
Latratibus canis ſic
Suæ indicem dat iræ.
Taurus monet furorem
Quòd cornibus petendo
Lædat, venena caudis
Serpens gerit, timendus
Et ſcorpius cauetur.
Eſt nuda frons, ſed index
Mortalibus negatus,
Vt noſſe, quis bonus ſit,
Nequeas, tibi à maloq́;
Dum tempus eſt cauere.
Dextra tenet tabellam
Raſam, notis nec vllis
Inſignem, amicus vt ſit
Qualis tuus, colis quem
Tot ſedulus per annos;
Scribas mihi potes ſi,
Num candidè, dolo ne
Tecum egit: at recuſas.

Dege-

Degeneres.

Theca loquitur.

N I L *habeo præter formam teſtudinis aptæ,*
A tque ſinu tueor fila canora meo.
N ulla mihi vox eſt, non chordæ, nullus honosq;,
M uta ſed aſsimulor, credita dona tego.
S altem aliqua ornaſſet miſeram me voce Magiſter,
N e rupta in flammas turpiter abijcerer.
D egeneres qui ſunt, modò auitaq; ſtemmata iactant,
V mbram maiorum nobilitate gerunt.
N obilis ex virtute ſuos ſectatur honores,
E t proprium factis quærit habere decus.
A nnulus effigie inſignis, vultuq; paterno
D etrahitur digito non malè Scipiadis.

Tyrannus.

REGIA *qui ſolus moderatur ſceptra tyrannus,*
Parendum eſt quidquid ſtulta libido iubet.
Ni facias cogit cauſſam, dextramq́ minacem
Opponens, miſera ſuſtulit atque nece.
Vt leo rugitu crudeles iniicit vngues,
Sanguineæ tibi ſic ſæue Monarcha manus.
Vtq́ vorax paßim rapit obuia quæque ſilurus,
Mitior haud diris Regibus eſt animus.
Cuncta premit nutu, ſubigit, ſimul aſtra requirit,
Lætitiæ cauſſas corripit in gemitus.
Quod libet, vſque licet; ſua pro ratione voluntas:
Iudice me tabes pallidus orcus habet.

Diuina humanis non temerè miſcenda.

SCRIBVNT *Deos, qui more hominum pios*
Lugere, cœnas lautaq; prandia
Sequi, timere quod doletq;:
Nulla fides tribuenda fictis,
Vani poëtæ talia prædicant.
Deum ſeueris iſti & honoribus
Priuant, Polis terrena miſcent,
Pœna ſed hos rapiet luenda.
Diuina præſtat viribus infimis
Adiungier, nam conueniunt magis.
Rectè Plato cæcum refutat
Ergo ſuum ſapiens Homerum.

Vir-

Virtute duce.

Ad Barth. Maranthani.

N A T V R Æ *cæcos qui norunt ſoluere nodos,*
Et cauſſas quærunt, cuncta notare ſolent.
Hi flammam dicunt accenſum lumine fumum,
Res etiam expertis ſæpe probata viris.
Natos in ſtabulo, obſcuriſq́ parentibus ortos
Dic fumum, virtus quos facit Orbe cani.
Hos lux nobilitat, dignis & honoribus auget:
Sic clarent, tenebras qui pepulere domus.

Canis

Canis queritur nimium nocere.

N O N *ego furaces nec apros inſector & vrſos,*
A pplaudit nec hero blandula cauda dolo:
S ub iuga ſed mittor validus, traho & eſſeda collo,
Q uæq́ leuant alios viribus vſque premor.
P er vicos ductum me alij latratibus vrgent,
M iratur caſus libera turba meos.
Q uàm fueram charus dominæ, ſi paruulus eſſem,
N on menſa, lecto nec caruiſſe velim.
S ic multis vires, & opes nocuere ſuperbæ:
C ontentum modico & profuit eſſe ſtatu.

Nuſ-

Nuſquam tuta fides.

Ad Petrum Sambukij parentem ſuum.

D V M *rigidos artus elephas, dum membra quiete*
Sublevat, aſſuetis nititur arboribus:
Quas vbi venator didicit, ſuccidit ab imo,
Paulatim vt recubans belua mole ruat.
Tam leuiter capitur duri qui in prælia Martis
Arma, viros, turrim, tergore vectat opes.
Nuſquam tuta fides, nimium ne crede quieti,
Sæpius & tutis decipiere locis.
Hippomenes pomis Schœneida vicit amatam,
Sic Peliam natis Colchis acerba necat.
Sic nos decipiunt dedimus quibus omnia noſtra:
Saltem conantur deficiente fide.

Alchi-

Alchimiæ vanita.

P E R P E T V O *ſudat cur Carbonarius iſte?*
D iſſociare igni vt mixta elementa queat.
C ur quod nuſquam extat, fuit aut eſſentia quinta
H anc pretio quærit, ſollicitatq́; focis?
H oc ſtolidum mandat pectus, nec ſana voluntas.
Q uid referet lucri? viuat vt inde ſtipe.
Q uæ miſeros hominum cepit dementia ſenſus,
I ncerta vt certis ſint redimenda bonis?
S pem pretio nunquam tibi pollicearis egenam,
S oluitur in fumum quidquid ineptus agit.

Expe-

Expediens impedior Bombyx.

D O N E C *obæratum expedio, diteſq́ labore*
Pendulus efficio, me impedit iſtud opus.
Inuoluor Bombyx opere, infelixq́ morando
Commorior, ſobolem ſemine linquo tamen.
Hæc ignara mali ſequitur quoque fata ſuorum,
Nullus & ob lucrum eſt qui monuiſſe velit.
Tantus amor penſi, tantum vos ſerica noſtra
Delectant, vitæ parcere nemo poteſt.
Res nimium dura eſt multos ſeruire per annos,
Nec retuliſſe lucrum, ſe implicitumq́ mori.

Æqui-

Æquitas.

PRINCIPIS officium ſcire eſt, iuriſq; periti,
Quid iubeant leges, conueniatq; ſimul.
Lynceus eſt oculus iuris, ſed prominet alter
Turbidus, vt rigidum temperet arbitrijs.
Non nimis attentum Reſpublica, nónue remiſſum
Exigit, in medio ius, veniæq; placent.
Tum gladius rectè prudens dominabitur Orbi:
Cuius ab ancipiti vita cruore datur.

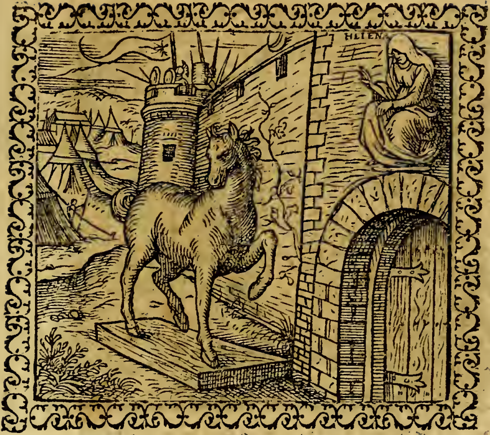
Diſcors concordia.

QVAMVIS ſit rerum diſpar natura, minusq́;
Conueniant, ſubigit, iungit & arte modus.
Quæ mage diuerſa inter ſe virtute reſiſtunt
Antidotus quàm quæ theriacalis habet?
Hæc tamen ars miſcet, tandem & rediguntur in vnum,
Vnius vt nomen poſt medicina gerat.
Peſtiferam illa arcet tabem, infectosq́; tuetur:
Excitat optato frigida membra tono.

Pro ignotis ſumere laborem.

Georg. Tanner.

R EBVS *pro minimis ſæua pericula*
S tultum eſt ſuſcipere, & conſequier decus
N ullum pro dubijs nempe negotijs.
G raij cur Helenam præcipites velint
C onductam in patriam quam tulit Ilium?
P aucis viſa fuit, libera nec foret
V llis cognita qui luſtra terunt duo.
P ro picta poterunt nec ſibi conſcia
A nnos tot leuiter ſumere ſponſula.
A t nos in grauibus quod ſupereſt breuis
O cij, non ſtudio gloriolæ leuis
P onamus, patriæ rebus & aſperis
T otos ingenio, ritè laboribus
D onemus: recinet poſteritas bona
F amam, ſic modica & vita erit vtilis.

Antiquitatis ſtudium.

Ad G. Schirletum.

O M N I A *conſumit tempus, longamq́ue ſenectam*
Quid videt artifices quod peperere manus?
Imperio fatum eripuit monimenta, vetuſtas
Ne quid duraret, conficeretq́ue ſitus.
Nunc Deus in frugem veterum virtute probatam
Vt vocet, en monſtrat marmora, Roma, tibi.
Effodiuntur opes irritamenta bonorum,
Nec poterit nummos vlla abolere dies.
Aerea teſtantur fuerint quibus aurea ſecla,
Multorumq́ue monent quæ tacuere libri.

Cedendum, ſed non adulandum.

Ad Nicolaum Iſtuanſi. &c.

FATALI, *& grauibus premitur quando leo morbis,*
Simia proijcitur: hæc medicina mali eſt.
Inuidia afflictos, ſcelerata & mente Tyrannos,
Cur non ſic ludas, ſimiolaq; leues?
Hæc ſimulat cuncta, atque imitatur, ludere nouit,
Hoc morbo ægrotis conuenit iſta fames.
Sed tamen his vltra metam placuiſſe caueto,
Peſtis adulator, morsq; inimica fiet.
Aulas dum ſequeris ne te peruertat abuſus,
Sit tenuisq; licet, ſed bona ſimplicitas.

Sola culpa præſtanda.

De Antiphonte poëta à Dionyſio damnato.

NVLLIVS *ſceleris qui conſcius eſſe putatur,*
Cur fugiat mortem? funere maior erit.
Namque bonus culpam ſi præſtitit, omnia ſoluit,
Sunt reliqua exigui temporis, acta fluunt.
Labe igitur vacuus vates, quem ſæua tyrannis
Supplicio addixit, corripuit ſocios:
Qui faciem vt ſontes velabant: Quid pudet huius,
Cras ne quis videat forte timetis, ait?
Prætereunt horæ crudelia iuſſa tyranni,
Morte breui longam cur vereare diem?
Tantus amor veri, tantum ſibi conſcia virtus
Fidit, & oblitum non ſinit eſſe ſui.
Socratis en quantum ſe mors diffudit in æuum,
Solamenq; mali noxia nulla grauans.

Epi-

Epitaphium Lotichij S.

QVIS ſitus hac vrna? Vates, medicusq́ ſalubris
Lotichius, nomen cuius in orbe viget.
Nemo hunc Stigelio celebri, cultoq́ Sabino
Poſthabuit, poterat quos ſuperare breui.
Qui fluuij ceſſant, quid olor, triſtéſue puellæ?
Quid circum lauri, quid medioq́ ſenex?
Gallia, Pierides, Germania, Tybridis vndæ,
Hunc Phœbo & defles nate, ſiletq́ melos.
Arcus quid pluuius ſupereſt? Hoc fœdus amicum
Veſteq́ res hominum verſicolore notat,
Sollicitos iuuenis bello, Muſisq́ labores
Hic peregrè, caſus ſuſtinuitq́ graues,
Poſt vbi ſedatam patriam, miteſq́ ſorores
Aonidum ſenſit, dat Medicina locum.

Quid tellus, mare, cælum, aër, quid lucidus ignis
Continet, hunc meritò quod latuiſſe putes?
Occidit heu properè: at vitam monumenta coæuam
Authori reddunt, poſteritasq́; memor.
Hæc doctus lauro cineres tege, care viator:
Dicq́; vale: iunget nos rediuiua cohors.

In de-

In delectu copia.

Marco Laurino Brugenſi.

ASSIDET *in viridi, tot picto & floribus horto*
Virgo puellares inter habenda deas.
Cumq; nihil deſit, dubitat textura corollam,
Delectus florum quippe moratur opus.
Huc illuc ſpectat, mens eſt ignara decenter
Quæ inſerat, aut demat, miſceat apta loco.
Quid ſine iudicio prodeſt habuiſſe tot auri
Pondera, ni videas queis tribuiſſe licet?
Vera loquor, quot ſunt inopes quos copia fecit,
Sumere dum metuunt, inq; inhonora locant?

Auaritia huius ſæculi.

Ad Anton. Muretum.

A E D I B V S *his valuæ geminæ, quarum altera cultas*
Immittit partes, donaq́ portat hero.
Altera ſed vacuos ad ſedem ducit inanem,
Clauditur illa inopi, muneribusq́ patet.
Has procerum clauſas Muſis nunc repperis ædes,
Et ſenſus Domini porta biualua gerit.
Deſine mirari, cur ſæcula noſtra poëtas
Tam raros habeant, nil dat auara manus.
Si Mæcenates fuerint, Flacci, atque Marones
Exiſtent, grandi bella tubaq́ canent.
Exulat ingratum carmen, facundia paßim
Temnitur, & cultis artibus aula caret.
Potores bibuli nunc prima ſedilia, honores,
Et cyathos gnari vertere, cuncta tenent.

Animi

Animi ſub vulpe latentes.

C V R *mihi blandiris vulpina veſte ſodalis?*
Quid toties priſcam fingis amicitiam?
O *diſti dudum, nil credo, dextera fallit,*
Et didicit caudam flectere læua manus.
In ſyluis æquè non latro terret opacis,
Quàm ſimulata fides, ſubdolæ & inſidiæ.
Qui me proſequitur, vulgoq́; minatur in armis,
Munio me contrà, cingor & enſe latus.
Sed quos cæcum odium vexat, nec aperta voluntas,
Vix magna effugias ſedulitate malum.

Tempe

Tempeſtiuè cauendum cuique ætati.

D V M *tibi ſunt vires, iuuenilia pectora, diſce,*
T eq́ operi gnauus nocte, dieq́ para.
Q uod ſemel elapſum eſt, nunquam reuocatur in ortus,
T empus: id exigimus more fluentis aquæ.
N i tibi ſint meſſes æſtiuæ, frigora lædent:
N i ſtudeas iuuenis, pauca ſenecta feret.
O ſtrea ſic noctu paſcuntur, pinguia Phœbe
E t fiunt plena, temporibusq́ cauent.
N udus ara, ſere nudus, hyems ignaua colono,
F ormicisq́ minus dedecus eſt ſapere.

In

In labore fructus.

VT Palamedis aues lapis, & concordia iungit,
Excubijs dignum roſtraq́ munus habent.
Hoc gentilitij Sambuco ſchema dedere,
Aeternum vt ſtudijs proferat Orbe decus.
Eſt bicolor ſupra roſa flore decentior omni,
Afflet vt ornatam ſuauior aura domum.
Et vigili, & forti cedet victoria laudem,
Quæ placidis ſemper moribus æqua venit.

Amici-

Amicitia ſordida.

Ad Octauianum Ferrarium Mediolanenſem.

Si ſpeculo deſit plumbum, quo reddere formas
Et ſplendore ſolet cuncta referre ſuo:
Quid vacuum inſpexiſſe iuuat, labor omnis inanis,
Dum penetrant radij nullaq́; imago datur.
Haud ſecus eſt quoddam genus ad lucroſa paratum,
Quod petit, ac repetit, gratia nulla tamen.
Accipiunt quicquid donas, veſtigia nuſquam
Cernas, officium quis meminiſſe velint.
Debet amicitia iuncti par eſſe voluntas,
Huius imago tua eſt, ni ſit inanis amor.
Hoc quis te melius nouit, teſtatur amicis
Ferrari, qui me diligis vſque memor?

Simi-

Simile à ſimili non læditur.

EST quibus in furias animus, dentesq; paratus,
  Morſibus haud inter ſe appetiere canes.
Semper & imbelles mordent, quos cedere vires,
  Aut anni cogunt, vt ſuperare queant.
Piratæ raro ſeſe, prædoq; latrones
  Offendit, metuunt conditione pari.
Creſcit at in duris virtus, maiora meretur,
  Abſtinet à victis, inq; ſuperba ruit.

Sors

Sors ingenioſa.

Sæva Magis quantum peperit diſcordia regnum,
Venit in alterius ſed leuiore manus.
At niſi conſenſus firmaſſet ſortis honores,
Et dolus, hinnitus nil potuiſſet equi.
Seditio in dubium reuocaſſet ſceptra Darij,
Atque trucidaſſet milia multa furor.
Sit velata oculos præceps fortuna, rotaq;
Stet licet, in cunctis ingenioſa valent.

Cælum, non animum mutant.

NON *iter, aut cælum mores formare benignos,*
Sed natura ſolet, quæ moderata iubet.
Multi quos mitis naturæ finxerat ordo,
Externis vitiant ſe maculantq́ locis.
Quodq́ nemus Tygres prohibet, ſaltusq́ Leones,
Poſt feritas maior quàm fuit ante, venit.
Laus eſt tot populos, mores, vidiſſe tot vrbes,
Sed quis amat quàm te cura paterna magis?
Erudiet quis te, primis quàm qui educat annis,
Vt ſenij fias dulce prementis onus?

M Nihil

Nihil negligendum.

Ad Ioan. Liſthium Secretarium Cæſar.

IMPVLSAM ventis, & forti remige nauem
Quis remoram dicat poſſe tenere mari?
In minimis etiam vis eſt, mora qualibet ingens,
Ni videas, præter ſpem remoratur opus.
Quæ auſa eſt Actiacam ſubitò tardare carinam,
Et prohibet curſus, parua echeneis erat.
Nil igitur ſpernat, cui magna negotia curæ,
Qualia piſciculus ſemipedalis agit!

Inte-

Inteſtinæ ſimultates.

QVÆ vires, regioq́; ſuis affligitur armis,
  In partesq; trahit lis inimica domum:
Paulatim abſumit mala mens, diſcorsq́; voluntas,
  Eq́; ſinu exiſtunt flamma, facesq; ſimul.
Quippe ignes tectis immiſſi incendia præbent,
  Mars furit ante fores, Mulciber intus agit.
Omnia conflagrant, nemo eſt qui tecta madore
  Occupet, exuſtis quiq; miniſtret aquas.
Ignem igni, aut oleum potius diſſenſio iungit,
  Acrius vt foueat pabula, cuncta ruant.
Pace frui qui vult florenti, ſeq;, ſuosq́;
  Amoueat proprijs iurgia dira focis.
Nulla adeo perimunt quàm quæ ſe mæſta venena
  Mutuo confodiunt, dixit Ariſtoteles.
Obuiat his igitur prudentia, munit & arte
  Lethiferum vt pellat prompta ſaliua malum.

Periculum authori nocens.

C OEPERAT *exiguum nuper pirata phaſelum,*
Et ſeruos quotquot prenderat eſſe iubet:
Sed leue conceſſit ſtolido victoria lucrum,
Prædaq́ piſcator fit, dominusq́ minor.
Nam dum capturam ſolitas vectabat ad oras,
Aeolus aduerſis vela repellit aquis.
Titaniumq́ furor vinctos ad littus amicum
Siſtit, heri collo vt vincla ſoluta ferant.
Mobilitas quanta eſt ſortis, præcepsq́ volumen,
Quàm ſubitò authori damna parata nocent.

Pœna

Pœna ſequens.

QVI furto abſtulerat non paruo pondere carnes,
Coniĳcit in ſaccum, collo onus inde leuans.
Dumq; fuga cælat facinus, diuertit ad ædes
Hoſpitis, & vacuat pocula larga ſiti.
Corripitur ſomno defeſſus, donec inertem
Strangulat appenſum, ſponteq; punit onus.

Leuitas ſecura.

F L V C T I B V S immenſis parua eſt iactata tabella,
Sed leuitas tuto littore ſiſtit onus.
Altera difficili premitur dum pondere, cedens
Nil vndis, fundum mox ſubitura petit.
Vanus, adulator, mendax, variusq; per orbem,
Noxia declinat, dum leuis aura agitat.
Sed quos relligio conſtans, moreſq; probati
Inuidiæ obijciunt, prompta pericla vorant.

De-

Defenſio publica.

Ad Barthol. Romul. I. C.

C V M latitant leges, terriſq; Aſtræa relictis
Euolat, an ſolis legibus vltor aget?
Vindicibus num fas armis occurrere dextræ,
Quæ capiti intentat dira pericla tuo?
Iudice me quando potior ſententia, viſq;
Armorum eſt, ſubitò publica tu arma cape.
Ridiculus fueris ſi litera vertat in hoſtem,
Codiceq; armatum perſequerere reum.
Et licet, & ſemper licuit defendere noſtra:
Ritè magiſtratus vindicat, vltor adeſt.
Is ſi deficiat, cur non armemur in hoſtem?
Sumere inarmatum quis vetet arma bonus?

Noctuæ cur Platano abigantur.

Natali de Comitibus.

E S T *pietas erga natos,* ϛοργή τε πελαργοῖς,
Caſibus aduerſis prouidet vndique amor,
Hæc quoniam inſidiæ nocturnæ ſæpe diurnis
Sunt magis obſcuræ, peruigilare ſolet.
Noctua cùm pullos cupit & remouere tenellos,
Mox folijs Platani territa, & acta fugit.
Sed cur hanc tantùm fugiat ſi noctua, quæris,
Occultam præter, cauſſa ſubeſſe poteſt,
Eſt ſterilis, quare ſemper contraria nocti,
Proli nocte operam quippe ſubinde damus.
Vel quia nox ſtudijs tribui melioribus aptè
Debet, quo vtilitas digna ſequatur opus.
Noctua cornicis pœnam, lumenq; veretur:
Dum media illius ſurripit oua die.

Οὐκ ἔστι μιάσματος γῆρας.

Ad Petrum Ramum.

CÆLICOLVM *Aeneas regi dum in littore mactat*
Taurum, aras viridi fronde operitq; Deo:
Vellit humo virgulta, ſed hæc, mirabile dictu,
Emittunt guttas ſanguinis, omen habent.
Threïcij regis facinus, Polydore, ſepulchrum,
Omnes quod latuit, detegiturq; tuum.
Quod ſcelus eſt vnquam commiſſum, quæ loca, tempus
Id reticent: tandem quin patefiat opus?
Si taceant cuncti, lapides ſyluæq; loquuntur:
En cædem in pœnas virga cruore vocat.
Hoſpitium Macareus violarat cæde ſacerdos,
Pœna ſed in natos mox recidiua fuit.

O b ſcelus inuiſi, quos verſat praua voluntas,
E t toties mutat, quid probitatis habent?
H orrenda inſequitur furiarum & conſcia pœna,
C ocyti æternum perluet vnda leues.
N on iure, aut lingua cedet Minois acumen,
A nte precor lapſis mens tamen vt redeat.

Prin-

Principum negligentia.

Dialogus Ad Ioachimum Camerarium.

QVID Polyphemus habet? trunco veſtigia firmat,
Errat balantum grex, ſequiturq́ ducem.
Cæcus at eſt cuſtos, cui vino lumen ademptum,
Solaturq́ nouum fiſtula rauca malum.
Nónne hæc conueniunt noſtri queis credita cura eſt,
Princeps, ſeu paſtor ſit ratione carens?
Delitiæ priuant quos cernis luce perenni,
Suauibus ac hilares ocia rebus agunt.
Heu cuncta in peius labuntur, fata ſuprema
Nos captant, reliquus quis pietatis honos?
Hæc te vix melius quiſquam moderatius vna,
Scriptis nunc merito quemq́ monere ſolet.
Craſſus ego tetros fugiendos ſemper abuſus
Cenſeo, ſed veterum cuncta leuanda nego.

Quiſ-

Quiſque ſuo ſenſu regitur, conſcendit Olympum,
Nec monſtrant greſſus qui voluere duces.
Vnum Cyclopes oculum, ſed fronte gerebant,
Aëre quo in medio fulgura proſpicerent,
Ac ſuperûm vates quæ eſſent ventura monerent,
Nunc Polypheme orbo lumine lumen eris?

Cu-

Cura publica.

Petro Victorio.

O B S C V R A S *penetrat nubes, venatibus inſtat*
Falco, ſed aërium non premit vlla ſitis.
Non ego declino, cumulatq; volatus honores,
Aucupio mens eſt dedita tota ſuo.
Contulit hoc natura diu, vt ſeruire per auras,
Et præda dominos exhilarare queam.
Nulla fames perdit mentem, iuga ſumma pererro,
Nec mora, crede, orbis ſi peragrandus erit.
Hoc vtinam præſtent, quos publica cura fatigat:
In medium vt, ſibi quàm, conſuluiſſe velint.
Tædia perpetuò ſuperas, victoria nunquam,
Quam peperit ſtudium, eſt interitura tibi.
Reſtituis veteres, ac donas luce ſepultos,
Hoc præſtare vtinam te monitore queam.
Non labor, aut ſumptus deſunt, ſed viribus impar;
Vmbram, ſi potero, conſequar vſque tuam.

Ordo.

Ad Ioan. Sturmium.

*E*ST *via quæ potus, atque eſcas ducit in aluum,*
Eſt quoque quæ vitam ſuppetit aura leuem:
Hos natura ſagax diſcreuit ritè canales,
Vt certas ſeruet quilibet ordo vices.
Si mica, aut gutta infeſtet ſpiracula vitæ,
Exoritur tuſsis ſæuaq́ damna mouet.
Ordine nil melius, nocuit confuſio turbæ,
Conſtare & numeris dixerat omne σοφός.
Hoc tu Rhetoricis ſcriptis, vitamq́ per omnem
Seruandum Sturmi maxime ſæpe doces.

Ius

Ius & Philoſophia.

Ad Aon. Palearium.

SERGIVS *implicitas vicio, & ſeruire coactas*
Aedes vendiderat: quas cùm Gratidius vltrò
Reddere venales ſtatuiſſet, ſubticet eidem
Seruitium, prior id quod norat herus pretiumq́;
Teſtaretur onus, ſed fraudibus euocat emptor
Auratam, & coram tractari iudice litem
Expoſcit, vicium ſiluit quod venditor illi.
Sed quid opus fuerat domino authoriq́; ſubinde
Significare malum expreſſè, qui conſcius eſſet?
Proîn Sophiam, rectorum & fundamenta profeſſi,
Mentem, animumq́; vident, agier bene & inter amicos
Præcipiunt, ius ſed linguam factumq́; recenſet.

Niti•

Nititur externis potius, nec paruula lucrum
Fraus dirimit, certis lites claudantur vt annis.
Eſt ſapiens igitur qui res intelligit altas,
Et ſibi quæ conſtant ſemper non obuia quæque:
Conſilium prudens variat ſic rebus agendis,
Et tractat ſeſe multò res inferiores.

Vir-

Virtutem honor ſequitur.

Ad ampliß. Anthonium Verantium Epiſcopum Agrienſem.

MARCELLVS *duo templa ſtruit, virtutis, honorum:*
Hoc ſed non patefit niſi præſtes inclytus auſis,
Vnica nam porta immittit, nec peruia cuiuis.
Præpoſuit templum virtutis, limina tanquam
Alterius: quiſnam leuiter tot præmia laudis
Conſequitur, multum ni ſudet, & algeat heros?
Ardua virtutis primùm ergo ſemita, victa
Molliter in ſuaues demum deducit honores.
Horum ſint memores, famam qui fortè perennem
Exoptant, ſolidis ſeſeq; laboribus ornent.
Quod tu es, ſi quiſquam, toties legatus in omnes
Europæ atque Aſiæ partes, conſtanter adeptus.

E fiſco ne viſcum.

THESAVROS habeant reges, mille arua ſuperſint,
Vt prohibere queant vim, viciumq́ ſimul.
Exornent iuſtos, ſua præmia quiſque reportet,
Legibus ac vigeant ſceptra ſecunda ſuis.
Sed fiſcum cumulare nefas, niſi iure bonorum,
Quamq́ premas ſiccam proÿce ſpongiolam.
Cauſſa mali deſit, Princeps procul abſit auarus,
In viſcum ne abeat fiſcus auaricie.
Neu viciet mulctis ſtomachum, crudis nec alatur,
Poſtremò ſitiens ne exoriatur hydrops.

Fœminei ſexus querela.

CVR *nobis emimus, turba ſumus ſtultitia leuis,*
Pulchras qui redament, coniugio moxq; pecuniam
Tantam conferimus, compedibus nos vti vinciant?
Cur non conſilio, ac arbitrio viuimus vt libet,
Hæremus domini, non ſocij, iudicio domi.
Coniunx perpetuò, vana fides, militia rapi
Seſe peruigilem cum clypeo, & caſtra ſequi docet.
At noſtra eſt ratio durior hac, conditio & minor,
Nam præſtat gladio vim pepuliſſe, haud ſuperarier.
Hæc poſſet meritò fœmineum verba genus loqui:
Autor connubij, ſollicitè qui inſtituit, Deus
Ni mandaſſet; eat fœmineus ſub iuga coniugis
Cœtus, ſubijciat ſe capiti & membra velut ſuo.

Conſcius ipſe ſibi.

QVEM *regium vexat malum,*
Et bilis occupauit externam cutim,
Citrinus vt totus ſiet.
Oculos color ſuffundit idem, & impedit,
Vt quicquid aſpicias, tibi
Videatur omne auri colorem habere, nec
Proprijs referre rem notis,
Vt fallier queas, amicus ni monet.
Idem accidit vitris, color
Cùm tinxit, hæc ſimile nam habent in omnibus
Quæ cernis & cognoueris.
Nec ſecus iniquum qui gerunt animum, malè
De alijs ſiniſtrè & iudicant.
Quod ſunt malorum conſcij, primi & duces,
Sic arguunt ſeſe mali.
Ouem lupus rapiens remulcet caudulam.

EPITAPHIVM GENEROSI ADOleſcentis Georgij Bonæ Tranſyluani, tanquam fratris, qui obijt M. D. LIX. ætatis ſuæ XX. VI. Septemb.

Ὤλεθ' ἅπασ' ἀρετὴ πάτρας λιπόκοσμος ὁ Βῶνα,
Θαῦμα χρισογενῶν τῶν φίλος ἔσκε θεῶν.
Ἥρπασε τοῦτον πανδαμάτωρ μοῖρ' οὐκ ἀέκοντος
Αὐτοῦ ἐπ' ἀΐδιον, καὶ τριπόθητον ὄναρ.
Οὗ φίλοι, ὀρφανικὸς σὺν πᾶσιν ὀδύρεται οἶκος,
Ἡ ζητὴς κήπου φεῦξεν ὁδ' ἀθερίου.
Τὴν σοφίαν μεγάλου, προσπίδας, καὶ τὰς μελεδῶνας
Ἡ μῖν λυσιπόνῳ θυμὸς ἐν ἡσυχίᾳ.
Εὐσεβέων ἦν παῖς ἀγαθὸς, τῷ κρεῖσσον' ὀπηδεῖ,
Ἀενάῳ συνέδρος νέκταρι, κἀμβροσίᾳ.
Νείοθι τῆς πέτρης τὸν ἀδωροδόκητον ἀκεστὴν
Προσδέκεται κεστὴν, τοῦ πλέον' ὅσσ' ἀνέφυ.

De eodem.

HOC *ſpes in tumulo patriæ iuuenilibus annis*
Conditur, æternum ſed valitura fides.
Hac pietas, Muſæ, virtus, & candor amicus
Mole ſubeſt, Chriſti dum mora cuncta tegit.
O quantum eripuit miſero mors improba Regno
Et decus, & famam, quæq; dolenda tulit.
Sed tamen optata ſupereſt, ſemperq; vigebit
Illi propitius quam dedit arce Deus.
Cumq; tuba exciuit rediuiuos, ante tribunal
Hoſtes qui certo iudice vincet, erit.
Sic fit mens propior cælo, quò longius imis
Tempore ſecedit, perpetiturq́; nihil.
Hac poſuit charo Præſul monimenta nepoti
Strigonius, fletu proſequiturq; locum.

Iacobus Maniquet

RAPTVS *es ante diem in cælum Bona, ne bona terris*
Vlla ſuperſtaret virtus, néue amplius vllam
Pannonia infelix ſpem libertatis haberet.

Fides

Fides non apparentium.

Ad Michaëlem Brutum.

NITITVR *inuiſis certò fiducia rebus,*
Alto flexiuagus piſcis vt amne latet.
Eſt tenebroſum iter, anguſtumq; ad templa Deorum:
Apparent minimum, ſunt manifeſta tamen.
Sic nos qui in cœlum Chriſtus reuocauit ab orco
Credere promiſſis, tutaq; verba iubent.
His te committas, nec aget te deuius error,
Quæ mora ſecuros fallere, quisúe poteſt?
Ingenium tibi diuinum eſt, facundia rara.
Suppedita hæc magnis, non mihi Brutus eris.

Ad inclytum Bohemiæ Regem Maximilianum.

De Turcarum Tyranno.

Anthonius Verantius.

FORTVNÆ *illecebris nimium tumefactus, & hauſtus,*
Iam quocunque trahunt, it, ſua vota, furens.
Quæque gerit, vi cuncta gerit, gerit omnia fraude,
Perfidia violat fœdera, pacta, fidem.
Quodq; magis noſcas ex omni parte tyrannum,
Impius in proprium ſæuit & ille genus.
Nec minus inſidijs fallax peſſundat amicos,
Deuorat & paſsim proxima quæqne ferus.
Sic non officijs, non fuluo flectitur auro,
Sic ius, fas, æquum calcat & odit atrox.
Fruſtra igitur pacem, fruſtra omnia cætera tentas,
Enſe opus eſt, quoniam quos timet, hos & amat.

Sym-

Sympathia rerum.

Ad Ioan. Andream Mathiolum.

ABDITVS *in rebus medicis conſenſus habetur*
Et morbis, ſine quo nulla medela valet.
India gaiacum mittit, quo Gallica labes
Tollitur, in tenues ſudor abitq́ vias.
Sunt maris ad Lunam motus, eſt ſolſequiijúe
Ad Phœbum, nomen quod tulit inde ſuum.
Succina ſic paleas, magnes cogitq́ metalla,
Et ſubitam Bubo contra Epilepſin adeſt:
Hæc quando infantes teneros infeſtat acerba,
Tractatus manibus concipit ille malum:
In ſeſe occultum ac deriuans vſque venenum.
Corruit, & veluti fert miſeratus opem.
Hoc nempe alterius flecti, ſuccurrere damno eſt,
Optatum ſine ſpe præſidiumq́ venit.

Arguit fortuna virum.

Ad D. Ioan. Baptiſtam Beber. Procancellarium.

IN pelago quærunt Lygures corrallia quæque,
Ac primùm viride apparet, liquidumq́; videtur.
Dumq́; recens trahitur pretio non æſtimat vllo
Mercator, donec poliatur, firmet & aër.
Aethere nam ſolidum fit mox, gratumq́; colore,
Et pretio creſcit manibus dum tractat auarus.
Arguit & fortuna virum, duríue labores,
Non domus aut modicis quæſitum patribus aurum.
Non latitas igitur, virtutum exempla probando,
Sollicitus ſemper qui tanta negocia verſas,
Cæſaris & rebus ſeruis, ſecreta tueris.
Laudabunt igitur præſentes te atque nepotes.

Dexter vſus. *Ad Ioan. Becanum Geropium Medicum.*

*E*ST *Aſclepius hic ſenex,*
Quo non dexterior fuit.
Fertur ſanguine Gorgonis
Morbos, atque pericula
Per dextram melius manum
Curaſſe, atque ſalubriter:
Læua ſed potuiſſe nil
Præſtare, aut potius malè.
Dextra hæc ſignificat modum,
Atque artem, ratio vt mali
Conſtet, qui medicus velit
Aegrum ritè periculis
Tutum reddere, liberum &.
Quòd ſint experientia
Quidam, non rationibus
Cauti, qui ſine crimine
Auxerunt mala neſcij,
Læuos hos reputes manu.

Mediocria proſunt.

N O N *ſine cauſſa olim Bacchos miranda vetuſtas*
D uos fuiſſe prodidit: nempè ſenem, & iuuenem:
T riſtem, barbatum, qui rixas excitat amens:
Hilari alterum fronte, & iocis, lis inimica cui eſt.
V ina fouent animos, faciuntq́ furoribus aptos:
N i ſumpſeris cautè ac benè, plus nocuiſſe vides.
S ed moderata iuuant vires, alimenta miniſtrant,
A c temperant curas graues ſuauibus indicijs.
N empe ſenex gladios mouet, & conuitia iactat,
N ecesq́ plenas maximis ſollicitudinibus.

Ex-

Exemplo caueto.

PERCVSSVS *ferula puer,*
Et rectè monitus quid facere audeat:
Pœnæ cuncta metu ſolet
Obſeruare, nec in priſtina corruit:
Vt vel cruſtula ſi velis,
Vuas per ferulam, ſed comitem & dare,
Non fidat metuens minas,
Et præſtare putat ſuauia linquere.
Hoc piſcator idem facit
Ictus, dum refugit vulnera cautior.
Exemplo alterius caue,
Neu credas proprijs viribus aut bonis.

Vin-

Vindice fato.

Ad Georgium Hozzuthot i Conſil. Cameræ Pannonicæ.

V I N D I C T A M *Deus haud malis remittit,*
N ec vult in vitijs ſuis perennes
H æreant, reuocat ſed in ſalutis
R ectum ſemper iter ſequi volentes.
P unit nil minus impios repentè,
V el ſerò grauiore ſæpè pœna.
V t quùm lamina deſuper globúsue
P lumbi miſſus adeſt, volans ad ima,
T ardè, ſeu citius cadunt deorſum.
A lterum niſi latior quod aër
F orma captus habet, globus figura
S ed velocius incidat, ruatq́;.

Sce-

Scelus exoſum.

Ad D. Hieronymum Pekh à Leopoldſtorff.

QVI cædem ſpirant, atque ocia publica turbant,
Et niſi ſeditio quos animoſa iuuat:
Hos fugiant ſani, nec conſuetudinis vſum
Protinus admittant, hoſpitiumq́ negent.
Hoc tellus teſtatur idem, quæ reſpuit angues,
Excutit & gremio quæ nocuêre bonis:
Donec oberrantes ſic fiant corpora trunca,
Et propria tandem morte venena luant.
Rectè diſcernunt tales tua limina, doctis
Doctus & expertus qui probitate faues.
Qui totum iuuenis peragraſti gnauiter orbem,
Aulæ nunc Cameram conſilijſq́ iuuas.

Sim-

Simulata virtus.

QVAM pulchrè ſimulant quidam Virtutis amorem,
Dum vitioſa tegunt:
Atque alios multò meliores ambitionis
Inſimulare ſtudent.
Namque petunt, meditantur idem illi, quod reprehenſi,
Sed ratione noua.
Haud cupidos auri dicunt, non frigore lædi,
Quando recurrit hyems.
Teuthones accuſant multi, vt fornacibus aptos,
Militiæq́ minus,
Ipſi cùm foueant ignem, ſemperq́ caminum,
Nulla ſed arma parent.
Quis culpa caruit? intra, peccatur vt extra,
Corrige damna prior.

Caput ſeditionis tollendum.

F A B V L A *non ficta eſt ſorices vexaſſe patronum,*
N imium domum cauaſſéque.
N il tutum præ illis multos latuiſſe per annos,
A edeſq; tractatas malè.
I mplicitos ſeptem famulus dum conſpicit, vnà &
Caudis ligatos firmiter;
O mnibus hos dominus tentat cruciare venenis,
F ruſtra diu at labor fuit:
M achina dum quædam poſt inſidioſa trucidat,
N ec vllus inde apparuit.
S ic etiam nexus animalia dira fouebant,
C apita hæc prius tollenda ſunt.
D iues conſequitur nam pax authore malorum
Cæſo: fruêre ſic bonis.

O Ca-

Cæcum odium.

Ad Mag. Comitem Andream de Bathor.

QVAM ſtultum eſt odium proprijs cùm cædibus implet,
Quis patriam diro & ſanguine tingit humum.
Qui ſibi vindicta plus damni, quàm facit hoſti,
Alterius pro vno & perdit vtrunque oculum:
Non ego prudentem dico, nec miror, amoq́ꝫ:
Conditio melior nam eſt, Polypheme, tua.
Exiſtunt hodie imbelles, qui damna vetuſta
Omnibus vlciſci conſtituêre modis:
Atque ſibi horrendos adſciſcunt turpiter hoſtes,
Vt pereant, alijs dum nocuiſſe queant.
Et Deus vlturus tales, non ſera nepotum,
Longaq́ꝫ progenies hos numerabit auos.

Non

Non copia ſed vſus prodeſt.

PISCIS ab vndoſo noſtrum ponto influit Iſtrum,
Ichthyocolla carens oſſe, vel huſo grauis.
Hunc piſcatores quoties à viſcere nudant,
Nil vnquam in ſtomacho ſe reperire ferunt.
Additur iccirco dapibus vel principe dignis,
Noxia pinguedo nulla, nec eſca mali.
Sed lupus, aut ſilurus adeſt, quem nouimus omnes,
Colluuies cuius viſcera fœda grauat.
Semper edit, prædamq́ nimis piſcatur auarus,
Sed crudus ventri diſplicet ille bono.
Non eſt in cupido ſemper dicatur vt auri
Diues: & in paucis dat bonus vſus opes.

Ludus, luxus, luctus.

D V C E R E *qui luſu vitam, ſocioſue morari,*
A tque ſolent fœda mergere luxuria:
P erdidit hos dudum Styga qui ditione gubernat,
E xcipient luctus, pœna tremenda, dolor.
Q uin longè hos grauius prætor vexabit Auerni,
P ro ſe, proq́; aliȷs dum geminata ferent.
N e fidas temerè lætus, ac plauſibus. an non
L itera diſtinguit gaudia iuncta malis?

Pre-

Præpoſtera fides.

E Iano illo Pannonio.

D O N E C, *Anelle, tibi ſolus portabat aſellus*
Flaua volubilibus farra terenda molis,
Nunquam iuſta domum miſero menſura redibat,
Aut erat externo ſemine mixta Ceres.
Hoc & Prætori longo narrare libello,
Vicino & memini te mihi ſæpè queri:
Sed nunc egregiam vafer inueniſſe videris,
Qua caueas poſthac talia damna, viam.
Nam cuſtos coniunx molitoris furta doloſi
Seruat, & ad ſaccum puluerulenta iacet.
O, quàm ſalſus homo es, qui credere granula centum
Non potes, vxorem credere, Anelle, potes.

Cautè conniuendum principibus.

AVLICA qui tractant, ſeſeq; fauoribus ornant,
  Interdum cedunt quos comitantur heris.
Cogit adulari virtus inuita probatos,
  Lingua facit, nutus, mens tamen illa negat.
Id modicè fiat, non his conceditur vti,
  Ni ſtet iudicium, ni pietatis amor.
Talpæ conniuet Iouis ales, dum videt illam
  Viſu priuatam cernere poſſe nihil:
Non tamen immemor officij eſt, ſublimia penſat,
  Nec ſe credit humo quin reuolare queat,

Cela-

Celata virtus ignauia eſt.

Quid doctrina poteſt niſi publica ſcripta ſuperſint?
Geſta ducum reticet ſi bona poſteritas?
Aurum dum latitat, nil venis atque cauernis
Profuerit, fuluæ ni effodiantur opes.
Sic virtus celata parùm commendat honores,
Nec magis ac menſa tecta lucerna micat.
Ingenio præſtans, raris virtutibus auctus
Proferat in lucem pignora, clarus erit.

Pietas in amore fideli.

Ad generoſum D. Caſparum Pruymer, Baronem

QVÆ ſit relligio conſtans, nec prodita vanis,
Hæc monet artifici picta figura manu.
Chriſtus ab æterno qui nos dilexit, iniquum
Et propria voluit morte piare malum:
Inſigni exemplo mandat fiducia conſtet,
Nec modò ſit tectis condita pectoribus.
Non quod in humanis quid fiat neſciat ille
Mentibus, aut quicquam poſſe latere putes:
Sed quo nos amor, ac recti teſtatio fida
Prouocet exemplis, mutuo & officio.
Nos etenim alterius Virtus niſi luceat actis,
Et latet, & citius fallere ſæpè poteſt.
Hæc vbi clamoſæ monſtrabunt relligionis
Rixæ, pax Chriſti, pax ſimul orbis erit.
Sed nimis ex odio geritur res, ambitionis,
Maiorq; vtilium quam pietatis amor.

Θέλω φρενῶν σαλαγμὸν ἢ τύχης πίθον.

Danieli à RechnicZ.

QVI præſentia conſpicit,
Præ ventura videt, præteriti eſt memor,
Prudentem meritò vocant
Omnes, qui valeat conſulere optimè.
Talis conditio mage
Prodeſt, diuitiæ quàm innumerabiles.
Guttam prætulerim boni,
Solertisq́ viri doliolis opum.
Fortunam ſiquidem poteſt
Prudens ingenio commoderarier.

Victoria cruenta.

QVI victor ſentit cum victo ſe periturum,
Ambitione magis, quàm ratione tumet.
Quid mihi profuerit vinctus, qui mutua collo
Vincula molitur, me interimatq́; cadens?
Sic elephas ſtratus complexibus vſque draconis
Conterit hærentem mole, ruensq́; necat.
Ille mihi tandem pretium, meritumq́; triumphus
Pendit, qui factum non nece, laude beat.
Interdum cauſſa melius ceßiſſe videmur,
Dum mora vindictam leniat, aut moueat.
Sed tamen à ſummo vinci, victoria quædam eſt,
Conditio ſerui corrigitur domino.

Ex

Ex morbo medicina. Horat. Sat.ij.

PAVPER *Opimius argenti poſiti intus, & auri*
Qui veientanum feſtis potare diebus
Campana ſolitus trulla, vappamq́ profeſtis.
Quando lethargo grandi eſt oppreſſus, vt hæres
Iam circum loculos, & claues lætus, ouansq́
Curreret: hunc medicus multum celer, atque fidelis
Excitat hoc pacto: menſam poni iubet, atque
Effundi ſaccos nummorum, accedere plures
Ad numerandum, hominem ſic erigit, addit & illud:
Ni tua cuſtodis auidus, hoc iam auferet hæres.
Men viuo? vt viuas, igitur, vigila, hoc age: quid vis?
Deficient inopem venæ te, ni cibus, atque
Ingens accedat ſtomacho fultura ruenti.

Vir-

Virtus non ſplendor commendat.

F OE T A *iubas quum perdit equa in commercia non vult.*
P ruritu ardentis, vel ſalientis equi:
N am ſeſe indignam, & ſpoliatam ornatibus illis
A d venerem illecebra frigidiore putat.
V irtus non cultus nimium ſpectandus. adornat
F œmineum ſexum plus pudor illecebris.
N on opibus quantum valeat, formáue rogato,
Q uam redamas: quantum ſed ſit honeſta magis.
H aud veſtes animum decorant, non ſplendor inanis:
D uc quæ ſit potiùs moribus aptá tuis.

Quæ-

Quæſtus crudelis & perillæus.

QVOS non crudeles quæſtus, non damna Tyrannus
Inuenit, vt pœnas accumulare queat?
Threicij noſtros ſi quos cepere, redemptos
Et cupiunt, riſu lethiſero excruciant.
Iam plantas norunt quoque ferro ſcindere vinctis,
Quas ſale conſperſas lingere capra ſolet:
Vulnere quo in riſum ſoluuntur, & omnia ſpondent,
Titillis ſubitò commorerentur enim.
Hoc crudele malum, ſed viſu ſuaue videtur:
Author in hac pœna viuere ſolus amet.

Vſus

Vſus, & aſtutia proſunt.

Ad Chriſtophorum Carretam Archiduc. Caroli Conſiliar.

S C I V R V S *obtectam nucem*
Spinis ſuis rigentem &
Miratur, abſque fructibus
Egenus in labore.
At ſimiæ diuturnior
Vſus, vafer negotij,
Scientia hanc aperit ſtatim,
Putamen haud moratur.
Habere quid prodeſt ſatis
Nec vtier didiciſſe?
Eſt ſpes tamen futuri
Rudibus: nec vna fecit
Dies habere Pergama.
Fines ſequuntur orſa.
Vel ſic: latens diu ſolet
Tandem videre lucem.

Ignari artes oderunt. Noctua.

Ad Obertum Giſanium.

Me nil merentem vt peſſumam
Odêre ſtultæ en alites.
Nocere quantum ſcilicet,
Poſſint libenter & velint:
Sed pœna deinde congrua
Has punit, in laqueum & iacit.
Auceps enim per nos facit
Tot aduolare, retibus
Quas implicat menſæ parans.
Sic odij fructus nocent,
Foſſor cadit foueam in ſuam.

Non

Non ſufficit ad ſingula ſenſus.

VNI præcipuè qui ſe dicat, Arma, labori,
Sufficient vires, ſenſus & apta dabit.
Plurima qui cœpit, nil rectè finiet vnquam,
Mens diſtracta ſimul cuncta videre nequit.
Applicitam terræ quis neſcit fortiùs aurem
Quamuis longinquos mox retuliſſe ſonos?
Sulphure dum glandes excuſſæ mænia turbant,
Id docuêre hoſtes, fama fidemq́ facit.
Exemplo cautè ſe oneret mens conſcia paucis,
Vt ratio fructus conſtet vbique ſui.

Stul-

Stultitiam celare difficile.

D E C R E P I T O *à quodam dexter conſultus Apollo*
Cur fureret natus, num medicina foret:
Reſponſum Phœbus dedit, id non eſſe negatum,
Si modò deuoueat filiolum Harpocrati.
Quod forſan iuueni ſi non mens tota rediret,
Saltem cùm vellet diſsimulare queat.
Difficile eſt ſtulto ſemper cælare furorem,
Nullus at omnino qui reſipiſcat erit.
Non illum helleborus, non fuſtes, mille cicutæ
Purgarint, non ſi Mercuriusq́ velit.

Fatuis leuia committito.

Ad Generoſum D. Leonardum ab Harrach.

INFANS *puer quum poſcit equum bonum,*
Lignis, leui vel fertur arundine:
Sic currit, ac ſe cogitat quod
Poſtulat, & velit, tenere.
Interdum acutum ferrum etiam petit,
Offertur obtuſus ſine acumine
Culter vel è ligno paratus,
Decipitur facilè & puellus.
Vanis, velim, ſic pondera credier
Rerum, petunt quando ambitioſius
Grandes magiſtratus, honores:
Vt leuibus noceant, parumq́;.
Iuſtè Baro te maximus omnium
Princeps negocijs præficit, & ſua
Credit libenter, qui mereris
Nunc quod es, & fueris deinde.

Fortiſſima minimis interdum cedunt.

EXARDET *ſubitò taurus, ſua cornua in omnes,*
Ingeminans rubras ſi veſtes conſpicit antè:
Ingens ſic Elephas furit albo ſæpè colore,
Irrequietus init pugnas & prælia miſcet.
Vſtos ſic metuunt pannos ceruiq́ꝫ fugaces,
Et gallo pauidus leo fit: minimiſq́ꝫ ferarum,
Et rabidi generis franguntur pectora rebus.
Nemo ſuis adeò confidat viribus, vt ſe
Non putet à longè vinci poſſe inferiore.
Occulta eſt horum quoque, nec benè cognita cauſſa.

Mediocribus vtere partis.

Ad Ioan. Andream à Schuambach.

F ORTVNA *quem mediocriter ſouet potens,*
E t ritè viribus clientis conſulit:
N on ipſa debebat relinquier ſtatim
V anè, nec aſperis mutanda læuia.
V t ſi quis è feracibus temerè velit
H ortis vel accliui, bonoq́ colle mox
I n verticem dubiè ſuam ſortem leuis
O lympicum committere, hæreat globus
I n ſcrobe iactus petendo maxima,
V t nec queat ſurſum, deorſum nec magis:
N on ille cautior catello improuido
F uerit, ſecutus oſsis eſt qui vmbram fame,
N on quod tenebat ore certum iam ſuo.
I ncertiore certa non mutaueris.

Con-

Conſcientia mille teſtes.

Ad D. Ioannem Khefuhillerum Cubicularium Cæſaris.

VIRTVTEM *nullæ violant mordacibus aptæ*
Linguæ, nec rupes qualibet aura ciet.
Colligit vt ſeſe cùm iniuria vexat echinus,
Ne leuiter noceant, commoueantq́ minæ:
Haud ſecus æterni, ac veri mens conſcia contra
Mendaces propria ſæpè tuetur ope.
Obducas teſtes mille, atque pericula mille,
Negligit, inſanus ni furor intus agit.

Nuſquam eſt qui vbique eſt.

S AXVM ſæpè volubile
N uſquam quod ſteterit, vel ſemel hæſerit,
H aud limo tegitur graui.
N ec motus faciles impedit æquoris:
S ic qui fortè laboribus,
E t longis ſtudijs fine carentibus
C ertam non ſtatuunt moram:
I ncertis dubij ſemper agunt locis:
N ec proſunt patriæ ſuæ,
N ec genti propriæ, his nec citò creditur.
E rgo ſit modus omnium:
I ntra quem labor, atque ocia gaudeant.

Spes

Spes aulica.

Chriſtophoro Plantino ſuo.

F V I T *procorum quanta multitudo, ſed*
P *otitus vnus eſt petita ſponſula.*
N *ec ſorte victor toties ſperans benè*
E *urymachus illam duxit in thalamum ſuum.*
I *mago ludi iſtius eſt in aulica*
V *ita, ſcopum hîc omnes petunt varijs modis,*
E *t ambiunt: ſed vnus aufert omnia.*
Q *uiſquam nec horum credit antè, quàm videt*
V *anam fuiſſe ſpem ſuam pòſt exitu,*
H *elenam ſibi nec traditam pulcherrimam,*
P *aſtoris indigni & ſubiſſe lectulum,*
I *ouis ſororem qui oderat, qui Pallada.*
S *pes aulicis in rebus haud eſt certior:*
C *ùm tempus, ac ſumptus profundas maximos.*

Grandia modò placent.

S V P R E M A S *quia Athos excedit vertice nubes,*
Vmbras in Lemnum proijcit illa ſuas.
Id ſpatium noſtris facit octo millia paſſus,
Res minus expertis haud memoranda viris.
Sed Rhodos inſigni quoque nobilis ipſa Coloſſo,
Phœbe, tuis radijs conſpicienda fuit.
Sic generoſa ſolent patulum in diffundier Orbem,
Grandia menſuris complacuere bonis.

Iocus

Iocus quæſtuoſus.

Ex vno duplices quæſtus, & commoda plura
Venantur rebus qui ſtuduêre ſuis.
Non fraudi parcunt nummus dum compleat arcam,
Arteq; de ſocijs vberiora ferunt.
Quorum turgentes quando exhauſere crumenas,
Ludorum folijs ſuſtinuere gulam.
Nam madidis reddunt infarctis anſeris hepar
Grandius, & totum pancreas eſſe volunt.
Lautitijs decorant menſas, capitolia nudant
Cuſtode, vt loculos tutius euacuent.

Æquitas Senatus.

Ad Guid. Pancirolam.

CAVSSA *grauis non vult recitari iudice coràm*
Publica, vel dici ſi is leuis eſſe velit.
Talibus hinc olim prætendi vela ſolebant,
Ne leuiter fraudi, vi fieretq́ locus.
Ne reus, aut actor ſua fuco, & munere poſſint
Exornare, oculos fallere, & auriculas.
Quot ſunt dorodochi falſum qui crimen amarunt,
Ac lites quæſtu diſſoluere ſuo?
Vnde tot exiſtunt patroni, totq́ clientes?
Iudicis hanc culpam qui malus eſſe puto.

Patien-

Patientia læſa fit furor.

Ad D. Philippum Baronem &c. ſeniorem à Vinneberg.

A N G V I S *extenſus, baculoq́ʒ pœnam*
Durius ſoluens trepidat, ſemelq́ʒ
Ictus aduerſo ſubitam notabit
Funere mortem.
Sæpius ſi ſe videat petitum
Verbere, haud fert, colligit in ſinusq́ʒ
Debitos ſe, mutuò comminatur
Atque venenum.
Læditur quandò patiens, bonusq́ʒ
Leniter fert, nec queritur dolendo:
Fortè ſi tranſis moderationem,
Fit furor inde.

Minus

Minus malum eligendum.

C onqueſtus nimium ciuis erat publica quòd domus
S cortornm temerè prouocet ad quemq; libidinem,
V rendamq́; monet, ſi ſapiant, ne foueant ſcelus.
A ſt quidam ſenio, conſilijs, vſibus & valens
R eſpondet querulo: recta quidem, ſed quoque noxia
P oſcis, nam memini ſorte prius nos face ſubdita
C onatos cupidè has ædiculas tollere funditus:
S ed ſcintilla leuis lata domos attigit omnium,
I nfecitq; ſuo hic vitio quælibet integrâ.
E ſt ergò melius, tutius & talia condere
C erto, vnoq́; loco; quàm cupere exurier omnia.

Secu-

Secura experientia.

Ioanni Sermeghij Conſiliario Cameræ Pannoniæ.

QVI pateant tractus terræ, quæ climata donent
Hoſpitia, & pelagi quis furor, atq; ſitus:
Coſmographi anguſtis deſcribunt illa tabellis,
Atq; domi oſtendunt quæ peregrina ſciunt.
Hoc iter haud ſpernas, ſiquidem experientia tuta eſt,
Poſſeq; momento cuncta obijſſe iuuat.
Omnibus haud longas licuit penetrare ad Athenas,
Credereq; interdum, non meminiſſe velim:
Ni moueat ſtudium Muſarum, & Palladis artes,
Quas propter nullum non repetatur iter.

Pru-

Prudentibus miniſtris vtendum.

Ad D. Ioannē Vlricum Zaſium Cancell. Cæſ. Ma.

FERTVR *equo indomito cùm prælia dira petebat,*
Vſus Alexander nomine Bucephali.
Auſus erat bellacem alius conſcendere nemo
Præter herum, talem Iulius inde habuit:
Sed mirum, vt fatear veſtigia prima notabant
More hominis, ſimili ſæcula noſtra carent.
Si tamen admittunt aliquem hæc veſtigia ſenſum,
Prouida ſint vti quæis benè quiſq; velit.
Humanis pedibus ſit equus, ratione'q; frena
Temperet, aut nemo bella ſeuera gerat.
Principio apparent non omnia, progrediare,
Conſilij fructus fine ſequente patet.
Sic te, tot rebus ſibi notis Maximus orbis
Princeps exornat, qui patre maior eris.

Dolus

Dolus an virtus quis in hoſte requirat?

Ad Dn: Sigiſmundum Torda. Conſil. Cameræ Panno. virum doctiſſimum.

IN genus humanum ſerpens cùm ſæuijt hoſtis,
Illicet effugium tecta cauerna patet:
Sed mora ni impediat fugientem vlturus habebis,
Si latebram ſubeat ritè ſiniſtra manus.
Hac illum facilè educes, pœnasq́; ſubire
Coges, optatam hanc dextra negaſſet opem.
Inſidias, igitur metuens non ſemper aperto
Marte, ſed obſcurè quod meditatur agat.

Occa-

Occaſio mali præcauenda.

Ad Reuerend. Archiepiſcopum Strigonienſ. Nicol. Olahum.

E S T *opus ingenio, magnum ſolertia præſtat,*
Et nihil imprudens quòd benè fiat aget.
Temporis aſt etiam rationem, quæque gerendam
Rem circumſiſtunt ſemper habere decet.
Pons glacie rigidus niſi tempeſtiua ſecuris
Præcaueat, ſubito corruit, atque nocet.
Sic Machometæus concretum diligit Iſtrum,
Tùm premit, affligens milia multa rapit.
Conſilium hoc vtinam moueat, quos debita cura
Exercet patriæ, publica grata quies.

Nimi-

Nimium rebus ne fide ſecundis.

Ad D. Iacobum Fuggerum Antonij filium.

A furijs boreæ, ventorum & flamine pinus
Excelſæ citius deijciuntur humi:
Vertice quàm quæ ſunt humili, ceduntq; libenter
Vel quas non tangit vis inimica poli.
Res etiam in ſummo quando fortuna locauit,
Sunt in præcipiti, non ſtabiliq; gradu.
Ergò ne nimium rebus confide ſecundis:
Quæ ſecura putas, ventus inanis aget.
Rectè igitur ſtudijs operam, populisq; remotis
Viſendis, tantum te tribuiſſe putes.

Inſignia valent.

M V L T A *valẽt, doctiq; probãt, nec vulgus abhorret,*
Accipiunt pondus ſed tamen illa notis.
Nam niſi ſint etiam titulo inſignita ſuperbo,
Fulgeat & digno nomine quidq;, latet.
Sic lapides olim venales arte fuêre,
Et glyphices pretium non malè creuit ope.
Sic hodiè magni fiunt doctoris honores,
Qui ſtudijs laudem promeruêre ſuis.
Ne fugias nomen quamuis doctiſſimus æui:
Sit modò digna fides, non erit ambitio.

Modulo te tuo metire.

Ad egregium virum Collimanum Egrer Viennenſem.

QVEMVIS *conditio ſua temperet, atque ſupellex:*
Non malè qui latuit vixit & ille benè.
Ne ſpernas humilesq́ue caſas, tenuesq́ue caminos.
Sunt qui non curant prædia, pingue ſolum.
Sed pede ſe digno virtutis conſcia vita
Metitur, fructus carpit & inde ſuos.
Quàm rectè perdix, cothurnix, phaſius ales
Nidos in planis depoſuere locis!
Scilicet alarum breuitatem, & pondus iniquum
Corporis expendunt, alta aliisq́ue ſinunt.
Hoc quoque tu ſpectas, qui poſſes grandia quæque;
Impoſitum curas ſed bene tutus onus.

Sacra ne violato.

Domino Paulo Bornemiſſa Epiſcopo Tranſſyluanienſi.

ARAM *Pauſanias in ſummo dicit Olympo*
Conſpectam, circum quam ſacra picta forent.
Exta etiam cerni volucres quæ intacta rapaces
Liquiſſent, ſuperûm quòd rata vota manent.
Sunt faciles ſuperi, precibus ſeſe deus offert
Hora, qua erroris pænitet, atque pudet.
Fortè tamen ſi quid non vanis vſibus olim
Et pura oblatum mente, piéq; vides:
Cur temerare velis, cupideq; in peius abuti,
Sacrilegas vetitis inijcere atque manus?

Non

Non in mole ſed pectore virtus.

Ad D. Philippum Czoth Conſiliar. Cæſaris.

P E R *clathros vidit leo duci, fortè regiq;*
Inſignem à puero non patienter equum.
Indoluit magno rugitu, ac ſenſit iniquum
Imperium, ſtultos talia poſſe pati.
Sunt etiam in brutis animi veſtigia clari,
Degeneres odit martia turba feras:
Corporis at moles quid erit, ſi pectora deſint,
Num laudes facinus ſi ratione caret?
Sit leo magnanimus, ſit equus qui naribus ignes
Efflet, iudicium nil minus anteſero.

In pœnam ſectatur & vmbra.

Ad D. Georgium Muſlerum I.C.

ACCINCTVS *gladio, facinusq́ in pectore verſans*
Cœptum ſollicitat ſuſpitioſus iter.
Sæpius & timidè ſe vertens conſpicit vmbram:
Hanc ferit, à ſeſe & longius ire iubet.
Quumq́ leues ictus, ac mutua vulnera vidit,
Hîc ait, eſt ſceleris proditor ille mei.
O, quoties terret ſceleratos conſcius error,
Armant in propriam fata manusq́ necem!
Inuidia inflatos ne cures, proteget ille
Pignore qui ſummo ſuſtulit omne malum.

Vel

Vel leuia multitudine clarent.

Ioanni Oporino cariſſimo.

QVIS neget inuentum Germanorum ingenioſum
Cartula quo recipit tot monumenta typis?
Quo quicquid factum eſt vnquã, ſcripſitq́; vetuſtas
Aſſeritur, cupidè poſteritas've legit.
Quot regum hiſtoriæ latuiſſent, dicta ſophorum,
Teuthonicus rectè ni reparaſſet honos!
Ni leuis hæc, vſu ſed cartula digna theatris,
Cuſtosq́; æternum nos meminiſſe velit!
Sunt etiam leuibus ſua pondera, commoditates
Quas redimant nullæ ſint licet orbis opes.
Ergò ſuas vires cuncti noctesq́; diesq́;
Vtilibus voueant, multa papyrus adeſt.
Hoc tu præclarè & ſolerter Oporine curas,
Quo nemo plures edit, habetq́; typos.

Spes nunquam futurorum.

Domino Ioanni Tonner. I.C.

QVID non ſpes lucri paſsim promittit auaro?
Quid non attentant quod pretiúmue negant?
Viſcera perfodiunt terræ, & phlegethontea rura
Scrutantur, nihil eſt tutum ab auaricia.
Perreptant montes cum rupibus, vnde metalli
Spes leuis oſtenſa eſt ferrea virga notat.
Hanc manibus prenſam velli; vt magnete, trahíue
Aiunt, hoc diues proſilit indicio.
Sed leuiter numis exhauſtis ſæpè redire
Mœſtus, & in laqueo ſpem cumulare ſolet:
Nos alia docuit Tonner requieſcere feſſos
E ſtudijs tandem Pallas amica via.

In ſinu alere ſerpentem.

Est vrbs prævalido quam hoſtis premit vſque furore,
Et quatit inſanis mœnia dura globis.
Præripit annonam, crudelia fata minatur,
Ni velit obſeſſus cedere miles hero.
Commoditas tantæ ſed ſe obtulit illa gerendæ:
Nempè rei è gremio, de proprioq; ſinu.
Sit ius ſemper idem cum ciuibus, atque ſub vrbe
Qui loca legerunt ſedibus apta ſuis:
Sit vitæ licet, atque fori communio ſancta,
Vicini incautis hi nocuêre tamen.
Quare ſecuros qui princeps reddere ciues
Vult, prohibet multas eſſe ſub vrbe domos.

Dicit

Dicit in æternos aſpera verba Deos.

S TVLTE, *quid optas,*	*S ic quoque hirudo*
N onne venena	*N on cute fixa*
C onſpicis atra?	*D ecidit antè,*
N on tua forma,	*Q uàm crepet vltrò.*
S ed mage ſcortis	*T u caue poſthac*
Q uæritur aurum.	*N oxia, poßis*
T e hæc macerabunt	*D egere longo vt*
S anguine poto.	*T empore vitam.*

Pro-

Prouidentia omnia reguntur.

A N T R V M *Ithacæ munit laudatæ pignus oliuæ,*
Gaza vbi Phæacum condita tanta fuit.
C *onſilium ſimul ad radicem cogitur illud,*
Quo cædes reliquis ſit metuenda procis.
E *xtitit haud caſu quo ſplendet frugifer orbis,*
Prouida vis cæli cuncta tuetur ope.
C *æſia nam Pallas tempus complectitur omne,*
Quod niſi ſpe pacis quid viguiſſe poteſt?

Con-

Coniugium laborum.

Tevthonvm *laudabilis fuit ſacri mos coniugij:*
Ad laborem non voluptatem petebant nuptias:
Ergo mittebant decens ſuis amatis ſymbolum,
Cum clitellis par boum, ferocem equum, ſcutum ſimul,
Vt marito ſciret omnibus periculis fore,
Debere & ſociam bonam eſſe vbique firmiter ſuo.
Peius eſt nil quàm pecuniæ modò cauſſa fidem
Coniugi, fœdæ aut libidinis dediſſe, nec mage
Caſtitatis liberorum & inſequentium fame.

Di-

Digamia horrenda.

QVOD monſtrum dicas deformius atque duarum,
Sæpè trium ſociûm velle fouere thorum!
Non vel principibus loco eo res, ſufficit vna
Nec toties ducunt frangere turpe fidem.
Quis binas rectè naues moderetur, & auſit,
Ni vas bulborum ſæpè comeſſe queat.
Vna qui inſequitur lepores indagine binos;
Eius ſunt vacuæ fructibus vſque domus.
Quid magis auerſum eſt à relligione ſeuera,
Mancipio quàm ſe dedere luxuriæ?

Non

Non ſine numine diuûm.

Ad D. VVolfgangum Hallerum Imperij Secretarium.

LVMINA *noſtra,*
Ni medius ſit
Lucidus aër,
Protinus errant.
Sic quoque mentes
Iudicio acri
Vera videre
Non poterunt, ni
Cælitus afflet
Spiritus auram.
Ardua nemo
His ſine pennis
Aggrediatur,
Ne liquefactis
Decidat alis.
Sed dubij qui
Ac tepidi ſunt,
Hos fugiamus,
Vt crocodilos:
Ac tueamur
γείτονι noſtros
τοῦ πολέμου τε.

Ra-

R ANARVM ſtrepitus nimis moleſti
Q ui turbant tacitos benè & quietos,
C eſſant haud minùs, ac polo tonitru
S i ira deciderit Iouis tonantis
P ro ripa poſita ſtatim lucerna.
S ic fit tempore diſputationum:
V eritate etenim prope aduolante,
A dmiſſaq́; ſilent moleſtiores,
I gnauumq́; pecus, leues ſophiſtæ;
C orde qui ſecus ac loquuntur vſque
S entiunt varij, fouentq́; nugas:
N on vt perſicus offerens ideam
I unctæ mentis & intimæ loquelæ.
D iuiſis vtinam Dei negocijs
N oſtro pectore lux beata lites
I am tandem dirimat, locetq́; ouili
A no, mox precibus Deo & reducat.

MAGNIFICO IOANNI GRO LIERO QVAESTORI REGIO *& Conſiliario Lutetiæ Sambucus. S.*

SCIO quanti me facias, quo animo ſemel comprehenderis: quem quotidie in tuis colloquiis, & omnis antiquitatis delectationibns eſſe toties, licet aliis quoque occupatiſsimum, more patris volueris. Eius igitur voluntatis erga me prolixæ, atque honorificæ nomine tibi omnia debeo, ſed in primis ſi quæ de meis ſcriptis aliquando tam graui, tamque illuſtri viro digna poſſet exiſtere, memoriam. Quæ quoniam ita dudum celebris, ita in omnium auribus, ac ſimul eſt animo poſita, nulla vt illi commendatione quicquam addi queat: in tuo me futurum ſemper ære hiſce aliquot numis æreis teſtari volui: nã ſi plures, quos alij etiam pro inſignibus produnt, & non nulla argentea ponere vellem, iuſtus libellus vix ſufficeret. Per hoc quippe triennium multis modis bibliothecam auxi, ornauiq; meam, ac antiqui operis numiſmata, quæ tu adeò extollebas, maximè raris cumulaui: vt vel ſummis Cardinalibus admirabiles Romæ, & per Italiam Principibus fuerint: præſertim Otho hic æreus, cum circo Hadriani, & Peſcennio, vnicis, quod ſciã, in Europa, doq; operã, licet paucos, ſeu potius nullos in patria huiuſce ſtudij eſſe in deſiderio admodum videam: ne meæ conditionis, & patrimonij ſatis anguſti quidem ac tot peregrinationibus, impoſtura etiam quorundam mercatorum diminuti, mediocris, & honeſti tamen homines voluntate, atq; conatibus, hoc in genere profeſſionis, omniſq; adeo antiquitatis, longius ſuperent. Vale, decus nobilium, cuius ex ore nihil quàm quod ex pectore, vnquam manat, Henricoque Memmio noſtro, ſi graue non erit, ſalutem. Viennæ tertio Iduum Martij. 1565.

IMP·CAESAR·TRAIANVS HADRIANVS AVG·P·M·TR·P·COS·IIII·P·P·

ANN·DCCCLXXIIII NAT·VRBIS CIR·CON
S C

IMP·CAES·NER·TRAIANO OPTIMO AVG·GEE·DAC·P·M·TR·P·COS·V·P·P

IMPERATORV III
S C

HADRIANVS AVG·COS·IIII·P·P·

EXERC·DACICVS
S C

DN·HONORI VSP·F·AVG·

TRIVMFATOR GENT·BARB
KADPS

M·AYPHAIOC ANTONINOCCEB

Δ

IMP·CAES·DOMIT·AVG·GERM·COS·XI CENS·PERP·P·P·

ANNONA AVGVST·
S C

AVRELIVS CAE SAR AVG·PII F·COS·I

SC

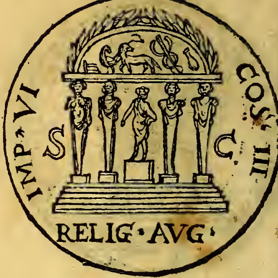

IMP·CAESAR·TRAIANVS HADRIANVS AVG·P·M·TR·P·COS·III

RELIQVA VETERA HS NOVIES MILL·ABOLITA
S C

IMP·CAES·DOMITIAN·AVG·GERM·P·P·

COR
GERM·IMP·

M·ANTONINVS AVG·TR·P·X·X·VII

IMP·VI COS·III
S C
RELIG·AVG·

CONG II COS II

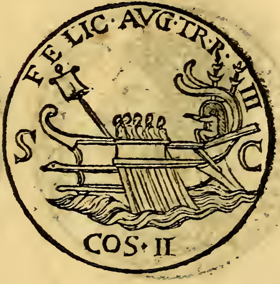

TI·CAESAR·DIVI·AVG·F·AVGVST·P·M·TR·POT·XXXIIX
S C

IMP·CAESAR TRAIANVS HADRIANVS AVG·P·M·TR·P·COS·II

LOCVPLETATORI ORBIS TERRARVM
S C

IMP·CAES·L·AVREL VERVS AVG.

FELIC·AVG·TR·P·III
S C
COS·II

IMP·CAES·NERVAE TRAIANO AVG·GER·DAC·P·M·TR·P·COS·V·P·P.

S·P·Q·R· OPTIMO PRINCIPI
S C

L·AEL·AVREL CO
MM·AVG·P·FEL·

VOTA SOLV·PRO SAL·P·R
COS·VI·P·P·

ΑΥ·ΚΑΙ·Μ·ΑΥΡΗ
ΚΟΜΜΟΔΟ

ΕΚΤΩΡ
ΙΛΙΕΩΝ

DIVOTRAIA
NOAVGVSTO

AYT·K·Γ·ΠΕCK·ΝΙΓΡΟΥ ΙΟΥCΤΟC CΕΒ·

KAICAPEIAC ΓΕΡΜΑΝΙΚΗC

SACRA ROMAN RESTITVTA

CONCORDIA AVGVSTORVM

VOTA PVBLICA

QVATVOR ANNI TEMPORA, IN NVMMO REGIO MAXIMI PRECII IN FONTENOBILI.

IMP CAES NERVAE TRAINO AVG GERDAC P M TR P COS V P P

AVGVSTA
ANNONA
CERES
S C

NERO CLAVD CAESAR AVG GER·P M TR P IMP P P

AVGVSTI
ANNONA
CERES
S C

M·COMMODVS ANT P FELIX AVG BRIT

IOVI IVVENI P M TR P XIIII IMP VIII COS V P P

M· AVP· ANTΩN INOS AVG

IMP CAES·M·OPELSEV MACRI NVS AVG

LIBERALITAS AVGVST T.
S C

M·COMMODVS ANT. P·FELIX·AVG BRIT

PMTRPXI IMPVII
S C
COSVPD

M COMMODVS ANT P FELIX AVG BRIT

P M TR P XI IMP VII
COS V P P
S C

OTHO.CAESAR

SECV
S.P.R.

DIVAE MARINIANAE.

CONSECLATIO
S C

ANTONINVS· AVGVSTVS PIVSE

P TR· P· COS III

IMP CAES P SEPT GETA PIVS AVG

PONTIF TR P II COS II.
S C

IMP·NERVA CAES AVG · P M TR P COS III P P

VEHICVLATIONE ITALIAE REMISSA

IMP CAES NERVA TRAIAN AVG GERM P M

·S P Q R OPTIMO PRINCIPI·
C S

M ANTONINVS AVG TR P XXVI

IMP VI· COS III·
VIRTVS·AVG

IMP.CAES NERVAE TRAIANO AVG GER DACP M TR P COS VI P

PORVM TRAIANI
S C

....CEVHPOGAN
INOGCE

CPATONIKΩN·ΛΑΟC
NEOKOPΩN

IMP·NERVA CAES AVG P M TR P COS III P·

CONGIAR
PR·
S C

IMP·CAES·DOMIT·AVG·GERM
COS·X·CENS·POT·P·P·

S C

ROMA
·VIRI

A

HADRIANVS AVG COS·III·P·P·

HADRIANVS AVG COS·III·P·P·

M·COMMODVS ANT P FELIX AVG BRIT PP

HERC COMMODIANO P M TR P XVI
S C
COS VI

EPIGRAMMATA ALIQVOT SAMBVCI ARGVMENTO PRIORIBVS NON DISSIMILIA.

REPREHENSIO.

ADMONITVS verbis iuuenis, ſi ſpernat habenas,
Verberibus vitium corriget ille minus.
Vtque ferox patitur calcaria ſæpè moleſtus
Subdita equus, certum non ſubiturus iter:
Sic puer emendet ſi non peccata loquelis,
Spes poterit frugis nulla ſubeſſe bonæ.
Qui fugiunt morbos, facilis medicina paratur,
Dumq́; ſubeſt fructus, flos, foliumq́; notant.

VARIA ESSE DONA.

OMNIBVS haud eadem vario qui præſidet orbi,
Cuncta nec æquali fert, adimitq́; modo.
Illum diuitijs Crœſi, minus arte ſororum
Ornat, at hic aliud fortè decenter habet.
Hic ſequitur Muſas, alium commendat amoris
Forma, valet miles viribus ipſe ſuis.
Parce tamen formæ, deformis; diues, egeno;
Strennuus imbelli; doctus ametq́; rudem.
Quiſque ſuas dotes teneat, nec præferat vlli,
Quod Deus occulta donat habere vice.
Et nihil æternos cùm ſit quod duret in annos,
Obijce qui melior deteriora minus.
Omnia prætereunt, Muſarum gloria ſolum
Viuet in extremum concelebrata decus.
Haud ita pyramidum conſtabit fama, peribunt
Mauſolæa prius clara ſepulchra ſitu.

Nil ſtabile in terris, quod corruet ecce mouetur,
Quæ ſunt principio ducta, vigore cadunt.
Pallados extabunt, magnorum & ſcripta virorum,
Interitus nulla his ſemita ſtructa fuit.
Sed magis alma fides, & amor prodeſſe valebunt,
Gorgoneo ſemper quæ potiora lacu.

HOSTIS.

TVTIOR *eſt hoſtis, quicunque minatur apertè,*
Præmonito lædit quippè furore minus.
Hunc poteris contra gladio cauiſſe ſaluti,
Promptius atque ictus impediſſe leues.
Obſcurè ſed qui latitat, non cominus iræ,
Extulerit tecto ſigna timenda loco.
Inſidijs auidè meditatur perdere vitam,
Nec ratio iuris, nec mouet vlla fides.
Hos metuat ſemper vita qui dignus amica,
Rarius expoſcat qui ſapit inſidias.

FAVOR.

MAGNA *quidē merces, decus eſt, & gloria rectè*
Principibus ſtudijs poſſe placere bonis:
Sed tamen eſt maius regi parêre ſupremo,
Præmia dat nullo qui eripienda modo.
Hunc ſequitor lætus, vitam ſi reddere olympo,
Atque ſubire nouus tecta beata voles.
Nempe illic certos grati carpemus honores:
Hic fauor externis anteferendus erit.
Hoc floret iuſto nam tramite gloria, nunquam
In licet aduerſis quæ peritura venit.

REVERENTIA SENVM.

ANTE *ſenes iuuenem cultus, reuerentiaque ornant,*
Vtque verecundus ſit pietate, decet.

Eſt

Eſt cani capitis fructus reuerenter amari,
Contemptuque putat triſtius eſſe nihil.
Vtque Noto, & pluuijs lædentibus apta viator
Cùm madet, exceptus, tecta ſubire cupit:
Sic honor eſt ſenibus requies, ſolamen habere
Id poſcunt, mortem lenius atque ferunt.

DIVITIÆ, AD FR.

DIVITIIS *addunt Muſæ decus, hac ego vellem*
Qui ſapit optatas poſt cumularet opes:
Vſus enim rectus ſi non accedat, obeſſe
Poſſunt, exiguus poſtque ſequetur honos.
Hæc, Franciſce, tuæ placuit ſententia menti,
Hac ratus ipſe opibus condicione frui.
Vnà ego, ſi verum fatear, vixiſſe ſine auro
Cum muſis, contrà quàm caruiſſe velim.

AVXILIVM.

GRATIA *ſollicito ſi quando eſt iuncta labori*
Impediet nullo tempore peſtis opus.
Ira Dei contra cùm creuit deficit imber,
Et ſata langueſcunt, & labor omnis iners.

DE DISCORDIA.

NASCITVR *in rebus facilis diſcordia, bullæ*
Tam cito vix innant, pax tamen ipſa breuis.
Nil videas noſtro quam lites tempore duras,
Exitium patriæ quæ cumulare ſolent.
O, vtinam Regni proceres depellere fœdum
Turcæ conentur fortiter inde iugum.
Finibus & cultis ſæuum prohibere tyrannum,
Paceque ſperata poſt meliore frui.

CALAMITAS.

NVNQVAM *venire ſola vult calamitas,*
Sed plura ſecum, dum moleſtior, trahit,

O ccaſionem peſſimam ſilentio
E xpectans, vt malis grauans acerbius
O mnino feſſum comprimat famelica.
S ic debitorem creditor timet leuem
V nus, nec audet aduocare iudicem,
T urba ſed incipit ſimul cùm cætera,
M inatur efferus, premitq; iniquius.
D eus malorum quin ſceleſta corripit
S ic facta, confertim obruit doloribus.

FIDES.

S OLA triumphanti, conſtansq; adhibenda magiſtro
E ripiat nullus quam tibi latro fides.
S olus adoretur qui crimina noſtra redemptor
S uſtulit, optatos reſtituitq; lares.
T utus ab inſidijs Cocyti nullus, & igni,
A nteferens proprio numina ficta Deo.

REQVIES.

E ST etiam curis requies adhibenda moleſtis,
S i nimium intendas, chorda redibit iners.
N on durant vires, adamas quoque frangitur arte,
Q uæq; ſuo laxas tempore firma manent.
M auſolæa ruunt, lapidumque cauatio guttis
Fit facilis, longam cùm ſubiere moram.

LIBRI.

C OPIA librorum non eſt ſpectanda magiſtri,
S ed potius quantum creuerit arte puer.
P rodeſt ſelectos, paucosq; videre libellos,
P unctaq; de quouis ferre petita iuuat.
P roficies rectè modicis, ita, crede, diebus,
C erta ſit hæc ſtudijs ſemita parta tuis.
E t nocet auctorum, & nocuit variatio crebra,
I ngenium turbat, iudicioq; vacat.

EM-

EMPTIO LIBRORVM.

IVDICIO *libros coëmas. nec mercibus illos*
Segnius obſerues, namque venena tegunt.
Fercula ſi reiicit ſtomachus, non grata palato,
Quis laudet fugiens Pæonis arte malum?
Deligere innocuos ergo res ardua libros,
Dum relegis, ne cum melle venena bibas.

VESTITVS.

VESTE *puer nitida, non ſpurca incedat amictus,*
Dedecet ætatem fœda lacerna rudem.
Quippe ſolent habitus mentem quoque prodere cultam,
Arguit ignauos ſquallida labe toga.
Vt veſtem iuuenis decorat, decoratur ab illa:
Compta refert grates, ingeniumq́ probat.
Sed minor annoſis patribus ſit cura nitoris,
Canicies ſenium, multaq́ ruga decet.

DISCIPLINA.

QVI *rudis es, doctis cupias parere Magiſtris,*
Turpiter impingit, qui monitore caret.
Sic niſi flexiuagas moderetur vinitor vuas,
Non ſubeunt vlmos quas poſuere duces.
Præceps ingenio ruit omine ſtulta iuuentus,
Nec ſatis accepto vulnere ſæpe cauet.
Cuncta poteſt oculus ſed prouidiſſe regentis,
Tutius exemplis hincq́ dediſſe metum.

STVDIVM.

DVM *potes ingenio, florens concedit & ætas,*
Excole quod cunctis commoda longa ferat.
Pellantur nugæ vileis, & inutile rerum
Sit procul hinc ſtudium, gloria vana ſubeſt.
In tenui labor eſt, quibus ocia praua ſuperſunt:
Seque putant vitam præter habere nihil.

Tempora ſic fugiunt, minimis vt vita gerendis
Deficiat, fruitor dum ſinit ergò bonis.

OBSTRICTIO.

DEBVISSE nihil, ferunt honeſtum,
Libertas etenim ſolet placere,
Obſtringiq́ꝫ putant calamitoſum.
At ſi vera loquor, fideliores
Sunt multi, quibus es benigniori
Deuinctus ſtudio, fideliusq́ꝫ
Tecum ſemper agunt: parem expetentes,
Quam debes, operam: volunt ſubire
Mutuo officio pares labores.
At commercia ſunt quibus negata,
Coguntur dubiĳ periculoſo
Interdum minima aggredi timore.
Debere ergo potes, fruiq́ꝫ amicis:
Et quò plus facies, velis refectum.

ADMONITIO.

QVI monet vt facias, pro munere gratus habeto,
Vtere, neu fruſtra ſint benè dicta caue.
Indicium præfert quicunque hortatur amoris,
Noxia ſi credas non voluiſſe ſat eſt.
Sic vbi quid meliùs prudenti fortè recurret,
Vtilius rebus conſulet ille tuis.

DIVITES.

NON ſunt qui cumulant opes beati,
Virtutem potius labore partam
Duco diuitias beatiores.
Si conſtans fuerit beatitudo,
Nunquam deĳciet ſuos alumnos,
Seruabit proprio & ſinu receptos.
Atqui aurum nocuit bonis ſubinde,

Accer-

A ccerſens odium metus nefandos,
F ures inſidias ſtruunt rapaces,
A rte ſi nequeunt, dolis minantur.
S ed virtus retinet bonis ſalutem,
V is nulla imperat huic, manet vigilq́ꝫ.
F lorentesq́ꝫ fouet gradus quieta.
I poſthac inhians amanter auro,
T e iactes alijs beatiorem.

PIETAS.

S I *quis es æterno victurus tempore fama,*
I mprimis colito cæli qui condidit aſtra,
S tellantesq́ꝫ faces, atque ampli mœnia mundi.
P ars tandem meritò patriæ tribuetur honorum.
S iq́ꝫ opus, & vita pro libertate careto.
I nterea dulces qui te genuere parentes,
E x animo venerare, precesque adiungito gratas.
H æc cupit omnipotens nutu qui dirigit orbem,
E t natura piè ſuadet, pœnasque recenſet.

PVERITIA.

D ONEC *erit ſtudijs ætas, tempusq́ꝫ iuuentæ*
A ptum, Theſpiades ſemper amato Deas.
H æ pariunt nomen, vitamque extendere noſtram,
N on ſine muneribus, tempus in omne ſinunt.

IDEM.

D VM *fauet hæc ætas, doctas coluiſſe per artes*
I ngenium prodeſt, nomenque tuliſſe per æuum.
S perne voluptates ſiquidem caligine mentem
T urpiter occæcant, virtutem delige ſemper.
S ic datur inſignis lauri de fronde corona.

MODVS.

O MNIBVS *eſt cautè iungenda modeſtia rebus,*
L audatur medio ſæpe ſtetiſſe loco.

Ardua qui tentat ſine pennis decidit, alas
Quòd non aptatas queis veheretur, habet.
Quis non Dædaleos currus temerariaq́ue auſa
Rideat exemplo ſuſcipiatq́ue minus.
Ergo quicquid agis tuta ratione probato,
Exempliq́ue memor, fac, tueare modum.

SVSPICIO.

Q*VI bonus errores non ſolùm vitat apertos,*
Sed potius quauis ſuſpicione vacat.
In mala ſuſpicio tentat, vocat illa morantem,
De ſe cunque videt dicier vſque facit.

DE EADEM.

N*OXIA ſuſpicio mendax, cum labe carentem*
Fraude grauans maculis inſidioſa notat.
Aemula non veri ſemper, nimis vſque placere
Inuidiam arripiens quamlibet illa ſolet.
Maluerim vulgo notum ſcelus eſſe, ſupremam
Conſcius & meriti ſuſtinuiſſe crucem:
Pendulus æterna quàm ſuſpicione taceri,
Nulla poteſt nomen reſtituiſſe mora.
Quippe ſequens hominis dubio veſtigia ſigno,
Non etiam iuſtis eſt habitura fidem.
At quæ ſunt etiam Phœbo manifeſta negantur,
Et ſolet ad fratrum teſtis adeſſe focos.
Creditur obſcuris ſi ſint optata, libenter
Addimus & falſo quod magis auget, onus.
Parcius ergo alios curato vt opinio lædat,
Fædius hoc vitam eſt quam minuiſſe breuem.

POENA.

S*I quoties peccant homines, quoque pœna paretur,*
Momento tutus quis ſupereſſe velit?

Gratia ſed maior, quam cuncto tempore lapſus,
Ira Dei haud nobis æqua dolenda venit.
Irarum nec vult rapidas effundere habenas,
Quòd caderet minimo fulmine tactus homo.
Nunc facilis pœnas differt, cui paret Olympus,
Ac veniam precibus contribuiſſe cupit.
Quod ſi non adeò doleas peccaſſe, reſeruat
Te Stygijs ira poſt grauiore malis.

CONTEMPTVS.

SI tibi præſtantes calido ſunt pectore vires,
Ne ſpernas humilem, continuóq; premas.
A paruis magnos video ſuperarier vſque,
Exiguo & latitat corpore robur enim.
Temptus Dauides Goliad ſic ſternit ouantem,
Corporis & molem fallere ſæpè docet.
Exhorret Gallum Leo ſic, ſtimulumq́; Camelus,
Et puer inuictos ſub iuga cogit Amor.

SOMNVS.

MVSA vetat puerum ſuaueis producere ſomnos,
Ac ſtudio lucis tempora prima capit.
Sufficiat tantum noctu repetiſſe quietis,
Quantum opera, & ſtudijs euigilare ſoles.
Nam veluti pluuijs nimium ſi perfluat hortus,
Terra negat fructus imbribus acta ſuos:
Sic magis irriguum ſomno caput atque decebat,
Pieridum ingenio ſemina iacta fluunt.

FORTVNA.

EST aliquid fortuna, ſuo quæ numine multa,
Arbitrióq; minax, ſæpè oneroſa, mouet.
Namque eadem caſu ſimili non omnibus obſunt,
Profuit huic, alij quod nocuiſſe poteſt.

Hoc etiam quidam memorant contingere fato,
Ordine quod rerum viſceribusq́ꝫ latet.
Propterea nuſquam noſtris conſtantia rebus,
Cùm Deus ob culpam noſtra relinquit humi.
Non pelagus tot habet piſces, tot littus arenas,
Quot Deus indignans obijcit illa modis.
Sed fidunt Domino qui ſummo, caſibus atque
Fortunæ ambiguis luſibus apta negant.

STVDIA.

TARDA *venit Muſis nunquam, ſit qualibet ætas,*
Tempora ſunt ſtudijs nulla negata tuis,
Ingenium quamuis habile & natura negarit,
Corrigitur damnum triſte labore tamen.
Ne querulis ergo tardum te confice verbis,
Aggredere audacter, qualiacunq́ꝫ dabis.
Eſt melius feciſſe aliquid, quàm viuere ſegnem.
Pallas ad ingenium quodlibet apta venit.

PAX.

PAX *melior bello, validè ſtant omnia pace,*
Illa premunt vrbes, depopulantur agros.
Hac florent agri, ciues, ſubeuntq́ꝫ nepotes,
Relligio colitur, quicquid & orbe viget.
Hanc tulit excelſa nobis è ſede parentis
Chriſtus, & ex animis imperat vſque ſequi.
Pax melior bello, pacem te poſcimus omnes,
Hæc iuuat imbelles. Martia turba vale.

VITA.

Hauſimus è cælo mentem, ſuperasq́ꝫ reuerti
Ad ſedes Chriſto nitimur inde duce.
Os homini erectum, vultusq́ꝫ ad ſidera vergunt,
Vnde tulit vitæ ſemina quiſque ſuæ.

Iun-

Iungimus has ſedenim, dum corpora mole ſuperſunt,
Extet vt auctoris mentio grata, domos.
Hîc ſimul vnanimes paſſi grauiora ſalutis
Sternimus æternum ſplendidioris iter.

SPES.

OCCIDVIS *hominum rebus ſpes ſola relicta eſt*
Quæ iubet expectes vt meliora malis.
Continet adflictas blanda exſpectatio mentes,
Atque nouam ſubiens præmeditatur opem.
Hæc niſi ſit vaſti ſummus regnator olympi,
Nullo conſtabit nuntia fida loco.
Ille poteſt lapſis certam promittere ſemper,
Extremo caſu ferreq́ amanter opem.

DE MEDICO, ET COCO IOCVS.

IVRE *coci maior laus eſt, quàm Pæonis: ille*
Grata tulit ſtomacho, non ſapida iſte tuo.
Odit enim ſanos medicus qui congerit aurum
Atque bonos longè malit abeſſe cocos.
Gratus odor lucri, dum quæuis pharmaca fingunt,
Firmaq́ venali corpora lege regunt.
Forſitan at quæris cur ditior hoſtis amico?
Iſte gulam, nummos reſpicit ille tuos.
Altera ſed melior, quod vendit lauta minoris,
Aere dat hic contrà gramina nota graui.
Pharmaca quin medicus commutat ſæpè culinæ,
Cùm peram exhauſtam. ſanguine corpus habes.
Huius opem ſanus fugiat, nec guſtet amara,
Dum licet eximij fercula ferre coci.

DE IVRISCONSVLTIS IOCVS AD AMICVM.

LEGIBVS *addicti præcedere iuris honores*
Pæonijs magno murmure ſæpè volunt.

Eſtque vetus, nondum diſſenſio lite peracta,
Diuitijs agitur, non ratione pari.
Si tamen expectant litis me iudice finem,
Ipſe feram medicos legibus antè meos.
Cumque habeam multas cauſſas & plurima ſigna,
Quatuor ex illis enumerabo tamen.
Hi perimunt ægros, qui viuere fortè nequirent,
Vos laqueo fortes prenditis, atque manu.
Vi miſeris vitam rapitis, nos pharmáca ſemper
Qui cupiunt vltro, munera chara damus.
Spem medicus præbet ſuccis, vos fune parato,
Hic meminit vitæ ſemper, at ille necis.
Quos medici occidunt, pompis & funere lauto
Conſequimur, veſtrum lictor, & arma reum.
Nec iuuat ægrotos minimum, retinere parentum
Quòd poterunt famam, dedecus ille timet.
Vna ſed eſt vobis ratio, quòd guſtus, & index
Pura manent, illis ſtercora fœda grauant.
Addere vel ſi quis cupiat, viſuntur vt ægri,
Limina patroni ſic terit vſque cliens.

MENSA.

ESCAS *quid faciat ſalubriores,*
Vt vitam teneant, nihilq́ menti
Obſint, æthereas opiniones
Nec turbent, moderatius petitæ:
Eſt cari memores fuiſſe Chriſti.
Noſtris ſic epulis, precemur, adſit.
Nam tuto reficit moleſtiores,
Subducit quoque cogitationes.
Quare nos animis, ſimulq́ membris
Grati, pabula temperatiora
Sumamus reuerenter, ac pudenter.

ALITER.

ESVRIENS tantùm comedas ſitiensq́ꝫ rigabis,
N e ſtomachum læſo fortè calore graues.
C ompoſito menſam decores ſermone rogatus,
E xornes paucis ſeria verba iocis.
Admittit iuuenile decus probitate loquelam,
N ec tacitus læua ſuſpicione caret.
N e tamen excedant annos, metamq́ꝫ pudoris:
I ntra contineat ſe puer, osq́ꝫ modum.

AMICITIA.

IVNGE tibi ſocios pulchra virtutis amore,
N am Venere & Baccho iuncta repentè cadunt.
C auſſa ligat gratos hæc fœdere ſemper amicos,
A ltera ſed ſubitò diſſoluenda venit.
O ſtendunt animos etiam mentemq́ꝫ reuelant,
C um quibus aſſiduè viuis amore, fide.
A c veluti viſco ſi occurrat rete ferendo
Q uis tibi, ne quæras condicionis opus:
S ic delectatur qui conſuetudine praua,
E ſt ſimilis ſocio moribus ille ſuo.

AVRORA.

QVOD tempus ſtudijs ſeueriores
C ertatim tribuunt, feruntq́ꝫ amicum?
E ſt aurora parans viam diei
N ondum cum radijs ſequens coruſcus
S ol, paſtos reuehit ſuos iugales.
T um nulli impediunt graues calores,
V exant frigora nec moleſtiora.
E rgo qui ſitiunt ſacros liquores,
I n fonteſq́ꝫ ruunt perenniores,
A uroram ſtudijs colant amicam.

SIMVLATIO.

NIL peius ſimulare quàm fidelem
Se fratrem ſtudijs, bonaq; mente.
Exiſtit ſiquidem frequens querela
Ira ac inſidiæ periculoſæ.
Quanto maior erat fouens amicos,
Tantò poſt melius ſibi cauebit.
Ergo qui pariter cupit ſalutem,
Is verè nitidiſſimos amore
Virtutis ſibi iungat, & fideles.

VITA.

IN vita nihil eſt diu fuiſſe,
Curas namq; vides laborioſas.
Cautus perpetuis ſtudeto rebus,
Mittas quæ rapida feruntur aura.
Conſtans nil, niſi crediſſe ſummo,
Qui firmus reſidet parenti Olympo.
Ne ſpes fixa ſit in leui columna,
Sed quæ ſuſtineat domum, trabesq́;.

PATRIA IVVANDA.

Si ſtudes gratam patriæ tuliſſe,
Quam cupit tantis operam in periclis,
Ne diu, multoq́; morêre ſegnes
Tempore vires.
Semper eſt laudabile profuiſſe
Patriæ feſſamq́; leuare curis.
Nec minor virtus, bene quàm parenti
Reddere grates.
Ergo ne cultis fugias tyrannum
Propuliſſe agris, niueamq; pacem
Ferre, quam vero tenuit profeſſa
Pectore Chriſtum.

Si vi-

Si viget ſuauis pietas amorq́;
Quem foues; caſu moueare tanto,
Nam vides nunquam grauius nocere in-
commoda poſſe.

VIR BONVS.

VIR bonus haud vnquam refugit commune periclum,
Et vocat in partem publica damna ſuam.
Nec minus hanc vitam pro libertate fugacem
Intrepidè expoſcit fundere, quiſquis amat.
Vt ſimul attollit vires in milite cauſſa,
Hunc etiam grauius iuſtior ira mouet.
Neſcio, ſed diuinus amor quid læſus iniquè,
Amplius audacter ſuſtinuiſſe iubet.
Mollibus hæc triſtem verbis depellere cauſſam
Non patitur, quæuis ſed violenta ſubit.
Curritur ardentes interdum ſpontè ſub ignes,
Proq́; fide cupidus ſpiritus aſtra petit.

VERBORVM VARIA VIS, AD BARTOL.

NON eadem vis eſt ſermonis ab ore profecti
Et boni, & impuri, magne poëta, viri.
Nempè mouet grauitas, rebusq́; probata gerendis,
In quorum numero tu quoque clara fides.
Quin etiam morum conſenſus, & inſcia rerum
Cauſſa docet potius illa vel illa ſequi.
Hoc ego ſum expertus nuper, dum Barbus amata
Conſuluit, ſed idem te repetente placet.
Conciliant quædam ſic conſpirantia fata,
Et ſtat conſenſu fortius omne. Vale.

BIBLIOTHECA.

QVI ſolet alterius cupidè verſare libellos,
Hinc mea ſit longè Bibliotheca rogat.

Illius

Illius vt ſecum forſan ne expoſtulet, ipſa
Improprio leuius quòd ſtatuiſſet hero.

EXHÆREDATIO.

BIS *ſeptem cauſis non hæres gnatus habetur,*
Si verbis lædat, verberibusq́ patrem.
Indicet aut crimen, vitam eripiatq́ veneno,
Cùm nocet inſani cura nec vlla manet.
Addiderit ſi ſe prauis, fœdetq́ cubile,
Haudq́ fidem ponat pro patre, nec redimat:
Si impediat teſtantem, imitetur & impia mimos,
Filia ſi meretrix, ſi probet hæreticos.

DE AMICITIA AD IOANNEM Auratum.

CLARAM *de medio conantur tollere lucem*
Vtile qui fugiunt fœdus amicitiæ.
Nil eſt quod vitæ magis huic conducat inerti,
Innumeros fructus, commoda mille vides.
Hac ſine nil vnquam poterit Reſpublica quamuis
Sit penitus ſummis vndique cincta iugis.
Concors inſignes vt opes, eademq́ voluntas
Munit, diſcordi ſic quoque cuncta ruunt.
Hinc Agrigentinus vates conſtare putabat
Legibus his, quicquid clauderet orbe Deus.
Conſilium quare non improbo, care poëta,
Quòd ſocij defles fata, vicemq́ tui.
Quippe ita declaras, tua quæ conſtantia fratres
Ereptos maneat, qua doleáſue fide.
Carmina conſumet nunquam tua liuor, edaxq́
Tempus, & inceptum creſcet honore decus.

FINIS.